

แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย
ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

นางสาวพันธิดา สุดสงวน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต

วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Extension Guidelines for Operation of Elderly Farmers Housewives
Group in Phan Thong District, Chon Buri Province

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master Agriculture in Agricultural Extension and Development School
of Agriculture and Cooperatives
School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirath Open University

2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สูงวัยในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
ชื่อและนามสกุล	นางสาวพันธิตา สุดสงวน
แขนงวิชา / วิชาเอก	ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา	เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	2. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....	ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รุจ ศิริสัญลักษณ์)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)	
.....	กรรมการ
(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)	

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพาน
ทอง จังหวัดชลบุรี

ผู้วิจัย นางสาวพนิดา สุตสงวน รหัสนักศึกษา 2649001217

ปริญญา: เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ
เขียวหวาน ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย 2) ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย 3) ความรู้และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย 4) ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 263 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาร์โยยามาเน ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 159 คน สุ่มตัวอย่างแบบง่าย ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สมาชิกส่วนใหญ่ มีอายุเฉลี่ย 67.32 ปี เป็นครอบครัวขยาย มีสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 4.53 คน จบการศึกษาระดับประถมศึกษา นอกจากเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนมากยังเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน สาเหตุที่เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเพราะต้องการมีรายได้เพิ่ม มีรายได้หลักจากอาชีพเกษตรกร เฉลี่ย 7,283.02 บาทต่อเดือน มีการออมเงินด้วยวิธีฝากธนาคาร สมาชิกเกินครึ่งมีการหนีสิน มีโรคประจำตัวเป็นโรคความดันโลหิตสูง มากที่สุด ระยะเวลาเฉลี่ยการเป็นสมาชิก 23.66 ปี และสถานภาพในกลุ่มเป็นสมาชิก 2) สมาชิกเห็นด้วยกับการดำเนินงานของกลุ่มในระดับมาก ในประเด็นด้านสาธารณสุขประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ และเห็นด้วยกับการดำเนินงานของกลุ่มในระดับปานกลาง ในประเด็น ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารทุนและทรัพยากร 3) สมาชิกได้รับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม จากสื่อออนไลน์มากที่สุด รองลงมา คือ สื่อกลุ่ม 4) สมาชิกมีความต้องการในการส่งเสริมด้านการดำเนินงานของกลุ่มด้านการบริหารจัดการทุนและทรัพยากรในระดับมาก และมีความต้องการในการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง ในระดับปานกลาง 5) สมาชิกมีปัญหาในประเด็นการส่งเสริมด้านการดำเนินงานของกลุ่มด้านการบริหารทุนและทรัพยากรในระดับมาก และมีปัญหาในประเด็นการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริมของกลุ่มแบบสื่อกระจายภาพและเสียงในระดับมาก สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมด้านการดำเนินงานด้านการบริหารทุนและทรัพยากรในระดับมาก โดยเสนอแนะให้มีเงินออมของกลุ่ม และข้อเสนอแนะด้านวิธีการส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์ในระดับมาก โดยเสนอแนะให้ความรู้และข่าวสารด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ

คำสำคัญ แนวทางการส่งเสริม,การดำเนินงาน,กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

Thesis title: “Extension Guidelines for Operation of Elderly Farmers Housewives Group in Phan Thong District, Chon Buri Province”

Researcher: “Miss. PANTIDA SUDSANGUAN”; ID: “2649001217”;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural and Development);

Thesis advisors: (1) Associate Professor Benchamas Yooprasert, Ph.D.:(2) Associate Professor Bumpen Keowan ; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this research were to study 1) basic personal, social, and economic conditions of members of elderly farmers housewives group 2) opinions of members toward the operation of elderly farmers housewives group 3) knowledge and knowledge sources in the operation of members of elderly farmers housewives group 4) needs in the extension of members of members of elderly farmers housewives group and 5) problems and suggestions regarding the operation of members of elderly farmers housewives group.

This research was survey research. The population of this study was 263 members of elderly farmers housewives group who were 60 years old upward. The sample size of 159 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.06 through simple random sampling method. Data were collected by using interview form and were analyzed by using descriptive statistics such as frequency, percentage, maximum value, mean, and standard deviation.

The results of the research found that 1) most of the members had the average age of 67.32 years old, had extended family, had the average member in the household of 4.53 people, and completed primary school education. Apart from being members of farmers housewives group, most of them were also members of community enterprises. The reason for participating as members in the farmer housewives group was that they wanted to have more income. Their main source of income from being farmers was 7,283.92 Baht/month on average. They saved the money by depositing them to the bank. More than half of the members had debts and had high blood pressure as their chronic disease at the highest level. The average membership time was 23.66 years and their status in the group was member. 2) members agreed with the operation of the group at the high level in the aspects of public interest/natural resource and environmental conservation and product and service development process. They agreed with the operation of the group at the moderate level in the aspect of knowledge and ability improvement of members, management, and capital and resource management. 3) members received knowledge regarding the group operation from online media the most. Second to that was from group media. 4) members needed the extension regarding the group operation on capital and resources management at the high level. They needed the extension regarding the extension through visual and audio distribution at the moderate level. 5) members faced with the problems regarding the extension on the group operation in the aspect of capital and resource management at the high level. They also faced the extension problem regarding the group extension method in the form of visual and audio distribution media at the high level. Members agreed with the extension guidelines regarding the operation of capital and resource management at the high level. They suggested group saving. Suggestion regarding the extension in the form of online media was at the high level with the suggestion to give out knowledge and news about the operation of elderly farmers housewives group through various online media.

Keywords : Extension guideline, Operation, Elderly farmers housewives group

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และได้รับความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และรองศาสตราจารย์ ดร.รุจ ศิริสัญญาลักษณ์ ประธานคณะกรรมการและ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำเพิ่มเติม แก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

กราบขอบพระคุณคณาจารย์และบุคลากรประจำสาขาวิชาเกษตรเกษตรศาสตร์และ สหกรณ์ วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกๆ ท่าน ที่ได้ให้ความรู้และประสบการณ์ และแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา สำนักงานเกษตรอำเภอพานทอง ที่คอยสนับสนุนช่วยเหลือเสมอมา และขอขอบพระคุณสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรีทุกท่าน ที่เยี่ยมต้อนรับ และให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ ในการวิจัยครั้งนี้

กราบขอบพระคุณ คุณพ่อดำรงค์ สุดสงวน และคุณแม่กนกอร แสงโชติ ที่มอบกำลังใจ และแรงผลักดันให้กับลูกคนนี้เสมอมา ขอขอบคุณที่อยู่ในใจ ขอขอบคุณที่มองลงมาจากฟ้า

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้บุคคลที่กล่าวมาแล้วข้างต้นและผู้สนใจที่จะศึกษาทุกท่าน

นางสาวพันธิตา สุดสงวน

สารบัญ

หน้า

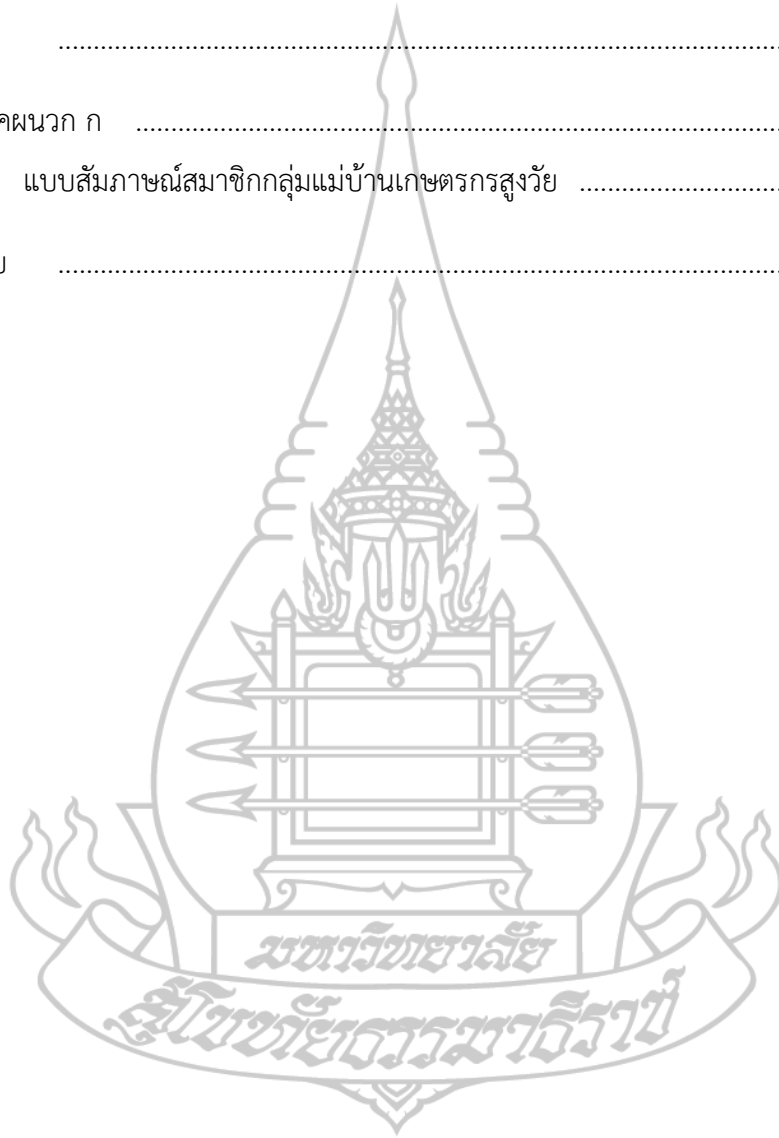
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
บริบทของอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี.....	7
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้.....	15
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ	17
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร.....	19

สารบัญ

	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	29
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	29
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	36
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรสูงวัย	40
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย	47
ตอนที่ 3 ความรู้ และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรสูงวัย	54
ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย	65
ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิก กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย	71
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	94
สรุปการวิจัย	94
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	103

สารบัญ

	หน้า
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก	107
แบบสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย	108
ประวัติผู้วิจัย	129

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 ประชากรสูงวัย จังหวัดชลบุรี.....	9
ตารางที่ 2.2 ประชากรสูงวัย อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี.....	10
ตารางที่ 2.3 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและจำนวนสมาชิก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี.....	10
ตารางที่ 3.1 จำนวนสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และจำนวนตัวอย่างที่สุ่มเก็บข้อมูล.....	30
ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิก.....	41
ตารางที่ 4.2 สภาพทางสังคมของสมาชิก.....	43
ตารางที่ 4.3 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิก.....	44
ตารางที่ 4.4 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงาน.....	47
ตารางที่ 4.5 สรุปภาพรวมความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่ม.....	54
ตารางที่ 4.6 ความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิก.....	55
ตารางที่ 4.7 รวมความรู้ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม.....	60
ตารางที่ 4.8 แหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิก.....	61
ตารางที่ 4.9 สรุปภาพรวมแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิก.....	64
ตารางที่ 4.10 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิก.....	65
ตารางที่ 4.11 สรุปภาพรวมความต้องการของสมาชิก.....	70
ตารางที่ 4.12 ระดับปัญหาในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิก.....	71
ตารางที่ 4.13 สรุปภาพรวมปัญหาในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิก.....	80
ตารางที่ 4.14 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิก.....	81
ตารางที่ 4.15 สรุปภาพรวมข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิก.....	92

สารบัญรูปลูกภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ภาพที่ 2.1 ที่ตั้งและอาณาเขตอำเภอพานทอง.....	8
ภาพที่ 5.1 สรุปข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	102

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยประชากรมีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 13 ล้านราย คิดเป็นร้อยละ 20.08 (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2566) เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าว กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรสูงวัย โดยการเสริมสร้างความรู้ พัฒนาทักษะให้สามารถสร้างรายได้จากการทำการเกษตร สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ทั้งในด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร ซึ่งเกษตรกรสูงวัยจะมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และภูมิปัญญาสู่เยาวชนเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ในชุมชน รวมทั้งพัฒนาและเตรียมความพร้อมของเกษตรกรสูงวัยให้สามารถปรับตัวเป็นผู้ประกอบการเกษตรเบื้องต้น สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ เพิ่มคุณภาพผลิต และสร้างความพร้อมต่อการเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัยต่อไป ดังนั้น กลุ่มพัฒนาแม่บ้านเกษตรกรและเคหกิจเกษตร กองพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพเกษตรกรสูงวัย จึงจัดทำโครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรกรสูงวัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย และเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรสูงวัยในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้และสามารถพึ่งพาตนเองได้ และสามารถดำเนินงานกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี พ.ศ. 2565 สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี ได้ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายใต้โครงการส่งเสริมเคหกิจเกษตรในครัวเรือนเกษตรกรสูงวัยให้แก่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และจัดทำแผนการสร้างรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยอำเภอบ่อทอง และปี พ.ศ. 2566 ดำเนินการในอำเภอนันทนาค จังหวัดชลบุรี (สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี, 2566) ซึ่งผลการดำเนินงานทั้ง 2 อำเภอ พบว่า กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย มีปัญหาด้านการดำเนินงานและวิธีการส่งเสริม

สำนักงานเกษตรอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีการส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 26 กลุ่ม ซึ่งมีสมาชิกทั้งหมด 410 ราย และมีสมาชิกอายุ 60 ปีหรือมากกว่า จำนวน 263 ราย (ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราชญ์, 2566) คิดเป็นร้อยละ 64.15 โดยลงพื้นที่เยี่ยมเยียน ติดตาม พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย มีปัญหาต่างๆ ได้แก่ การดำเนินงานของกลุ่ม ความรู้ และการเข้าถึงแหล่งความรู้ ความต้องการในการส่งเสริม ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการ ส่งเสริมการดำเนินงาน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาแนวทางการส่งเสริม การดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เพื่อให้ทราบสภาพ พื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงาน ความรู้และ แหล่งความรู้ในการดำเนินงาน ความต้องการในการส่งเสริม ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทาง ในการส่งเสริมการดำเนินงาน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในพื้นที่ และการได้องค์ความรู้ใหม่

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรสูงวัย
- 2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย
- 2.3 เพื่อศึกษาความรู้ และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรสูงวัย
- 2.4 เพื่อศึกษาความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย
- 2.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิก กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดประเด็น ดังนี้

<p>1.สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย</p> <p>1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล</p> <ul style="list-style-type: none"> - อายุ - สถานภาพ - ลักษณะของครอบครัว - จำนวนสมาชิก - ระดับการศึกษา <p>1.2 สภาพทางสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เป็นสมาชิกสถาบันอื่นๆ - สาเหตุที่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร <p>1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - อาชีพ - แหล่งรายได้ - รายได้ต่อเดือน - การออมเงิน - ภาระหนี้สิน - โรคประจำตัว - ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร - สถานภาพในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 	<p>5. ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย</p> <p>5.1 ปัญหาในการส่งเสริมด้านการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย</p> <p>5.1.1 ปัญหาด้านการดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม - ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร - ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก - ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ - ด้านสาธารณสุขประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม <p>5.1.2 ปัญหาด้านวิธีการส่งเสริม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล - การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์ - การส่งเสริมแบบสื่อกระจายเสียงและภาพ - การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์ <p>5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย</p> <p>5.2.1 แนวทางการส่งเสริมด้านการดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม - ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร - ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก - ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ - ด้านสาธารณสุขประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม <p>5.2.2 แนวทางการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล - การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม - การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์ - การส่งเสริมแบบสื่อกระจายเสียงและภาพ - การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์
<p>2.ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย</p> <p>2.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม</p> <p>2.2 ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร</p> <p>2.3 ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก</p> <p>2.4 ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ</p> <p>2.5 ด้านสาธารณสุขประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>	
<p>3. ความรู้ และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย</p> <p>3.1 ความรู้ในการดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - วัตถุประสงค์ในการตั้งกลุ่ม - ประโยชน์ของกลุ่ม - ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งกลุ่ม - ระเบียบการสมัครเข้าเป็นสมาชิก - บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ - บทบาทและหน้าที่ของสมาชิก - บทบาทของเจ้าหน้าที่ต่องานกลุ่ม <p>3.2 แหล่งความรู้ในการดำเนินงาน</p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อบุคคล - สื่อกลุ่ม - สื่อสิ่งพิมพ์ - สื่อกระจายเสียงและภาพ - สื่อออนไลน์ 	<p>4. ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย</p> <p>4.1 ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม - ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร - ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก - ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ - ด้านสาธารณสุขประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม <p>4.2 ด้านวิธีการส่งเสริม</p> <ul style="list-style-type: none"> - การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล - การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม - การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์ - การส่งเสริมแบบสื่อกระจายเสียงและภาพ - การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

4.1 ขอบเขตเชิงเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยความรู้ และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทาง ในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

4.2 ขอบเขตเชิงพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

4.3 ขอบเขตเชิงเวลา

การวิจัยครั้งนี้ เริ่มตั้งแต่เดือนกันยายน 2566 - มกราคม 2567 และเก็บรวบรวม ข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม 2566 - ธันวาคม 2566

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย หมายถึง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ที่จัดตั้งและบันทึกในระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง ทั้งหมด จำนวน 26 กลุ่ม

5.2 สมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย หมายถึง สมาชิกที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

5.3 ความรู้ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการตั้งกลุ่ม ประโยชน์ของกลุ่ม ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งกลุ่ม ระเบียบการสมัครเข้าเป็นสมาชิก บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ บทบาทและหน้าที่ของสมาชิก และบทบาทของเจ้าหน้าที่ต่องานกลุ่ม

5.4 แหล่งความรู้ หมายถึง แหล่งความรู้ที่สมาชิกได้รับ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อกลุ่ม สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกระจายภาพและเสียง และสื่อออนไลน์

5.5 การดำเนินงานของกลุ่ม หมายถึง สมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย มีการดำเนินการกลุ่มในประเด็น 5 ประเด็น ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถ ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ และด้านสาธารณสุขประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.6 ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่ม หมายถึง ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 5 ประเด็น ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ และด้านสาธารณสุขประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.7 ความต้องการในการส่งเสริม หมายถึง ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และด้านวิธีการส่งเสริม

5.8 ปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่ม หมายถึง ปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และด้านวิธีการส่งเสริม

5.9 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่ม หมายถึง แนวทางส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ แนวทางการส่งเสริมด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และแนวทางการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริม

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

6.1 สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย สามารถนำข้อมูลผลการวิจัยที่ได้รับ ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

6.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สามารถนำข้อมูลผลการวิจัยที่ได้รับ ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และประยุกต์ใช้กับกลุ่มเกษตรกรอื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

6.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลผลการวิจัยที่ได้รับ ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม

6.4 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สามารถนำข้อมูลผลการวิจัยที่ได้รับ ไปใช้สำหรับวางแผนสำหรับกำหนดนโยบายระดับประเทศ เพื่อขับเคลื่อนงานส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีประเด็นดังนี้

1. บริบทของอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย
3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้
4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บริบทของอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

บริบทของอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย สภาพทั่วไปของอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี และข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยสรุปได้ดังนี้

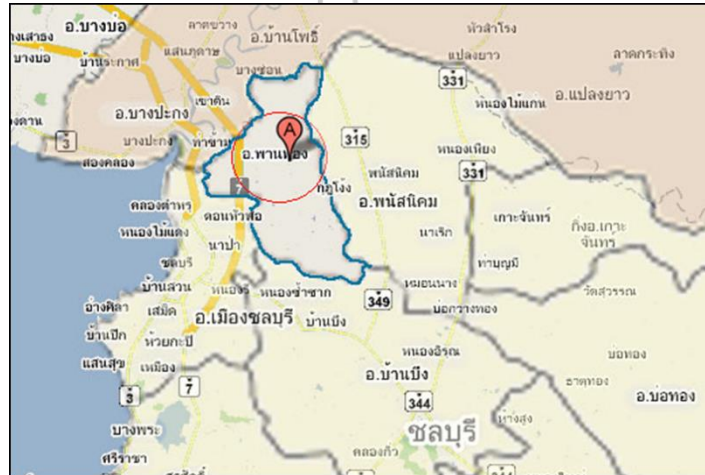
1.1 สภาพทั่วไปของอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

สำนักงานเกษตรอำเภอพานทอง (2566) รายงานถึง บริบทของอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย ที่ตั้งและอาณาเขต การแบ่งเขตการปกครอง ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ เส้นทางคมนาคม สภาพเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

1.1.1 ที่ตั้ง และอาณาเขต

อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือของศาลากลางจังหวัดชลบุรี โดยมีระยะทางจากศาลากลางจังหวัดชลบุรี 22 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 173.037 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 108,148 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอบางปะกงและอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอนันทนิกม
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอบ้านบึง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอเมืองชลบุรี

ภาพที่ 2.1 ที่ตั้งและอาณาเขตอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

1.1.2 การแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลพานทอง ตำบลเกาะลอย ตำบลบางหัก ตำบลหน้าประตู ตำบลโคกขี้หนอน ตำบลบ้านเก่า ตำบลบางนาง ตำบลหนองกะขะ ตำบลมาบโป่ง ตำบลหนองตำลึง และตำบลหนองหงษ์ รวมทั้งหมด 76 หมู่บ้าน และการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย เทศบาลตำบล 2 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 8 แห่ง

1.1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี พื้นที่ส่วนมากเป็นที่ราบลุ่มแบบท้องกระทะ เหมาะแก่การทำนาข้าว เลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้ง และส่วนพื้นที่ที่ดอนจะปลูกพืชไร่พืชสวน ซึ่งแยกได้ดังนี้ พื้นที่ราบลุ่มอยู่ทางทิศเหนือ และทิศตะวันออกของอำเภอ ประกอบด้วยตำบลพานทอง คิดเป็นร้อยละ 49.07 ของเนื้อที่ทั้งอำเภอ และพื้นที่ดอน ที่ราบสูงและภูเขา ร้อย อยู่ทางทิศใต้ของอำเภอ ประกอบด้วยตำบลหนองหงษ์ ตำบลมาบโป่ง ตำบลหนองตำลึง และตำบลหนองกะขะ คิดเป็นร้อยละ 50.93 ของเนื้อที่ทั้งอำเภอ

1.1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีลักษณะอากาศแบบมรสุมเขตร้อน โดยได้รับอิทธิพลจากทั้งลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม และได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือระหว่างเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ ส่งผลให้อำเภอพานทอง มีฤดูกาลแตกต่างกันอย่างชัดเจน 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน อากาศค่อนข้างอบอ้าวแต่ไม่ถึงกับร้อนจัด ฤดูฝน มีฝนตกกระจายทั่วไป โดยตกหนักในเขตป่าและภูเขา และฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัด ท้องฟ้าสดใส ปลอดโปร่ง และมีแดดตลอดวัน

1.1.5 เส้นทางคมนาคม

อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีเส้นทางคมนาคมทางรถยนต์ จำนวน 3 เส้นทาง ประกอบด้วยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3127-3466 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 315-3127 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 315-3127 และเส้นทางคมนาคมทางรถไฟ 1 แห่ง ได้แก่ สถานีรถไฟพานทอง ตำบลพานทอง อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

1.1.6 สภาพเศรษฐกิจ

อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี มีพื้นที่ทำการเกษตรลดลง พื้นที่ถูกเปลี่ยนเป็นโรงงานอุตสาหกรรม และสิ่งก่อสร้างต่างๆ ประชากรในพื้นที่เป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรม

1.1.7 สภาพสังคม

กรมกิจการผู้สูงอายุ (2566) รายงานถึง ประชากรจังหวัดชลบุรี ทั้งหมด 1,595,043 คน เป็นประชากรสูงวัย 251,347 คน แบ่งเป็นช่วงอายุต่างๆ รายละเอียด ดังตารางที่ 2.1 ตารางที่ 2.1 ประชากรสูงวัย จังหวัดชลบุรี

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ชาย (คน)	หญิง (คน)
60-69 ปี	144,712	57.57	61,314	83,398
70-79 ปี	70,446	28.03	29,848	40,598
80-89 ปี	28,419	11.31	12,041	16,378
90-99 ปี	6,681	2.66	2,831	3,850
100 ปี ขึ้นไป	1,089	0.43	461	628
รวมทั้งหมด	251,347	100.00	106,486	144,861

อำเภอพานทอง (2566) รายงานถึง จำนวนประชากรของอำเภอพานทอง มีทั้งหมด 78,837 คน แยกเป็นชาย 38,669 คน และหญิง 40,168 คน โดยอ้างอิงประชากรสูงวัยจาก ประชากรสูงวัยจังหวัดชลบุรี แบ่งเป็นช่วงอายุต่างๆ ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ประชากรสูงวัยอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ชาย (คน)	หญิง (คน)
60-69 ปี	7,153	57.57	3,031	4,122
70-79 ปี	3,482	28.03	1,475	2,007
80-89 ปี	1,405	11.31	595	810
90-99 ปี	331	2.66	140	191
100 ปี ขึ้นไป	53	0.43	22	31
รวมทั้งหมด	12,424	100.00	6,094	6,330

1.2 ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

สำนักงานอำเภอพานทอง (2566) รายงานถึง การจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 จนถึงปัจจุบัน โดยมีกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ทั้งหมด 26 กลุ่ม ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและจำนวนสมาชิก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ลำดับ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	จำนวนสมาชิก
1	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านเกษตรกรตำบลบางหัก	17
2	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านล่าง	10
3	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรท่าพลับพลาสามัคคี	10
4	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรท่าพลับพลา	13
5	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพานทอง	23
6	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรท่าตะกูต	10
7	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินถาวร	15

ตารางที่ 2.3 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรและจำนวนสมาชิก อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

ลำดับ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	จำนวนสมาชิก
8	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินตาพูน	10
9	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านไผ่สีทอง	20
10	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเก่าก้าวหน้าพัฒนาชุมชน	20
11	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองกระทุ่ม	19
12	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมาบโป่งสามัคคี	13
13	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามขา-แค้โคด	10
14	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองกระทุ่มนอก	18
15	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินมะขาม	10
16	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเอน-หนองผาแฝด	15
17	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตลาดควาย	10
18	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองอ้อ	14
19	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะลอย	19
20	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโคกระกา	10
21	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแหลมแค	11
22	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองกาน้ำ	24
23	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองตำลึงพัฒนา	42
24	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกุฎน้ำใส	22
25	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินถ่อน	10
26	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหน้าประดู่โสภะ	15
	รวม	410

กล่าวโดยสรุป จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับบริบทของอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จึงได้นำข้อมูลต่างๆ มากำหนดขอบเขตการวิจัย และนำมากำหนดประเด็นคำถาม ในตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

2. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้ ประวัติความเป็นมาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร นิยามและความหมายของผู้สูงอายุ ความหมายของเกษตรกรสูงวัย และการประเมินศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยสรุปได้ดังนี้

2.1 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2563,น.7-10) พบว่า การดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เริ่มต้นในปี พ.ศ. 2510 โดยดำเนินงานส่งเสริมวิชาเกษตรกรรมศาสตร์ให้กับแม่บ้านเกษตรกร และเยาวชนสตรีในกลุ่มชานาของกรมการข้าว จากงบประมาณช่วยเหลือจากองค์การ เอ.ไอ.ดี วิชาที่อบรม ได้แก่ อาหาร โภชนาการ ตัดเย็บเสื้อผ้า และศิลปะประดิษฐ์ ณ ศูนย์สาธิตกลุ่มเกษตรกรระดับอำเภอ จำนวน 4 ศูนย์ และในปี พ.ศ. ได้ส่งเสริมงานเคหกิจเกษตรเข้าไปในหน่วยยุวเกษตรกร แม่บ้านเกษตรกร และแม่บ้านชานา โดยเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรไปให้การอบรมตามกลุ่มในระยะสั้น กลุ่มละ 5-7 วัน ในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ

เมื่อ พ.ศ. 2513 กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดตั้งงบประมาณในการดำเนินการ โดยเกษตรกรที่ผ่านการอบรมได้มีการรวมตัวกันจัดตั้งเป็น “กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร” ปัจจุบันมีการจดทะเบียนเป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน 10,408 กลุ่ม โดยมีการบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการ เพื่อรับความรู้ด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตรและนำไปปฏิบัติในครอบครัว รู้จักการทำงานร่วมกันในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมพัฒนาการเกษตร เศรษฐกิจครัวเรือนเกษตร คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ และสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน

2.2 นิยามและความหมายของผู้สูงอายุ

กรมส่งเสริมการเกษตร (2566,น. 19-20) ได้ให้นิยามและความหมายของผู้สูงอายุ คือ การกำหนดว่าบุคคลจะเข้าสู่วัยสูงอายุเมื่อใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน เช่น สภาพทางสังคม กฎหมาย และประเพณีปฏิบัติของแต่ละประเทศที่ผู้สูงอายุอาศัย มีผู้กำหนดความหมายของผู้สูงอายุ ดังนี้

2.2.1 องค์การสหประชาชาติ ได้ให้นิยามว่า “ผู้สูงอายุ” คือ ประชากรทั้งเพศชายและเพศหญิง ซึ่งมีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป โดยเป็นการนิยามนับตั้งแต่อายุเกิด

2.2.2 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กำหนดว่าผู้สูงอายุ เริ่มเมื่ออายุเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับความแตกต่างกันในแต่ละสังคม สำหรับสังคมไทยนั้น กำหนดว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง

บุคคลที่มีสัญชาติไทยและมีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปเป็นผู้สูงอายุ หรือ เรียกกันว่า ผู้สูงวัย โดยแบ่งกลุ่มผู้สูงอายุได้ 3 กลุ่ม ดังนี้

(1) ผู้สูงอายุวัยต้น (Elderly) คือ อายุระหว่าง 60-69 ปี เป็นช่วงวัยที่ยังช่วยเหลือตนเองได้

(2) ผู้สูงอายุวัยกลาง (Old) คือ อายุระหว่าง 70-79 ปี เป็นช่วงวัยที่เริ่มมีอาการเจ็บป่วยร่างกายเริ่มอ่อนแอ มีโรคประจำตัวหรือโรคเรื้อรัง

(3) ผู้สูงอายุวัยปลาย (Very Old) คือ อายุระหว่าง 80 ปีขึ้นไป เป็นช่วงวัยที่เจ็บป่วยบ่อยขึ้น อวัยวะเสื่อมสภาพ อาจมีภาวะทุพพลภาพ

2.2.3 กรมกิจการผู้สูงอายุ นิยามความหมายผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีสิทธิได้รับการคุ้มครองจากการส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่างๆ

2.3 ความหมายของเกษตรกรสูงวัย

กรมส่งเสริมการเกษตร (2566, น. 22-23) ได้ให้ความหมายเกษตรกรสูงวัย คือ เกษตรกรในภาคการเกษตรอายุ 60 ปี ขึ้นไป ที่มีการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ทั้งการผลิตทางการเกษตรและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร โดยได้รับการส่งเสริมให้มีความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัยอย่างมีคุณภาพ สร้างสุขภาวะที่ดีในบ้านเรือนตามหลักบ้านเกษตรสมบูรณ์ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างรายได้จากการประกอบอาชีพ ตลอดจนมีการเชื่อมโยงเครือข่ายแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นระหว่างเกษตรกรสูงวัยกับเกษตรกรรุ่นใหม่ เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

2.4 การประเมินศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี (2566) ได้กำหนดการประเมินศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแบ่งออกเป็น 5 ด้าน 25 ประเด็น ดังนี้

2.4.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

- (1) มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มโดยกรรมการและสมาชิกกำหนดปัญหาความต้องการ
- (2) มีการเลือกตั้งคณะกรรมการจากสมาชิก
- (3) มีการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการและสมาชิกพร้อมแบ่งหน้าที่
- (4) มีการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อตกลงชัดเจนเป็นที่ยอมรับและนำมาปฏิบัติในการดำเนินงานของกลุ่ม
- (5) มีการประชุมกลุ่ม หรือประชุมคณะกรรมการ ไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง/ปี และมีการบันทึก

(6) มีการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มครบถ้วนเป็นปัจจุบัน เช่น ข้อมูลสมาชิก บัญชีบันทึกการประชุม เป็นต้น

(7) มีการประเมินผลการดำเนินงานโดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ

(8) มีการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการ เป็นไปตามข้อตกลงและสมาชิกเห็นชอบ

(9) มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ/เอกชน เช่น งบประมาณ ความรู้ เป็นต้น

2.4.2 ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร

(1) มีการระดมทุน/จัดหาทุนและทรัพยากรได้ครอบคลุมตามแผนการดำเนินงานของกลุ่ม

(2) มีเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม

(3) มีเงินออมของกลุ่ม

(4) มีการจัดทำบัญชีได้ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน มีการตรวจสอบและรายงานให้สมาชิกรับทราบ

2.4.3 ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก

(1) มีการจัดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก

(2) มีการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรม มาปรับใช้ในการดำเนินการของกลุ่ม

(3) มีการฝึกปฏิบัติทักษะทางการเกษตร/เคหกิจ อย่างต่อเนื่อง

(4) เป็นวิทยากรด้านการเกษตร แปรรูป และด้านเคหกิจเกษตรไปถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้

(5) มีการเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้หรือกิจกรรมกลุ่มกับองค์กรภายนอก

2.4.4 ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ

(1) มีการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาด

(2) มีการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมากกว่าร้อยละ 70 มาใช้ในการผลิต

(3) มีการควบคุมคุณภาพการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน

(4) มีตลาดรองรับผลผลิตและสินค้า

2.4.5 ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(1) มีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกสาธารณประโยชน์เพื่อชุมชน

(2) มีกิจกรรมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

(3) มีการทำกิจกรรมของกลุ่มที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย จึงได้นำข้อมูลต่างๆ มากำหนดขอบเขตการวิจัย และนำมากำหนดประเด็นคำถามในตอนต้นที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

3. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้ ความหมายของความรู้ ประเภทของความรู้ และการวัดความรู้ โดยสรุปได้ดังนี้

3.1 ความหมายของความรู้ (Knowledge)

พจนานุกรมอิเล็กทรอนิกส์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายของความรู้ คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือการปฏิบัติ และความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจกประสบการณ์

จำเรียง จันทรประภา (2561) ให้ความหมายของ ความรู้ คือ สารระ ข้อมูล แนวคิด หลักการ ที่บุคคลรวบรวมได้จากประสบการณ์ในวิถีชีวิต เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคม และเทคโนโลยี ซึ่งบุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ การศึกษา การอบรม การรับจากทางวัฒนธรรม การรับรู้ การคิดและการฝึกปฏิบัติ จนสามารถสรุปสาระความรู้และนำไปใช้ประโยชน์หรือพัฒนาไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2559) ได้สรุปไว้ว่า ความรู้ คือ สารสนเทศที่มีคุณค่า มีการนำประสบการณ์ วิจารณ์ญาณ ความคิด และค่านิยม และปัญญาของมนุษย์มาวิเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ในการสนับสนุนการทำงานหรือแก้ไขปัญหา

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความรู้ คือ สารระ ข้อมูล แนวคิด หลักการ สารสนเทศ ความเข้าใจ ที่ได้มาจากการสะสมประสบการณ์ การศึกษา การอบรม การค้นคว้า การได้ยินได้ฟัง การคิด การปฏิบัติ การรับจากทางวัฒนธรรม และการมีปฏิสัมพันธ์ จนสามารถวิเคราะห์ สรุปสาระความรู้

และนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุปและตัดสินใจในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาต่างๆ จนเกิดการยอมรับของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้

3.2 ประเภทของความรู้

พรธิดา วิเชียรปัญญา (2547) ได้แบ่งความรู้ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) *ความรู้โดยนัยหรือความรู้ที่มองเห็นได้ชัดเจน (Tacit knowledge)* จัดเป็นความรู้อย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเป็นทักษะหรือความรู้เฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่มาจากประสบการณ์ ความเชื่อ หรือความคิด สร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน ไม่สามารถจัดให้เป็นระบบหรือหมวดหมู่ได้และไม่สามารถเขียนเป็น ตำราได้ แต่สามารถถ่ายทอดและแบ่งปันความรู้ได้

2) *ความรู้ที่ชัดเจนหรือความรู้ที่เป็นทางการ (Explicit knowledge)* เป็นความรู้ที่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และใช้ร่วมกันในรูปแบบต่างๆ จึงสามารถสื่อสารและเผยแพร่ได้

สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548) ได้แบ่งความรู้ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) *ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit knowledge)* เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ สัมผัส ตำนาน ของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้ง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน การคิดเชิงวิเคราะห์ จึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม

2) *ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit knowledge)* เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร คู่มือต่างๆ จึงเรียกว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ประเภทความรู้ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ความรู้ที่เป็นรูปธรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรมีอยู่ในตำราวิชาการต่างๆ 2) ความรู้ฝังอยู่ในคนหรือความรู้โดยนัย เป็นความรู้ที่ได้มาจากการสัมผัสประสบการณ์ เป็นทักษะความรู้เฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล

3.3 การวัดความรู้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) กล่าวว่า วิธีการวัดผลความรู้มีหลายอย่างเริ่มตั้งแต่การสังเกตไปจนถึงการทดสอบ ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

3.3.1 การวัดโดยใช้การทดสอบ เป็นการวัดโดยมีแบบทดสอบ (Test) เป็นเครื่องมือแบ่งเป็น 3 ชนิดคือ 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นข้อสอบที่มุ่งวัดคุณลักษณะทางด้านความรู้ ความคิดและความสามารถ หรือพุทธิพิสัย 2) แบบทดสอบวัดความถนัดและเชาว์ปัญญา เป็นข้อสอบที่มุ่งวัดคุณลักษณะทางด้านพุทธิพิสัยและทักษะพิสัย เป็นข้อสอบที่วัดความสามารถของนักเรียนว่าจะเรียนได้มากน้อย แค่ไหน หรือมีความถนัดในทางใด 3) แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ เป็นเครื่องมือในการวัดคุณลักษณะด้านความรู้สึกหรือจิตพิสัย เช่น เจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ ส่วนรูปแบบ (format)

ของข้อสอบมี 3 รูปแบบเช่นกันคือ 1) ข้อสอบแบบปากเปล่า ซึ่งเป็นการสอบแบบใช้วาจาระหว่างผู้สอบและผู้ถูกสอบโดยตรง 2) ข้อสอบแบบข้อเขียน มีแบบความเรียงความแบบอัตนัยและปรนัย ซึ่งผู้สอบต้องเขียนหรือทำเครื่องหมายในแบบทดสอบ 3) ข้อสอบแบบภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นการสอบโดยให้ผู้สอบแสดงพฤติกรรมด้วยการปฏิบัติจริง

3.4.2 การวัดไม่ใช้การทดสอบ ได้แก่ 1) การสอบถาม (Questioning) เป็นการใช้คำถามที่เตรียมไว้เป็นชุดเพื่อถามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วส่งไปให้ผู้ตอบอ่านและเขียนตอบส่ง กลับมาใช้ถามข้อเท็จจริง (facts) และความคิดเห็นต่างๆ (พุทธิพิสัยและจิตพิสัย) ใช้เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามแบบปิด คือเป็นแบบสอบถามที่คำถามแต่ละข้อมีตัวเลือกหรือคำตอบให้เลือกตอบ หรือใช้แบบสอบถามเปิด คือ เป็นแบบสอบถามที่คำถามแต่ละข้อเว้นที่ให้ผู้ตอบเขียนคำตอบลงไป 2) การสัมภาษณ์ เป็นการพูดคุย หรือซักถามกันระหว่างหนึ่งคนหรือมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป อาจเป็นแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ และมีการกำหนดคำถามต่างๆ ไว้ล่วงหน้าหรือไม่มี การกำหนดคำถามก็ได้ หรือมีแต่มีเพียงประเด็นคำถามกว้างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์เท่านั้นก็ได้ 3) การสังเกต เป็นการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าศึกษาพฤติกรรมต่างๆ 4) การวัดผลงาน

บางที่เรียกว่า “การตรวจผลงาน” เป็นการวัดพฤติกรรม การเรียนรู้ในด้านรูปธรรมมากกว่านามธรรม ทิวต์ล มณีโชติ (2549) กล่าวว่า การวัดผลเป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัด โดยสิ่งที่ต้องการวัดนั้นเป็นผลมาจากการกระทำหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกันโดยใช้เครื่องมือในการวัดซึ่ง มีหลายชนิด เช่น แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดเจตคติ แบบวัดภาคปฏิบัติ แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ แบบประเมินค่า แบบตรวจสอบรายการ และแบบบันทึกพฤติกรรม

สรุปได้ว่า การวัดความรู้ คือ การวัดความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ที่ผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ การสังมประสพการณ์ในการดำเนินงาน ซึ่งการวัดความรู้ที่นำมาใช้ในงานวิจัยนี้ คือ การใช้แบบทดสอบชนิดเลือกตอบ

จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับความรู้จึงได้นำข้อมูลต่างๆ มากำหนดขอบเขตการวิจัย และนำมากำหนดประเด็นคำถามในตอนที 3 ความรู้ และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ

แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับความหมายของความต้องการ และระดับความต้องการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ความหมายของความต้องการ

ราชบัณฑิตยสถาน (2554) ให้ความหมาย ความต้องการ หมายถึง ความอยากได้ใคร่ได้หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการขาดความสมดุล เนื่องจากมีสิ่งรบกวนกระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่ง จนต้องพยายามดิ้นรน และแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้ว ร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่ง และก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ เกิดขึ้นมา ทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

พรพิมล คงฉิม (2554) ให้ความหมาย ความต้องการ ว่า ภาวะที่ขาดแคลนของบุคคลในสิ่งที่จำเป็นจริง เพื่อดำรงชีวิตให้อยู่รอด เช่น คนเราโดยทั่วไปต้องการมีปัจจัย 4 อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และเพื่อการคงไว้ซึ่งพืชพันธุ์ของมนุษย์ที่เรียกว่า มีความต้องการทางเพศอีกด้วยส่วนใหญ่นิตต่าง ๆ ของความต้องการ ตามหลักพัฒนาการมนุษย์ คนเราย่อมมีความต้องการ 4 อย่าง คือ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการทางอารมณ์ ความต้องการทางสังคม และความต้องการทางสติปัญญา

กล่าวโดยสรุป ความต้องการ หมายถึง ความอยากได้ ที่มนุษย์นั้นอยากได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อได้รับการตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ความต้องการในสิ่งอื่นก็จะเกิดขึ้นอีก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำมาเป็นแนวคิดในการศึกษาความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ได้แก่ 1) ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 2) ด้านวิธีการส่งเสริม

4.2 ระดับความต้องการ

มาสโลว์ อ้างถึงใน อวิชวัง (2552) ได้แบ่งระดับความต้องการของมนุษย์เรียงลำดับจากระดับพื้นฐานจากระดับต่ำไประดับสูง 5 ระดับ ดังนี้

(1) *ความต้องการขั้นพื้นฐาน (Physiological Needs)* คือความต้องการด้านร่างกายเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ และที่อยู่อาศัย เป็นต้น

(2) *ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs)* คือความต้องการความปลอดภัย ความต้องการลำดับที่ 2 ของ Maslow จะถูกกระตุ้นภายหลังจากที่ความต้องการของร่างกายถูกตอบสนองแล้วความต้องการความมั่นคงปลอดภัยจะหมายถึง ความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ปราศจากอันตรายทางร่างกายและจิตใจ ความมั่นคงในการทำงาน

(3) *ความต้องการทางสังคม (Social Needs)* คือความต้องการระดับที่สาม โดยความต้องการทางสังคม หมายถึง ความต้องการที่เกี่ยวข้องกัน การมีเพื่อนและการถูกยอมรับโดยบุคคลอื่นเพื่อการตอบสนอง

(4) *ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs)* คือ ความต้องการระดับที่สี่ เป็นความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญตัวเอง มีความภาคภูมิใจในสถานภาพทางสังคม ต้องการชื่อเสียงและการยกย่องจากบุคคลอื่น

(5) *ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization Needs)* คือ ความต้องการระดับสูงสุด บุคคลจะต้องการโอกาสที่จะคิดสร้างสรรค์ภายในงาน หรือพวกเขาอาจจะต้องการความเป็นอิสระและความรับผิดชอบ ซึ่งความต้องการสมหวังของชีวิต คือ ความต้องการที่จะบรรลุความสมหวังของตนเองด้วยการใช้ความสามารถ ทักษะ และศักยภาพอย่างเต็มที่ บุคคลที่ถูกจูงใจด้วยความต้องการความสมหวังของชีวิต จะแสวงหางานที่ท้าทายความสามารถของพวกเขา การเปิดโอกาสให้พวกเขาใช้ความคิดสร้างสรรค์หรือการคิดค้นสิ่งใหม่

กล่าวโดยสรุป มาสโลว์ ได้แบ่งความต้องการออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งระดับที่สูงกว่าจะได้รับ การตอบสนองจากระดับที่ต่ำกว่าแล้ว ดังนี้ 1) ความต้องการขั้นพื้นฐาน 2) ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย 3) ความต้องการทางสังคม 4) ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง 5) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความต้องการ จึงได้นำข้อมูลต่างๆ มากำหนดขอบเขตการวิจัย และนำมากำหนดประเด็นคำถามในตอนต้นที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

5. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร จำแนกวิธีการส่งเสริมการเกษตร ได้ดังนี้

5.1 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

พงษ์ศักดิ์ อังสิทธิ์ (2564) ได้กล่าวว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตร เป็นกระบวนการของการนำความรู้วิชาการ และเทคโนโลยีไปสู่เกษตรกร เป็นลักษณะถ่ายทอด ซึ่งอาจจะเรียกว่าเป็นวิธีการสอน หรือฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์มุ่งที่จะให้เกษตรกรสามารถสร้างความสนใจ ความรู้ และนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีวิธีการส่งเสริมและพัฒนากการเกษตร ได้ดังนี้

1) วิธีการส่งเสริมและพัฒนากการเกษตรโดยอิงบุคคลเป้าหมายเป็นเกณฑ์

1.1 วิธีการส่งเสริมแบบบุคคลต่อบุคคล (Individual Method) เป็นวิธีการส่งเสริมโดยการให้เกษตรกรผู้รับการถ่ายทอดความรู้ได้เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระ การถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกรรายบุคคลจะทำให้ผู้รับความรู้มีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมโดยตรงทำให้เกษตรกรเกิดความสนใจ เรียนรู้ได้รวดเร็ว และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถรับทราบข้อมูลปัญหา เพื่อใช้ในกระบวนการส่งเสริมได้ วิธีการแบบนี้พบว่ามีหลากหลายวิธี ได้แก่

(1) *การเยี่ยมไร่นาและบ้านของเกษตรกร (Farmer and Home Visit)* เป็นวิธีการและแนวคิดของการส่งเสริมที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจะไปพบปะรับฟังปัญหาและถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรถึงไร่นา ซึ่งจะเห็นถึงสภาพความเป็นจริงของเกษตรกร สามารถ

นำสภาพดังกล่าวมาวิเคราะห์ และผนวกกับเทคโนโลยีการถ่ายทอดได้ สามารถสร้างความคุ้นเคย ความมั่นใจและความพอใจแก่เกษตรกรได้เป็นอย่างดี ซึ่งการส่งเสริมโดยวิธีการนี้พบว่า มีประสิทธิภาพอย่างมาก

(2) *เกษตรกรผู้รับการส่งเสริมมาติดต่อที่สำนักงาน (Office Calls)*

(3) *การติดต่อทางโทรศัพท์ (Telephone Calls)* ปัจจุบันการใช้โทรศัพท์ได้มีการขยายเครือข่ายและจำนวนเครื่องมากยิ่งขึ้นทั้งแบบสายและไร้สาย เกษตรกรสามารถติดต่อทางโทรศัพท์เพื่อขอช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็ว สามารถลดระยะเวลาและระยะทางในการติดต่อของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมได้

(4) *การติดต่อกันทางจดหมายส่วนตัว (Personal Letter)* การเขียนจดหมายติดต่อกัน ระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับเกษตรกรผู้รับการส่งเสริม จัดเป็นวิธีการส่งเสริมที่ให้ประโยชน์ วิธีหนึ่งผู้รับการส่งเสริมหรือผู้สนใจอาจเขียนจดหมายถึงเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเมื่อเกิดปัญหา และต้องการคำตอบ บางครั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรก็สามารถเขียนถึงผู้รับการส่งเสริมเพื่อแจ้งข่าวสารติดตามผลการส่งเสริมถึงความร่วมมือ รวมทั้งเป็นการให้การรับรองในผลงานที่ดีได้

(5) *การติดต่ออย่างไม่เป็นทางการ (Informal Contact)* เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมเสมอ เพราะหากเจ้าหน้าที่พร้อมที่จะแก้ไขปัญหา และให้ข้อเสนอแนะแล้ว เกษตรกรก็จะมีศรัทธาในตัวเขามากขึ้น เช่น พบกันในสถานที่ที่ไม่เป็นทางการ อาทิ ตลาดสด งานทางพิธีกรรมทางศาสนา เป็นต้น

1.2 วิธีการส่งเสริมโดยกลุ่มบุคคล (Group Method) การส่งเสริมแก่กลุ่มบุคคลจะให้ ผลดีในด้านการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้รับการส่งเสริมจากชั้นสนใจไปสู่การทดลองทำดู และหากเป็นที่พอใจแล้วก็จะไปยังขั้นยอมรับ วิธีการส่งเสริมโดยกลุ่มบุคคลนี้ หากมีการจัดเตรียมการเป็นอย่างดีและมีการดำเนินการอย่างเป็นระบบแล้ว ก็จะทำให้ผลดีต่อการสร้างพลังกลุ่ม สมาชิกของกลุ่มจะมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ต่อความคิดทั้งหลายที่สมาชิกกลุ่มได้แสดงออกด้วยการกระตุ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการกระทำของกลุ่ม โดยวิธีการที่นิยมใช้กันมาก มีดังนี้

(1) *การประชุมกลุ่ม (Group Meeting)* เป็นวิธีการส่งเสริมที่สำคัญ และยังใช้ได้ผลดีอยู่เสมอ คือ ช่วยในการถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ต่าง ๆ ระหว่างทุกคนที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้เข้าประชุมได้มีโอกาสปรึกษาหารือกัน ปรับตัวเองให้เข้ากับกลุ่มยอมรับฟังความคิดเห็นของคนส่วนมาก นำไปสู่การใช้ความคิดร่วมกันมี และมีการปฏิบัติงานร่วมกัน หากต้องการให้การประชุมบรรลุผลและเป็นที่ยอมรับ เจ้าหน้าที่นักส่งเสริมควรกระตุ้น จูงใจ

ให้เกษตรกรเป็นตัวตั้งตัวตีในการจัดประชุม โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเพียงเป็นผู้ชี้แนะให้การสนับสนุนช่วยเหลือเท่านั้น

(2) *การฝึกอบรม (Training)* เป็นวิธีการหนึ่งของการส่งเสริมการเกษตรที่นิยมใช้กันมากและเป็นประจำ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะดำเนินการฝึกอบรมให้แก่เกษตรกรทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จนกระทั่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมนั้น ๆ

(3) *การสาธิต (Demonstration)* เป็นวิธีการส่งเสริมแบบกลุ่มที่ใช้การบรรยาย ประกอบการแสดง ทำให้ผู้เรียนรู้ “ได้ฟัง” และ “ได้เห็น” ไปพร้อมกัน วัตถุประสงค์ของการสาธิต เพื่อให้ผู้รับการส่งเสริมได้เรียนรู้ถึงวิธีการปฏิบัติหรือผลการปฏิบัติที่มีลำดับขั้นตอน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะของผู้รับการส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

(4) *การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Field Trip Study Tour)* จัดเป็นวิธีการส่งเสริมที่เพิ่มความรู้และประสบการณ์ ให้แก่ผู้รับการส่งเสริมได้เป็นอย่างดี เพราะในการศึกษาและดูงานจะมีโอกาสได้พบเห็นผลงาน ของผู้อื่นซึ่งประสบความสำเร็จแล้ว อันจะมีผลในการเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ศึกษาดูงานให้เกิดการยอมรับสิ่งใหม่มากขึ้น

1.3 การส่งเสริมแบบมวลชน (Mass Method) การส่งเสริมแบบมวลชนโดย สื่อสารมวลชน (Mass Media) จะช่วยในการส่งเสริมเผยแพร่ข้อมูลให้ได้ทราบว่า ได้มีสิ่งนั้นๆ เกิดขึ้น แล้ว และมีอยู่บางคนที่อาจสนใจที่จะศึกษาหารายละเอียดเพิ่มเติมอีก และสื่อมวลชนก็ยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ดีกับ คนจำนวนมากๆ ได้อย่างกว้างขวาง สื่อสารมวลชนที่นำมาใช้กับการส่งเสริม การเกษตรได้ดี มีดังนี้

1.3.1 เอกสารหรือสิ่งพิมพ์เผยแพร่ (Printed Matter) เป็นสื่อใช้ได้ดี ในการส่งเสริม สามารถเผยแพร่ได้ใน 3 ลักษณะ คือ

(1) *เอกสารสรุปผลการวิจัยค้นคว้าทดลอง* เผยแพร่ กระทำได้ ในลักษณะการเขียนแบบวิชาการ หรือกึ่งวิชาการก็ได้วารสารทางวิชาการต่างๆ

(2) *เอกสารเผยแพร่ที่ผู้เชี่ยวชาญการส่งเสริมเป็นผู้เขียน* เพื่อให้ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมใช้เป็นคู่มือในการส่งเสริม ผู้เชี่ยวชาญในการส่งเสริมจะนำรายงานสรุปผลการวิจัย ค้นคว้าทดลองหรือข้อมูลจากเอกสารอ้างอิงอื่นๆ มาเขียนในรูปแบบที่อ่านเข้าใจง่าย และมีลักษณะ เป็นวิชาการง่ายมีเนื้อหาถูกต้องตามหลักวิชาการ

(3) *เอกสารเผยแพร่แก่ผู้รับการส่งเสริมเฉพาะการผลิต* เช่น เอกสารคำแนะนำการปลูก และผลิตสำหรับเกษตรกร โดยเขียนให้อ่านง่ายเหมาะสมกับระดับ การศึกษาของเกษตรกร และสอดแทรกรูปภาพ แผนภูมิ การ์ตูนสีสันเข้าช่วยเสริมให้เป็นเอกสาร ที่น่าอ่านศึกษายิ่งขึ้น

1.3.2 ภาพโฆษณาหรือโปสเตอร์ (Posters) เป็นแผ่นกระดาษหรือกระดาษแข็งที่มีภาพ ประกอบ มีสีสันสวยงาม และมีข้อความง่ายๆ สั้นกะทัดรัด สามารถให้ผู้พบเห็นมองเห็นได้แต่ไกล สะดุด ความสนใจในสิ่งที่ควรทราบได้ทันที และชวนปฏิบัติ

1.3.3 หนังสือพิมพ์ (Newspapers) สิ่งพิมพ์ที่มีกำหนดออกเป็นประจำ สัปดาห์ และนิยมออกเป็นรายวัน คนในชุมชนนิยมอ่านหนังสือพิมพ์กันอย่างแพร่หลาย แม้อ่านไม่ออกก็ให้ผู้อื่นอ่านให้ฟังหรือฟังคนอื่นคุย หรือวิจารณ์ข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์ตามร้านกาแฟ หรือที่ชุมชนในหมู่บ้าน

1.3.4 วารสารทางการเกษตร(Agricultural journal) คือ สื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ความรู้ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้ผู้สนใจได้ศึกษาและนำไปพัฒนาต่อยอด โดยสามารถศึกษาข้อมูลได้ทั้งทางอิเล็กทรอนิกส์และเอกสาร

1.3.5 แผ่นพับ (Brochure) เป็นสื่อที่มีการพิมพ์ภาพ ข้อความ และองค์ความรู้ ลงไปในกระดาษ เพื่อใช้ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารได้ง่าย สามารถเข้าถึงผู้คนได้ง่าย และนิยมใช้เป็นสื่อในการส่งเสริม

1.3.6 คู่มือการปฏิบัติงาน (Operation manual) เป็นเอกสารที่แต่ละหน่วยงานสร้างขึ้น มา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษา และปฏิบัติงานให้แก่บุคคลเป้าหมาย เช่น คู่มือการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

1.3.7 วิทยุ (Radio) นับเป็นสื่อมวลชนที่ให้ข่าวได้เร็วที่สุด สามารถแพร่กระจายไปได้ในระยะไกล และสามารถเข้าถึงบุคคลได้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา

1.3.8 โทรทัศน์ (Television) โทรทัศน์ได้เปรียบวิทยุตรงที่สามารถชมรายการได้ทั้งเสียงและเห็นภาพไปพร้อมกัน ฉะนั้นในการส่งเสริมการเกษตร จึงสามารถจัดแสดงการสาธิตและใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น แผ่นภาพ แผนภูมิ กราฟ รูปภาพ ฯลฯ เข้าช่วยได้

1.3.9 หอกระจายข่าว (News tower) เป็นสื่อที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างขึ้นในการกระจายเสียงในหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้คนในชุมชนได้รับทราบ และเข้าถึงข้อมูลในวงกว้าง

1.3.10 ภาพยนตร์ (Motion pictures) นับเป็นสื่อที่ใช้ได้ดีในการส่งเสริม อาจจัดภาพยนตร์ให้ความรื่นรมย์ ดึงดูดความสนใจ กระตุ้นให้คนรวมกันเป็นจำนวนมากก่อน แล้วใช้การส่งเสริมวิธีอื่น หรือฉายภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับเรื่องที่จะไปส่งเสริมแทรกให้ประชาชนได้ชมเชิงสารคดี ก็จะกระตุ้นความสนใจได้

1.3.11 การจัดนิทรรศการ (Exhibition of Exposition) นิทรรศการ (Exhibits) คือ การใช้อุปกรณ์เพื่อการถ่ายทอด และเผยแพร่ผลงานเพื่อการศึกษาและโฆษณา ต่อคนจำนวนมาก การจัดตั้งสามารถแสดงอยู่ได้นาน และหมุนเวียนดูได้โดยไม่จำกัดเวลาและจำนวน

2. การส่งเสริมโดยอิงวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์

2.1 การส่งเสริมโดยการเลือกการส่งเสริมเพียงเรื่องเดียว มีข้อสมมติว่า ถ้าผู้รับการเปลี่ยนแปลงพบว่าเขาปฏิบัติตามได้ผลเป็นการง่ายที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องอื่นๆ ภายหลัง การเข้าถึงแบบนี้มีการเลือกเรื่องก็ทำการส่งเสริมเพียงเรื่องเดียว เช่น การทดลองปุ๋ย ใช้กับบุคคลเป้าหมายที่อยู่ไกล

2.2 การส่งเสริมโดยการเลือกเรื่องที่จะส่งเสริมหลายๆ เรื่อง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องพร้อมๆ กัน โดยการส่งเสริมให้ผลผลิตอย่างใดอย่างหนึ่ง ปรับปรุงปัจจัยในการผลิตหลายๆ อย่างตามความจำเป็น เช่น การเพิ่มผลผลิตในข้าว สิ่งที่จะมาเกี่ยวข้อง ได้แก่ ใช้ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง พันธุ์ข้าว ซึ่งเหมาะกับกลุ่มเป้าหมายที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเป็นประจำ และพร้อมที่จะยอมรับสิ่งปฏิบัติหรือความรู้ใหม่ๆ

2.3 การส่งเสริมโดยการเลือกเรื่องทั้งหมดเกี่ยวกับฟาร์มและบ้านเรือน ต้องคำนึงว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้การจัดฟาร์มและบ้านเรือนในลักษณะที่ครอบครัวมีรายได้สุทธิสูง ในสถานการณ์และช่วงเวลาหนึ่งๆ การเข้าถึงแบบนี้จะทำให้เกษตรกรเกิดการเปลี่ยนแปลง คือ มีการทำมาากินเต็มเพิ่มขึ้น และให้บุคคลเป้าหมายเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการเพิ่มรายได้

2.4 การส่งเสริมโดยการเลือกท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งเป็นเป้าหมายในลักษณะ Intensive โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมเน้นเฉพาะพื้นที่ ลักษณะของการผลิตและการเกษตรที่เฉพาะพื้นที่นั้นหรือเป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่เป็นสำคัญ

3. วิธีการส่งเสริมโดยอิงเจ้าหน้าที่เป็นเกณฑ์

3.1 การใช้ Change agent ที่มีความรู้แบบกว้าง โดยการถ่ายทอดแบบกว้างๆ หรือทั่วไป ไม่เป็นรายวิชาหรือเฉพาะอย่าง

3.2 การใช้ทีมนักวิชาการ กลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย นักส่งเสริมที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา เช่น พืช สัตว์ การจัดการฟาร์ม เข้าไปในหมู่บ้านเป็นทีม

3.3 การใช้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วย ดำเนินการคล้ายวิธีที่ 2 แต่เจ้าหน้าที่มาจากหลายหน่วยที่เกี่ยวข้อง อาจจะไปพร้อมกันหรือคนละครั้งก็ได้เพื่อประสานงานกันในการพัฒนาการเกษตร

3.4 การใช้เจ้าหน้าที่เป็นสื่อมวลชน โดยนำเอาสื่อมวลชนต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ และอื่นๆ มาเป็นต่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความคิดของเกษตรกร

4. วิธีการส่งเสริมโดยอิงเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเกณฑ์

ปัจจุบันวิวัฒนาการของเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การพัฒนาคอมพิวเตอร์ การสื่อสารทางไกล การใช้ระบบดาวเทียม และการวิวัฒนาการส่งข้อมูลผ่านเครื่องสมองกล หรือคอมพิวเตอร์จะเพิ่มประสิทธิภาพการถ่ายทอดมากที่สุดและเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว การส่งเสริม

การเกษตรเป็นกระบวนการที่สามารถนำข้อได้เปรียบหรือสิ่งที่มีอยู่ในระบบสื่อสารข้อมูลทางไกลมาใช้ ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกและผลิตผลการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดยิ่ง โดยผนวก เข้ากับวิธีการอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้ว ทั้งนี้ นอกจากข้อมูลเทคโนโลยีการเกษตรผลิตแล้ว ยังสามารถจะ รับข้อมูล หรือเข้าสู่ข้อมูลตรวจสอบ ติดตามสภาวะทรัพยากรธรรมชาติ เทคโนโลยีการผลิตและข้อมูล การตลาดได้ด้วย อันเป็นผลต่อการกำหนดแนวทางการผลิต แม้ว่าขณะนี้ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถพัฒนา ถึงขั้นดังกล่าวนี้ แต่หน่วยงานส่งเสริมสามารถจะเป็นแหล่งของการใช้สื่อสารดังกล่าวได้ดี จึงนับว่าเป็น การส่งเสริมอีกรูปแบบหนึ่ง สำหรับอนาคตของการพัฒนาการเกษตรมากทีเดียว โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริม อาจจะต้องได้รับการพัฒนาการใช้การรวบรวมข้อมูลความรู้และถ่ายทอดไปสู่เกษตรกรได้ โดยเฉพาะ ปัจจุบัน มีเทคโนโลยีสารสนเทศผ่านระบบ Internet และผ่านโทรศัพท์มือถือ Smart Phone อันจะ เป็นผลต่อการพัฒนาความรู้แก่เกษตรกรได้อย่างรวดเร็วเหมาะสมอีกด้วย

5. วิธีการส่งเสริมโดยอิงชุมชนเป็นเกณฑ์

ปัจจุบันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมและ พัฒนาการเกษตร ในลักษณะของการประสานหน่วยงานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามแนวทางในการ ผสมผสานตามความต้องการ ชุมชน ทรัพยากรท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับการให้เทคโนโลยีการผลิตของกระทรวง โดยศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีเป็นการบูรณา การการผลิต สามารถดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ยิ่ง เกษตรกรก็จะสามารถเรียนรู้กระบวนการผลิต การใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับภูมิปัญญาของตนเองอย่างยิ่ง

5.1 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีประจำตำบล เป็นศูนย์ที่ดำเนินการในลักษณะ รวมกลุ่มกันเป็นคณะกรรมการ และดำเนินการถ่ายทอดความรู้ผ่านระบบต่างๆ

5.2 ศูนย์การเรียนรู้ประจำตำบล เป็นศูนย์หรือการรวมกลุ่มของเกษตรกรในการใช้ เวลาว่างเป็นประโยชน์ในการเรียนรู้แลกเปลี่ยนและวิเคราะห์ปัญหาของท้องถิ่นของเขาเอง

5.3 การถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมชุมชน/วิสาหกิจชุมชน/ ประชากรรัฐพัฒนา และ บูรณาการ Social Enterprise เป็นการส่งเสริมและถ่ายทอดในลักษณะของการอิงธุรกิจสังคม หรือ วิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นระบบ

กล่าวสรุปได้ว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตรสามารถดำเนินการได้หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับ วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่จะนำไปใช้ รวมทั้งองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมและความต้องการ ในการดำเนินงาน

กล่าวโดยสรุป จากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร จึงได้นำ ข้อมูลต่างๆ มากำหนดขอบเขตการวิจัย และนำมากำหนดประเด็นคำถามในตอนต้นที่ 4 ความต้องการ ในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และตอนต้นที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทาง ในการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาทบทวนวรรณกรรม และประกอบการทำวิจัย โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

6.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1) อายุ

สุพัฒนา บุญแก้ว (2562,น. 68) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดระนอง พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 50.20 ปี ใกล้เคียงกับมัทนา คุณเอนก (2562,น. 60) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 51.29 ปี และใกล้เคียงกับอรพรรณ ชุติวสิน (2562,น. 50) ได้ศึกษาแนวทางการส่งเสริมด้านเคหกิจเกษตรสำหรับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอสยามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 46.84 ปี

2) สถานภาพการสมรส

สุพัฒนา บุญแก้ว (2562,น. 68) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่ มีสถานภาพสมรส สอดคล้องกับมัทนา คุณเอนก (2562,น. 60) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส

3) ลักษณะของครอบครัว

สุพัฒนา บุญแก้ว (2562,น. 70) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นครอบครัวขยาย มีสมาชิกเฉลี่ย 3.26 คน สอดคล้องกับมัทนา คุณเอนก (2562,น. 63) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นครอบครัวขยาย มีสมาชิกเฉลี่ย 3.53 คน สอดคล้องกับอรพรรณ ชุติวสิน (2562,น. 52) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเป็นครอบครัวขยาย มีสมาชิกเฉลี่ย 5.52 คน

4) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

สุพัฒนา บุญแก้ว (2562,น. 68) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่ มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.26 คน แตกต่างกับอรพรรณ ชุติวสิน (2562,น. 50) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.52 คน

5) ระดับการศึกษา

สุพัฒนา บุญแก้ว (2562,น. 68) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สอดคล้องกับ มัทนา คุณเอนก (2562,น. 60) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา และสอดคล้องกับ

อรพรรณ ชุติวศิน (2562,น. 50) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่จบการศึกษา
ชั้นประถมศึกษา

6.2 สภาพทางสังคม

1) สมาชิกสถาบันเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร หรือกลุ่มต่างๆ

อรพรรณ ชุติวศิน (2562,น. 53) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่
เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน แตกต่างจากมัทนา คุณเอนก (2562,น. 62) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน
เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกสตรีอาสาพัฒนา

6.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

1) การประกอบอาชีพ

สุพัฒนา บุญแก้ว (2562,น. 69) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ประกอบ
อาชีพทำสวนสอคดคล้องกับมัทนา คุณเอนก (2562,น. 62) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวน แตกต่างกับอรพรรณ ชุติวศิน (2562,น. 54) พบว่า สมาชิกกลุ่ม
แม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา

2) แหล่งรายได้

พรเพ็ญ จักรพงศ์(2562,น. 66) ได้ศึกษาการพัฒนาสื่อการเรียนรู้การเพาะผักงอก
ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา พบว่า สมาชิกแม่บ้านเกษตรกร
มีแหล่งรายได้จากอาชีพเกษตรกร(ทำสวน) รองลงมา คืออาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง และอาชีพอื่นๆ
ตามลำดับ สอดคล้องกับสุพัฒนา บุญแก้ว (2562,น. 69) พบว่า สมาชิกแม่บ้านเกษตรกรมีแหล่ง
รายได้จากอาชีพเกษตรกร(ทำสวน) รองลงมา คืออาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง และอาชีพอื่นๆ

3) รายได้

อรพรรณ ชุติวศิน (2562,น. 54) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีรายได้
เฉลี่ย 102,769.23 บาทต่อปี แตกต่างกับมัทนา คุณเอนก (2562,น. 66) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน
เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 270,687.12 บาทต่อปี

4) การออมเงิน

รัตนภรณ์ เรพล (2562,น. 53) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายของกลุ่ม
แม่บ้านเกษตรกรแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตรของจังหวัดสระบุรี พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน
เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีเงินออม

5) หนี้สิน

มัทนา คุณเอนก (2562,น. 68) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วน
ก มีหนี้สิน แตกต่างกับรัตนภรณ์ เรพล (2562,น. 53) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่
ไม่มีหนี้สิน

6) ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

สุพัฒนา บุญแก้ว (2562,น. 70) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร มีระยะเวลาการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเฉลี่ย 6.28 ปี แตกต่างกับอรพรรณ ชุติวสิน (2562,น. 50) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีระยะเวลาการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเฉลี่ย 15.97 ปี

7) สถานภาพในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

สุพัฒนา บุญแก้ว (2562,น. 70) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนมากมีสถานภาพในกลุ่มเป็นสมาชิก สอดคล้องกับมัทนา คุณเอนก (2562,น. 66) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนมากมีสถานภาพในกลุ่มเป็นสมาชิก

6.4 การดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

สุพัฒนา บุญแก้ว (2562,น. 74) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของสมาชิกและองค์กรมากที่สุด รองลงมา คือด้านการจัดการสินค้าหรือบริการ ด้านการให้ความสำคัญกับชุมชน ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิก และด้านการบริหารทุนและทรัพยากร ตามลำดับ แตกต่างกับมัทนา คุณเอนก (2562,น. 79-82) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบริหารทุนและทรัพยากรมากที่สุด รองลงมา คือด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิก ด้านการให้ความสำคัญกับชุมชน ด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของสมาชิกและองค์กร และด้านการจัดการสินค้าหรือบริการ ตามลำดับ

6.5 ความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

พรเพ็ญ จักรพงศ์(2562,น. 91) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนมากมีความรู้ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับภัทรธนาภรณ์ เรพล (2562,น. 58) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนมากมีความรู้ในระดับมากที่สุด

6.6 แหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

พรเพ็ญ จักรพงศ์(2562,น. 91) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนมากได้รับความรู้จากสื่อกลุ่มมากที่สุด รองลงมา คือสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน และสื่อออนไลน์ ตามลำดับ แตกต่างกับกนกอร ตรีไวย(2562,น. 61-63) ได้ศึกษาการผลิตเครื่องแกงของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอถ้าพรรณรา จังหวัดนครศรีธรรมราชให้ได้ตามมาตรฐานอาหารปลอดภัย พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้รับความรู้จากสื่อกลุ่มมากที่สุด รองลงมา คือสื่อบุคคล และสื่อมวลชน ตามลำดับ

6.7 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

อรพรรณ ชุติวสิน (2562,น. 72) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนมากมีความต้องการวิธีการส่งเสริมแบบสื่อกิจกรรม รองลงมา คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์

และสื่อบุคคล ตามลำดับ แตกต่างกับมัทนา คุณเอนก (2562,น. 93) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนมากมีความต้องการวิธีการส่งเสริมแบบสื่อบุคคล รองลงมา คือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ ตามลำดับ

6.8 ปัญหาในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

สุพัฒนา บุญแก้ว (2562,น. 102) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรด้านการบริหารทุนและทรัพยากร รองลงมา คือด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของสมาชิกและองค์กร และด้านการให้ความสำคัญกับชุมชนตามลำดับ แตกต่างกับอรพรรณ ชุติวสิน (2562,น. 78) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาความมั่นคงด้านเศรษฐกิจในครัวเรือน รองลงมา คือการจัดการครัวเรือนและสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการ และด้านอื่นๆ เกี่ยวกับงานเคหกิจเกษตร ตามลำดับ

6.9 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ศุภชัย ใจยอด(2555,น. 84) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมและบทบาทของสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดฮ่องสอน พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมด้านคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม ด้านการดำเนินงาน และด้านเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรใกล้เคียงกัน ซึ่งแตกต่างกับอรพรรณ ชุติวสิน (2562,น. 79) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการ รองลงมา คือด้านอื่นๆ เกี่ยวกับงานเคหกิจเกษตร การจัดการครัวเรือนและสิ่งแวดล้อม ด้านการเยี่ยมเยียนของเจ้าหน้าที่ และความมั่นคงด้านเศรษฐกิจในครัวเรือน ตามลำดับ

สรุปได้ว่า งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม การดำเนินงาน ความรู้ แหล่งความรู้ ความต้องการ ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงาน โดยการวิจัยครั้งนี้ได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดและสร้างประเด็นคำถาม ในส่วนของ

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
สูงวัย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ตอนที่ 3 ความรู้ และแหล่งความรู้ ในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน
เกษตรกรสูงวัย

ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม
แม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี การศึกษาในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 263 ราย (ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง มีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน (เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, 2564) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (ราย)

N = จำนวนหน่วยประชากร (ราย)

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี จำนวน 263 ราย

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า } n &= \frac{263}{1 + 263(0.05)^2} \\ &= 158.67 \text{ หรือ } 159 \end{aligned}$$

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จึงเท่ากับ 159 คน คิดเป็นร้อยละ 60.46 ของประชากรทั้งหมด

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มแบบง่าย โดยการจับสลาก ตามสัดส่วน สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย อำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี แยกเป็น รายกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และจำนวนตัวอย่างที่สุ่มเก็บข้อมูล

ลำดับ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	สมาชิกสูงวัย (คน)	ตัวอย่าง (คน)
1	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแม่บ้านเกษตรกร ตำบลบางหัก	6	4
2	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านล่าง	8	5
3	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรท่าพลับพลาสამัคคี	9	5
4	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรท่าพลับปลา	10	6
5	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพานทอง	14	8
6	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรท่าตะครูด	2	1
7	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินถาวร	7	4
8	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินตาพูน	6	4
9	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านไผ่สีทอง	10	6
10	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแก้วก้าวหน้า พัฒนาชุมชน	18	11
11	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองกระทุ่ม	17	10
12	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมาโป่งสามัคคี	12	7
13	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสามขา-แคโคด	8	5
14	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองกระทุ่มนอก	8	5
15	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินมะขาม	10	6
16	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเอน-หนองฝาแฝด	8	5
17	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรตลาดควาย	5	3
18	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองอ้อ	6	4
19	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเกาะลอย	14	8
20	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรโคกระกา	7	4
21	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแหลมแค	6	4

ลำดับ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	สมาชิกสูงวัย (คน)	ตัวอย่าง (คน)
22	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองกาน้ำ	15	9
23	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหนองตำลึงพัฒนา	28	18
24	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรกุฎน้ำใส	10	6
25	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเนินถ่อน	9	5
26	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหน้าประตูโสภา	10	6
รวม		263	159

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับ ชนิดเครื่องมือ ลักษณะของเครื่องมือ และการสร้างและตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ชนิดของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง เป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิดเรียงเนื้อหาตามวัตถุประสงค์

2.2 ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถามทั้งแบบเลือกตอบ และคำถามลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Closed-ended questions) และคำถามปลายเปิด (Open-ended questions) แบบสัมภาษณ์สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับการวิจัยในครั้งนี้ โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 5 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย โดยแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ตอนย่อย ดังนี้

ตอนที่ 1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ได้แก่ อายุ สถานภาพ ลักษณะของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา

ตอนที่ 1.2 สภาพทางสังคมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ได้แก่ เข้าร่วมเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร หรือกลุ่มต่างๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และสาเหตุที่เข้าร่วมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ตอนที่ 1.3 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ได้แก่ อาชีพ แหล่งรายได้หลัก รายได้ต่อเดือน การออมเงิน ภาระหนี้สิน โรคประจำตัว ระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สถานภาพในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ซึ่งคำถามเป็นลักษณะการสัมภาษณ์

แบบปลายปิด มีคำตอบให้เลือกแบบคำตอบเดียวหรือเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ หรือแบบเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ และด้านสาธารณประโยชน์/ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดออกเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง มีการดำเนินงานน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีการดำเนินงานน้อย
- 3 หมายถึง มีการดำเนินงานปานกลาง
- 4 หมายถึง มีการดำเนินงานมาก
- 5 หมายถึง มีการดำเนินงานมากที่สุด

ตอนที่ 3 ความรู้ และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย แบ่งเป็น 3 ตอนย่อย ดังนี้

3.1 ความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย เป็นคำถามแบบปลายปิด ประกอบด้วย คำถามที่เป็นแบบทดสอบความรู้ในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 7 ประเด็น ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ประโยชน์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ระเบียบการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ บทบาทและหน้าที่ของสมาชิก บทบาทของเจ้าหน้าที่ต่อจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร รวมจำนวน 20 ข้อ ลักษณะคำถามระบุคำตอบให้เลือกตอบเพียงข้อเดียวที่เห็นว่าถูกต้อง โดยมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว มีการกำหนดคะแนนเป็น 2 ระดับ ดังนี้

ตอบไม่ถูกต้อง	กำหนดค่าเท่ากับ	0 คะแนน
ตอบถูกต้อง	กำหนดค่าเท่ากับ	1 คะแนน

3.2 แหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย เป็นคำถามแบบปลายปิด ประกอบด้วย ข้อคำถามที่ต้องตอบตามระดับการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อกลุ่ม สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกระจายภาพและเสียง และสื่อออนไลน์ ซึ่งระดับของการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ กำหนดออกเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้น้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้น้อย

- 3 หมายถึง ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ปานกลาง
- 4 หมายถึง ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้มาก
- 5 หมายถึง ได้รับความรู้จากแหล่งความรู้มากที่สุด

ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และด้านวิธีการส่งเสริม ซึ่งกำหนดออกเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง ต้องการในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ต้องการในระดับน้อย
- 3 หมายถึง ต้องการในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ต้องการในระดับมาก
- 5 หมายถึง ต้องการในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย แบ่งเป็น 2 ตอนย่อย ดังนี้

5.1 ปัญหาในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย เป็นคำถามแบบปลายปิด ประกอบด้วย ข้อคำถามที่ต้องตอบตามระดับของปัญหา จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และด้านวิธีการส่งเสริม ซึ่งกำหนดออกเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย
- 3 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก
- 5 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด

5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย เป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 2 ประเด็น ได้แก่ แนวทางการส่งเสริมด้านการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และแนวทางการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริม ซึ่งกำหนดออกเป็น 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ตามลำดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับน้อย
- 3 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในปานกลาง
- 4 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับมาก
- 5 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในระดับมากที่สุด

2.3 การสร้างแบบสัมภาษณ์

- 2.3.1 ศึกษาเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
- 2.3.2 ศึกษาการออกแบบเครื่องมือจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการส่งเสริมการเกษตร
- 2.3.3 จัดทำเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์ให้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย
- 2.3.4 ส่งแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจและแก้ไขความถูกต้อง
- 2.3.5 แก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้ถูกต้อง และจัดพิมพ์
- 2.3.6 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ ไปทดสอบหาความเที่ยง นำมาปรับปรุงเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัย

2.4 การทดสอบเครื่องมือวิจัย

2.4.1 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ และมีประสบการณ์ทางด้านที่ทำการวิจัย ทำการพิจารณาตรวจสอบให้ความคิดเห็นด้านความตรงในเนื้อหา (Content Validity) ได้แก่ ด้านความถูกต้องของเนื้อหา สำนวน ภาษา จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะไว้

2.4.2 การตรวจสอบความเที่ยง (reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทำการทดสอบกับประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน 30 ราย แล้วนำมาหาค่าความเที่ยงโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา หรือสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปวิเคราะห์หาค่า Cronbach's Alpha โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ซึ่งมีสูตร

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

โดย	α	หมายถึง	ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัด
	K	หมายถึง	จำนวนข้อคำถาม
	S_i^2	หมายถึง	ค่าความแปรปรวนของแต่ละข้อคำถาม
	S_t^2	หมายถึง	ค่าความแปรปรวนทั้งฉบับ

จากการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาความเที่ยง ตามวิธีการของ Cronbach's Alpha โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ดังนี้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
สูงวัย โดยมีค่า $\text{Alpha} = 0.820$

ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย
โดยมีค่า $\text{Alpha} = 0.899$

ตอนที่ 5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม
แม่บ้านเกษตรกรสูงวัย โดยมีค่า $\text{Alpha} = 0.901$

(เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ 2563, น. 58) กล่าวถึงค่าความเที่ยงที่เหมาะสมนั้น Carmines
และ Zeller แนะนำว่า โดยทั่วไปแล้วค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัดควรมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.80 จึงจะ
สรุปได้ว่าแบบสัมภาษณ์มีความเที่ยงสามารถนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง
จังหวัดชลบุรี จำนวน 159 คน ระหว่างเดือนกันยายน 2566 - มกราคม 2567 ด้วยวิธีการแบบ
สัมภาษณ์ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 กำหนดช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล กำหนดแผนการลงพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เตรียมแบบสัมภาษณ์ และ
อุปกรณ์ที่ใช้ไปจัดเก็บข้อมูลในพื้นที่ เช่น แบบสัมภาษณ์ ดินสอ ปากกา เป็นต้น

3.3 การประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการประสานงานผ่านทางโทรศัพท์ หรือพูดคุย
กับอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้านโดยตรงเพื่อแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย และความจำเป็นในการ
สัมภาษณ์ ตามจำนวนสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยที่สุ่มไว้ โดยดำเนินการประสานงานล่วงหน้า
1อาทิตย์ ก่อนลงพื้นที่ และโทรศัพท์นัดหมายอีก 1 ครั้ง ก่อนถึงวันที่เก็บข้อมูลตามแผนที่วางไว้

3.4 ดำเนินการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย มีขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 แนะนำตัวผู้เก็บข้อมูล โดยแนะนำชื่อ นามสกุล รวมทั้งแจ้งว่าเป็น
นักศึกษาระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา ทำการศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการ
ส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี และสอบถาม
พูดคุยกับผู้ให้สัมภาษณ์ ประมาณ 20 นาที ก่อนเริ่มสัมภาษณ์ เพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคยกับผู้ตอบ
แบบสัมภาษณ์

3.4.2 ซีแจงวัตถุประสงค์ ของการศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี เพื่อให้ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เห็นถึงประโยชน์ และความสำคัญของการวิจัยครั้งนี้

3.4.3 เริ่มดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้

3.4.4 ตรวจสอบ เมื่อสัมภาษณ์ครบทุกคนแล้ว ผู้วิจัยทบทวนความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลว่าครบถ้วนถูกต้องหรือไม่

3.4.5 กล่าวขอบคุณ ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยและผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้

3.4.6 รวบรวม ตรวจสอบจำนวน ความถูกต้องครบถ้วน และสรุปแบบสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสัมภาษณ์ครบตามจำนวนที่กำหนด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้สถิติ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ การแปลความหมาย การดำเนินงาน ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

สำหรับการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยการดำเนินงานแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลความรู้ และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

4.3.1 ความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย การแปลความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน พิจารณาจากข้อมูลการเลือกตอบ (ถูกหรือผิด) จำนวน 20 คะแนน ซึ่งนำคะแนนมาจัดเกณฑ์ ดังนี้

1 – 4	เท่ากับ	มีความรู้ระดับน้อยที่สุด
5 – 8	เท่ากับ	มีความรู้ระดับน้อย
9 – 12	เท่ากับ	มีความรู้ระดับปานกลาง
13 – 16	เท่ากับ	มีความรู้ระดับมาก
17 – 20	เท่ากับ	มีความรู้ระดับมากที่สุด

4.3.2 แหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย การแปลความหมายการได้รับความรู้ จากแหล่งความรู้ ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

สำหรับการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยการได้รับความรู้จากแหล่งความรู้แบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80	หมายถึง	ได้รับความรู้ระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60	หมายถึง	ได้รับความรู้ระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40	หมายถึง	ได้รับความรู้ระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20	หมายถึง	ได้รับความรู้ระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00	หมายถึง	ได้รับความรู้ระดับมากที่สุด

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ การแปลความหมาย ความต้องการในการส่งเสริม ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

สำหรับการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยความต้องการแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80	หมายถึง	ต้องการระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60	หมายถึง	ต้องการระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40	หมายถึง	ต้องการระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20	หมายถึง	ต้องการระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00	หมายถึง	ต้องการระดับมากที่สุด

4.5 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

4.5.1 ปัญหาในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย การแปลความหมาย ปัญหาในการดำเนินงาน ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

สำหรับการจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยปัญหาแบ่งออกเป็นช่วง ๆ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80	หมายถึง	มีปัญหาระดับน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60	หมายถึง	มีปัญหาใจระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40	หมายถึง	มีปัญหาระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20	หมายถึง	มีปัญหาระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด

4.5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน

เกษตรกรสูงวัย การแปลความหมาย ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์การประเมิน ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.80 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะระดับน้อยที่สุด

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.81 – 2.60 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.61 – 3.40 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.41 – 4.20 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.21 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อเสนอแนะระดับมากที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์การวิจัย เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ตอนที่ 3 ความรู้ และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย โดยคำถามมีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด เพื่อให้เลือกตอบหรือเติมข้อความในช่องว่าง โดยมีผลการศึกษา ดังนี้

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ สถานภาพ ลักษณะของครอบครัว จำนวนสมาชิก และระดับการศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

n = 159

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
1.อายุ (ปี)		
60 หรือน้อยกว่า	0	0.0
61 – 65	76	47.8
66-70	51	32.1
71-75	13	8.2
76-80	12	7.5
81 หรือมากกว่า	7	4.4
ค่าต่ำสุด = 62 ปี ค่าสูงสุด = 81 ปี ค่าเฉลี่ย = 67.32 ปี S.D. = 5.337		
2.สถานภาพ		
โสด	21	13.2
สมรส	103	64.8
หม้าย	3	1.9
หย่าร้าง	32	20.1
3.ลักษณะครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว	59	37.1
ครอบครัวขยาย	100	62.9
4.สมาชิกในครัวเรือน(คน)		
2 หรือน้อยกว่า	27	17.0
3 – 4	46	28.9
5 – 6	64	40.3
7 - 8	21	13.2
9 หรือมากกว่า	1	0.6
ค่าต่ำสุด = 1 คน ค่าสูงสุด = 10 คน ค่าเฉลี่ย = 4.53 คน S.D.=1.882		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 159

สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
5.ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	6	3.8
ประถมศึกษา	86	54.1
มัธยมศึกษาตอนต้น	57	35.8
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)	6	3.8
ปริญญาตรี	1	2.5

จากตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า

1.อายุ พบว่าสมาชิกร้อยละ 47.8 มีอายุระหว่าง 61-65 ปี รองลงมาร้อยละ 32.1 มีอายุระหว่าง 66-70 ปี ร้อยละ 8.2 มีอายุระหว่าง 71-75 ปี ร้อยละ 7.5 มีอายุระหว่าง 76-80 ปี ร้อยละ 4.4 มีอายุ 81 ปี หรือมากกว่า ตามลำดับ โดยสมาชิกมีอายุต่ำสุด 62 ปี สูงสุด 81 ปี อายุเฉลี่ย 67.32 ปี

2.สถานภาพ พบว่าสมาชิกร้อยละ 64.8 มีสถานภาพสมรส รองลงมาร้อยละ 20.1 มีสถานภาพหย่าร้าง ร้อยละ 13.2 มีสถานภาพโสด และร้อยละ 1.9 มีสถานภาพหม้าย ตามลำดับ

3. ลักษณะของครอบครัว พบว่าสมาชิกร้อยละ 62.9 อาศัยอยู่ในครอบครัวขยาย รองลงมาร้อยละ 37.1 อยู่ในครอบครัวเดี่ยว ตามลำดับ

4.สมาชิกในครัวเรือน พบว่าสมาชิกร้อยละ 40.3 มีสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 5-6 คน รองลงมาร้อยละ 28.9 มีจำนวน 3-4 คน ร้อยละ 17.0 มีจำนวน 2 คน หรือน้อยกว่า ร้อยละ 13.2 มีจำนวน 7-8 คน และร้อยละ 0.6 มีจำนวน 9 คน หรือมากกว่า ตามลำดับ โดยสมาชิกมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน สูงสุด 10 คน มีค่าเฉลี่ย 4.53 คน

5.ระดับการศึกษา พบว่าสมาชิกร้อยละ 54.1 จบระดับประถมศึกษา รองลงมา ร้อยละ 35.8 จบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 3.8 ไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 3.8 จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.) และร้อยละ 2.5 จบระดับปริญญาตรี ตามลำดับ

1.2 สภาพทางสังคม ได้แก่ การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร หรือกลุ่มต่างๆ ในชุมชน นอกจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และสาเหตุที่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ปรากฏดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 สภาพทางสังคมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

n = 159

สภาพทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
1. การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร หรือกลุ่มต่างๆ ในชุมชน นอกจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		
ไม่ได้เป็นสมาชิก	47	29.6
เป็นสมาชิก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	128	80.5
วิสาหกิจชุมชน	112	70.4
กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	16	10.1
2. สาเหตุที่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน	25	15.7
ต้องการมีรายได้เพิ่ม	68	42.8
ได้รับการชักชวนจากคนในชุมชน	45	28.3
ได้รับการขอร้องจากผู้นำหมู่บ้าน, ชุมชน	47	29.6
ได้รับการขอร้องจากเจ้าหน้าที่	31	19.5

จากตารางที่ 4.2 สภาพทางสังคมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า

1. การเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร หรือกลุ่มต่างๆ ในชุมชน นอกจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่าสมาชิก ร้อยละ 29.6 ไม่ได้เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร หรือกลุ่มต่างๆในชุมชน นอกจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และร้อยละ 80.5 เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร หรือกลุ่มต่างๆในชุมชน นอกจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร โดยสมาชิกร้อยละ 70.4 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และร้อยละ 10.1 เป็นสมาชิกกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร ตามลำดับ

2. สาเหตุที่เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่าสมาชิก ร้อยละ 42.8 ต้องการมีรายได้เพิ่ม รองลงมาร้อยละ 29.6 ได้รับการขอร้องจากผู้นำหมู่บ้าน, ชุมชน ร้อยละ 28.3 ได้รับการชักชวนจากคนในชุมชน ร้อยละ 19.5 ได้รับการขอร้องจากเจ้าหน้าที่ และร้อยละ 15.7 ต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน ตามลำดับ

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิก ได้แก่ อาชีพหลัก รายได้หลัก รายได้ต่อเดือน การออมเงิน ภาระหนี้สิน โรคประจำตัว ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และสถานภาพในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ปรากฏดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

n = 159

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1.อาชีพหลัก		
เกษตรกร	105	66.0
ข้าราชการบำนาญ	4	2.5
รับจ้างทั่วไป	19	12.0
ค้าขาย	31	19.5
2.แหล่งรายได้หลัก		
การประกอบอาชีพหลัก	117	73.6
การประกอบอาชีพเสริม	10	6.3
บุคคลในครอบครัว	32	20.1
3.รายได้ (บาท/เดือน)		
4,000 หรือน้อยกว่า	17	10.7
4,001 – 7,000	67	42.1
7,001 – 10,000	68	42.8
10,001 หรือมากกว่า	7	4.4
ค่าต่ำสุด = 3,000 บาท ค่าสูงสุด = 12,000 บาท ค่าเฉลี่ย = 7,283.02 บาท S.D. = 2149.866		
4.การออมเงิน		
ไม่มีการออมเงิน	25	15.7
มีการออมเงิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	160	100.6
ฝากธนาคาร	105	66.0
ซื้อสลาก	33	20.8
ออมทรัพย์หมู่บ้าน	22	13.8
5.ภาระหนี้สิน		
ไม่มีหนี้สิน	75	47.2
มีหนี้สิน	84	52.8

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

n = 159		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน	ร้อยละ
6.โรคประจำตัว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
ไม่มีโรคประจำตัว	25	15.7
มีโรคประจำตัว	163	102.6
โรคความดันโลหิตสูง	48	30.2
โรคเบาหวาน	15	9.4
โรคสายตา	20	12.6
โรคกระดูก	30	18.9
โรคหัวใจ	34	21.4
โรคเก๊าท์	16	10.1
7.ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ปี)		
15 หรือน้อยกว่า	25	15.7
16 – 20	16	10.1
21 – 25	40	25.2
26 – 30	60	37.7
30 หรือมากกว่า	18	11.3
ค่าต่ำสุด = 10 ปี ค่าสูงสุด = 31 ปี ค่าเฉลี่ย = 23.66 ปี S.D. = 6.07426		
8.สถานภาพในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		
คณะกรรมการตำแหน่ง ประธาน	16	10.1
คณะกรรมการ ตำแหน่ง รองประธาน	14	8.7
คณะกรรมการ ตำแหน่ง เลขานุการ	16	10.1
คณะกรรมการ ตำแหน่ง เกร็ดญิก	16	10.1
คณะกรรมการ ตำแหน่ง ประชาสัมพันธ์	16	10.1
สมาชิก	81	50.9

จากตารางที่ 4.3 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า

1. **อาชีพหลัก** พบว่าสมาชิกร้อยละ 66.0 เป็นเกษตรกร รองลงมาร้อยละ 19.5 ค้าขาย ร้อยละ 12.0 รับจ้างทั่วไป และร้อยละ 2.5 ข้าราชการบำนาญ ตามลำดับ

2. แหล่งรายได้หลัก พบว่าสมาชิกร้อยละ 73.6 มีรายได้จากการประกอบอาชีพหลัก รองลงมาร้อยละ 20.1 มีรายได้จากบุคคลในครอบครัว และร้อยละ 6.3 มีรายได้จากการประกอบอาชีพเสริม ตามลำดับ

3. รายได้ต่อเดือน พบว่าสมาชิกร้อยละ 42.8 มีรายได้ต่อเดือน 7,001-10,000 บาท รองลงมาร้อยละ 42.1 มีรายได้ต่อเดือน 4,001-7,000 บาท ร้อยละ 10.7 มีรายได้ต่อเดือน 4,000 บาท หรือน้อยกว่า และร้อยละ 4.4 มีรายได้ต่อเดือน 10,000 บาท หรือมากกว่า ตามลำดับ โดยสมาชิกมีรายได้ต่อเดือนต่ำสุด จำนวน 3,000 บาท สูงสุด จำนวน 12,000 บาท และค่าเฉลี่ย จำนวน 7,283.02 บาท

4. การออมเงิน พบว่าสมาชิกร้อยละ 15.7 ไม่มีการออมเงิน และร้อยละ 84.3 มีการออมเงิน โดยร้อยละ 66.0 ฝากธนาคาร รองลงมา 20.8 ซื้อสลาก และร้อยละ 13.8 ออมทรัพย์ หมู่บ้าน ตามลำดับ

5. ภาระหนี้สิน พบว่าสมาชิกร้อยละ 47.2 ไม่มีภาระหนี้สิน และร้อยละ 52.8 มีภาระหนี้สิน

6. โรคประจำตัว พบว่าสมาชิกร้อยละ 15.7 ไม่มีโรคประจำตัว และร้อยละ 102.6 มีโรคประจำตัว โดยร้อยละ 30.2 เป็นโรคความดันโลหิตสูง รองลงมาร้อยละ 21.4 เป็นโรคหัวใจ ร้อยละ 18.9 เป็นโรคกระดูก ร้อยละ 12.6 เป็นโรคสายตา ร้อยละ 10.1 เป็นโรคเก๊าท์ และร้อยละ 9.4 เป็นโรคเบาหวาน ตามลำดับ

7. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่าสมาชิกร้อยละ 37.7 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 26-30 ปี รองลงมาร้อยละ 25.2 7 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 21-25 ปี ร้อยละ 15.7 7 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 15 ปี หรือน้อยกว่า ร้อยละ 11.3 7 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 30 ปี หรือมากกว่า และร้อยละ 10.1 7 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 16-20 ปี ตามลำดับ โดยระยะเวลาการเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรน้อยที่สุด จำนวน 10 ปี มากที่สุด จำนวน 31 ปี และค่าเฉลี่ย 23.66 ปี

8. สถานภาพในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่าสมาชิกร้อยละ 50.9 เป็นสมาชิก รองลงมาร้อยละ 10.1 เป็นคณะกรรมการ ตำแหน่ง ประธาน ร้อยละ 10.1 เป็นคณะกรรมการ ตำแหน่ง เลขานุการ ร้อยละ 10.1 เป็นคณะกรรมการ ตำแหน่ง เภรัญญิก ร้อยละ 10.1 เป็นคณะกรรมการ ตำแหน่งประชาสัมพันธ์ และร้อยละ 8.1 เป็นคณะกรรมการ ตำแหน่ง รองประธาน ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n =159

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1.4 มีการกำหนด กฎระเบียบ/ข้อตกลง ชัดเจนเป็นที่ยอมรับ และนำมาปฏิบัติ ในการดำเนินงาน ของกลุ่ม	-	12 (7.5)	104 (65.4)	38 (23.9)	5 (3.2)	3.22 (0.645)	ปาน กลาง	4
1.5 มีการประชุมกลุ่ม ไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง/ปี และมีการบันทึก	-	56 (35.2)	94 (59.1)	9 (5.7)	-	2.70 (0.568)	ปาน กลาง	8
1.6 มีการจัดเก็บ ข้อมูลกลุ่มครบถ้วน เป็นปัจจุบัน	-	49 (30.8)	94 (59.1)	16 (10.1)	-	2.79 (0.606)	ปาน กลาง	7
1.7 มีการประเมินผล การดำเนินงาน โดยสมาชิกมีส่วนร่วม ในการแสดง ความคิดเห็นและ ตัดสินใจ	-	44 (27.7)	72 (45.3)	43 (27.0)	-	2.99 (0.742)	ปาน กลาง	6
1.8 มีการจัดสรร ผลประโยชน์หรือ สวัสดิการเป็นไป ตามข้อตกลงและ สมาชิกเห็นชอบ	-	-	61 (38.4)	98 (61.6)	-	3.61 (0.487)	มาก	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n =159

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
1.9 มีการสนับสนุน จากหน่วยงานภาคี เครือข่ายทั้งภาครัฐ/ เอกชน	-	67 (42.1)	86 (54.1)	6 (3.8)	-	2.61 (0.560)	ปาน กลาง	9
2. ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร						2.96 (0.274)	ปาน กลาง	
2.1 มีการระดมทุน/ จัดหาทุนและ ทรัพยากร ได้ครอบคลุมตาม แผนการดำเนินงาน ของกลุ่ม	-	43 (27.0)	106 (66.7)	10 (6.3)	-	2.79 (0.540)	ปาน กลาง	5
2.2 มีเงินทุน หมุนเวียนของกลุ่ม	-	37 (23.3)	117 (73.6)	5 (3.1)	-	2.80 (0.474)	ปาน กลาง	4
2.3 มีเงินออมของ กลุ่ม	-	39 (24.5)	72 (45.3)	48 (30.2)	-	3.05 (0.739)	ปาน กลาง	2
2.4 มีการจัดทำบัญชี ได้ครบถ้วนเป็น ปัจจุบัน	-	16 (10.1)	132 (83.0)	11 (6.9)	-	2.96 (0.412)	ปาน กลาง	3
2.5 มีการตรวจสอบ บัญชีและรายงาน ให้สมาชิกรับทราบ	-	34 (21.4)	54 (34.0)	71 (44.7)	-	3.23 (0.781)	ปาน กลาง	1

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n =159

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
3. ด้านการพัฒนาความรู้และความ สามารถของสมาชิก						3.28	ปาน	
						(0.282)	กลาง	
3.1 มีการจัด กระบวนการเรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้ สอดคล้องกับ ความต้องการของสมาชิก	-	14 (8.8)	99 (62.3)	46 (28.9)	-	3.20 (0.582)	ปาน กลาง	3
3.2 มีการนำ ภูมิปัญญา/นวัตกรรม มาปรับใช้ในการ ดำเนินงานของกลุ่ม	-	41 (25.8)	88 (55.3)	30 (18.9)	-	3.93 (0.666)	มาก	1
3.3 มีการฝึกปฏิบัติ ทางการเกษตร/เคห กิจ อย่างต่อเนื่อง	-	27 (17.0)	113 (71.1)	19 (11.9)	-	2.94 (0.537)	ปาน กลาง	5
3.4 เป็นวิทยากรด้าน การเกษตร แปรรูป และด้านเคหกิจ เกษตรไปถ่ายทอด ความรู้ให้กับผู้อื่นได้	-	17 (10.7)	70 (44.0)	72 (45.3)	-	3.34 (0.665)	ปาน กลาง	2
3.5 มีการเชื่อมโยง เครือข่ายความรู้หรือ กิจกรรมกลุ่มกับ องค์กรภายนอก	-	34 (21.4)	94 (59.1)	26 (16.4)	5 (3.1)	3.01 (0.711)	ปาน กลาง	4

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n =159

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
4. ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ						3.66	มาก	
						(0.299)		
4.1 มีการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาด	-	-	64	83	12	3.67	มาก	2
	-	-	(40.3)	(52.2)	(7.5)	(0.611)		
4.2 มีการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมากกว่าร้อยละ 70 มาใช้ในการผลิต	-	-	20	72	67	4.29	มาก	1
	-	-	(12.6)	(45.3)	(42.1)	(0.680)	ที่สุด	
4.3 มีการควบคุมคุณภาพการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน	-	12	92	55	-	3.27	ปาน	4
	-	(7.5)	(57.9)	(34.6)	-	(0.591)	กลาง	
4.4 มีตลาดรองรับผลผลิตและสินค้า	-	5	86	66	2	3.40	ปาน	3
	-	(3.1)	(54.1)	(41.5)	(1.3)	(0.576)	กลาง	

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n =159

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย	อันดับ
	1	2	3	4	5			
5. ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						4.09	มาก	
						(0.325)		
5.1 มีการปลูกฝังและ สร้างจิตสำนึก สาธารณประโยชน์ เพื่อชุมชน	-	-	29 (18.2)	102 (64.2)	28 (17.6)	3.99 (0.600)	มาก	2
5.2 มีกิจกรรมการ ผลิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมและเอื้อ ต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	-	-	4 (2.5)	84 (52.8)	71 (44.7)	4.42 (0.544)	มากที่สุด	1
5.3 มีการทำกิจกรรม ของกลุ่มที่เอื้อ ประโยชน์ต่อชุมชน และสังคม	-	-	33 (20.8)	112 (70.4)	14 (8.8)	3.88 (0.532)	มาก	3

จากตารางที่ 4.4 ระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านการบริหารจัดการ สมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.08) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า สมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการเป็นไปตามข้อตกลงและสมาชิกเห็นชอบ (ค่าเฉลี่ย 3.61) และระดับปานกลาง 8 ประเด็น ได้แก่ ด้านการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มโดยกรรมการและสมาชิกกำหนดปัญหาความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.31) ด้านการเลือกตั้งคณะกรรมการจากสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.25) ด้านการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการและสมาชิกพร้อมแบ่งหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 3.22) ด้านการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อตกลงชัดเจนเป็นที่

ยอมรับและนำมาปฏิบัติในการดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.22) ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย 2.99) ด้านการจัดเก็บข้อมูล กลุ่มครบถ้วนเป็นปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 2.79) ด้านการประชุมกลุ่มไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง/ปี และด้านการ บันทึก (ค่าเฉลี่ย 2.70) และด้านมีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ/เอกชน (ค่าเฉลี่ย 2.61)

2.ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร สมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.96) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า สมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระดับปานกลางทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ด้านการตรวจสอบบัญชีและรายงานให้ สมาชิกทราบ (ค่าเฉลี่ย 3.23) ด้านเงินออมของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.05) ด้านการจัดทำบัญชีได้ ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 2.96) ด้านเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.80) และด้านการ ระดมทุน/จัดหาทุน และทรัพยากรได้ครอบคลุมตามแผนการดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.79)

3.ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก สมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.28) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า สมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ การนำภูมิปัญญา/ นวัตกรรม มาปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.93) และระดับปานกลาง 4 ประเด็น ได้แก่ ด้านเป็นวิทยากรด้านการเกษตร แปรรูป และด้านเคหกิจเกษตรไปถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้ (ค่าเฉลี่ย 3.34) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้สอดคล้องกับความต้องการของ สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.20) ด้านการเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้หรือกิจกรรมกลุ่มกับองค์กรภายนอก (ค่าเฉลี่ย 3.01) และด้านการฝึกปฏิบัติทางการเกษตร/เคหกิจ อย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.94)

4.ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ สมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อการ ดำเนินงานในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.66) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า สมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมากกว่าร้อยละ 70 มาใช้ในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 4.29) ระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านการวางแผนการผลิตที่สอดคล้อง กับตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.67) และระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านตลาดรองรับผลผลิตและสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.40) และด้านมีการควบคุมคุณภาพการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.27)

5. ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.09) เมื่อพิจารณา รายละเอียด พบว่า สมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ ด้าน กิจกรรมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย 4.42) และระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกสาธารณประโยชน์เพื่อชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.99) และด้านการทำกิจกรรมของกลุ่มที่ เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.88)

ตารางที่ 4.5 สรุปภาพรวมระดับความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่ม

n = 159

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการบริหารจัดการ	3.08	0.210	ปานกลาง	4
2. ด้านการบริหารทุนและ ทรัพยากร	2.96	0.274	ปานกลาง	5
3. ด้านการพัฒนาความรู้และ ความสามารถของสมาชิก	3.28	0.282	ปานกลาง	3
4. ด้านกระบวนการพัฒนา สินค้าและบริการ	3.66	0.299	มาก	2
5. ด้านสาธารณประโยชน์/การ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	4.09	0.325	มาก	1
เฉลี่ยรวม	3.42	0.127	มาก	

จากตารางที่ 4.5 สรุปภาพรวมระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่ม พบว่า สมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน ในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.42) เมื่อพิจารณาอย่างละเอียดพบว่า สมาชิกมีระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.09) และด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.66) และระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.28) ด้านการบริหารจัดการ (ค่าเฉลี่ย 3.08) และด้านการบริหารทุนและทรัพยากร (ค่าเฉลี่ย 2.96)

ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

3.1 ความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ประโยชน์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ระเบียบการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ บทบาทและหน้าที่ของสมาชิก และบทบาทของเจ้าหน้าที่ต่องานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ปรากฏดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

n = 159

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	เฉลี่ย	จำนวนผู้ตอบถูก (คน)	ร้อยละ	อันดับ
วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร					
1	เพื่อรวมตัวกันดำเนินกิจกรรม สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ครัวเรือนและพัฒนาคุณภาพชีวิตครัวเรือนเกษตรกร	ถูก	124	78.0	11
2	เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน	ถูก	135	84.9	7
3	เพื่อแยกกันแก้ไขปัญหาด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน (เฉลี่ย เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน)	ผิด	143	89.9	2
ประโยชน์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร					
4	มีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้น ลดค่าใช้จ่าย มีการออมเพิ่มขึ้นและสามารถจัดตั้งกองทุนในกลุ่มของตนเองได้	ถูก	129	81.1	10
5	มีความมั่นคงทางอาชีพ เศรษฐกิจครัวเรือน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน	ถูก	137	86.2	5
6	เป็นแหล่งรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น (เฉลี่ย เป็นแหล่งรับการสนับสนุน และถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรและเคหกิจเกษตร)	ผิด	148	93.1	1

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 159

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	เฉลี่ย	จำนวนผู้ตอบถูก (คน)	ร้อยละ	อันดับ
ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร					
7	รวบรวมใบสมัคร และเรียกประชุมผู้ส่งใบสมัครและผู้สนใจ ทั้งนี้ การจัดตั้งกลุ่มควรมีสมาชิก จำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน <i>(เฉลี่ย รวบรวมใบสมัคร และเรียกประชุมผู้ส่งใบสมัครและผู้สนใจ ทั้งนี้ การจัดตั้งกลุ่มควรมีสมาชิก จำนวนไม่น้อยกว่า 10 คน)</i>	ผิด	139	87.4	4
8	คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กรอกข้อมูลสมาชิกในทะเบียนสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อเสนอขอจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจากสำนักงานเกษตรอำเภอ	ถูก	113	71.1	14
9	สำนักงานเกษตรอำเภอรายงานการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไปยังจังหวัด เพื่อรายงานกรมส่งเสริมการเกษตร ตามระบบจัดเก็บและบันทึกข้อมูลสถาบันเกษตรกร ภายในวันที่ 31 มกราคม ของทุกปี <i>(เฉลี่ย สำนักงานเกษตรอำเภอรายงานการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ไปยังจังหวัด เพื่อรายงานกรมส่งเสริมการเกษตร ตามระบบจัดเก็บและบันทึกข้อมูลสถาบันเกษตรกร ภายในวันที่ 31 ธันวาคม ของทุกปี)</i>	ผิด	123	77.4	12
ระเบียบการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร					
10	เป็นสตรีในภาคเกษตร ภรรยาหรือบุตรหลานของเกษตรกร ถ้าเป็นโสดจะต้องมีอายุ 18 ปีขึ้นไป และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร <i>(เฉลี่ย เป็นสตรีในภาคเกษตร ภรรยาหรือบุตรหลานของเกษตรกร ถ้าเป็นโสดจะต้องมีอายุ 20 ปีขึ้นไป และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร)</i>	ผิด	132	83.0	8

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 159

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร	เฉลี่ย	จำนวน ผู้ตอบถูก (คน)	ร้อยละ	อันดับ
11	ผู้สมัครจะต้องเข้าอบรมตามเวลาที่กำหนดและอาจ จัดหาอุปกรณ์ในการฝึกหัด มาด้วยตนเอง เมื่อเข้ารับการอบรมวิชาการต่างๆ จากทางราชการ	ถูก	122	76.7	13
12	ผู้สมัครจะต้องร่วมมือร่วมใจ ทำให้กลุ่มมั่นคง ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ของ กลุ่ม แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ในการ พัฒนาการประกอบอาชีพเพิ่มรายได้และปรับปรุง ความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น	ถูก	130	81.8	9
บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ					
13	เป็นแกนนำของกลุ่มในการนำเสนอปัญหา ความ ต้องการของสมาชิก และประสานกับภาคราชการ หรือเอกชน ให้เข้ามาสนับสนุนการพัฒนา แม่บ้านเกษตรกร	ถูก	124	78.0	11
14	สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนและเพิ่มเงินทุนเพื่อ พัฒนากิจกรรมของตนเอง ตลอดจนส่งเสริมด้าน การตลาด (เฉลี่ย สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนและเพิ่มเงินทุน เพื่อพัฒนากิจกรรมของกลุ่ม ตลอดจนส่งเสริมด้าน การตลาด)	ผิด	136	85.5	6
บทบาทและหน้าที่ของสมาชิก					
15	ร่วมรู้ปัญหา รู้แผน/กิจกรรม เข้าประชุม รับความรู้ ร่วมแก้ปัญหา แต่ไม่ต้องร่วมรับผิดชอบ (เฉลี่ย ร่วมรู้ปัญหา รู้แผน/กิจกรรม เข้าประชุม รับ ความรู้ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแก้ปัญหาในการทำงาน ให้สำเร็จ)	ผิด	124	78.0	11

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n = 159

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร	เฉลี่ย	จำนวน		อันดับ
			ผู้ตอบถูก	ร้อยละ	
16	เข้าใจบทบาทหน้าที่ของสมาชิกและคณะกรรมการ กฎระเบียบของกลุ่ม ตลอดจนวัตถุประสงค์ในการ จัดตั้งกลุ่ม	ถูก	141	88.7	3
17	กระตุ้นให้ผู้นำกลุ่มและสมาชิกปฏิบัติงานที่เกิด ประโยชน์แก่ตนเอง (เฉลี่ย กระตุ้นให้ผู้นำกลุ่มและเพื่อนสมาชิก ปฏิบัติงานต่างๆ ที่เกิดประโยชน์แก่สังคมและการ พัฒนาที่ยั่งยืน)	ผิด	130	81.8	9
บทบาทของเจ้าหน้าที่ต่องานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร					
18	ประเมินสถานการณ์ตำบล อำเภอ รู้ปัญหาความ ต้องการของสมาชิกและสภาพท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพื่อจัดทำแนวทางและกำหนดแผนงานโครงการของ กลุ่มตามความต้องการของเจ้าหน้าที่ (เฉลี่ย ประเมินสถานการณ์ตำบล อำเภอ รู้ปัญหา ความต้องการของสมาชิกและสภาพท้องถิ่นอย่าง แท้จริง เพื่อช่วยแนะนำแนวทาง และกำหนด แผนงานโครงการของกลุ่มได้)	ผิด	129	81.1	10
19	เป็นผู้สนับสนุนด้านวิชาการ ข้อมูลข่าวสารและ เทคโนโลยีด้านการเกษตร เคหกิจเกษตร กระบวนการกลุ่ม และเงินกู้ แก่สมาชิก (เฉลี่ย เป็นผู้สนับสนุนด้านวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีด้านการเกษตร เคหกิจเกษตร และ กระบวนการกลุ่มแก่สมาชิก)	ผิด	123	77.4	12
20	ส่งเสริม สนับสนุนให้มีกระบวนการกลุ่ม และการมี ส่วนร่วมของสมาชิกในทุกกิจกรรม	ถูก	130	81.8	9

จากตารางที่ 4.6 สมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 89.9 มีความรู้ประเด็น เพื่อแยกกันแก้ไขปัญหาด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ในชุมชน ร้อยละ 84.9 มีความรู้ประเด็น เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน และร้อยละ 78.0 มีความรู้ประเด็น เพื่อรวมตัวกันดำเนินกิจกรรม สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ครัวเรือนและพัฒนาคุณภาพชีวิตครัวเรือนเกษตรกร

2. ประโยชน์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 93.1 มีความรู้ประเด็น เป็นแหล่งรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น ร้อยละ 86.2 มีความรู้ประเด็น มีความมั่นคงทางอาชีพ เศรษฐกิจครัวเรือน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชนและร้อยละ 81.1 มีความรู้ประเด็น มีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้น ลดค่าใช้จ่าย มีการออมเพิ่มขึ้นและสามารถจัดตั้งกองทุนในกลุ่มของตนเองได้

3. ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 87.4 มีความรู้ประเด็น รวบรวมใบสมัคร และเรียกประชุมผู้ส่งใบสมัครและผู้สนใจ ทั้งนี้ การจัดตั้งกลุ่มควรมีสมาชิก จำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน ร้อยละ 77.4 มีความรู้ประเด็น สำนักงานเกษตรอำเภอรายงานการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไปยังจังหวัด เพื่อรายงานกรมส่งเสริมการเกษตร ตามระบบจัดเก็บและบันทึกข้อมูลสถาบันเกษตรกร ภายในวันที่ 31 มกราคม ของทุกปี และร้อยละ 71.1 มีความรู้ประเด็น คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กรอกข้อมูลสมาชิกในทะเบียนสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อเสนอขอจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจากสำนักงานเกษตรอำเภอ

4. ระเบียบการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 83.0 มีความรู้ประเด็น เป็นสตรีในภาคเกษตร ภรรยาหรือบุตรหลานของเกษตรกร ถ้าเป็นโสดจะต้องมีอายุ 18 ปี ขึ้นไป และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร ร้อยละ 81.8 มีความรู้ประเด็น ผู้สมัครจะต้องร่วมมือร่วมใจ ทำให้กลุ่มมั่นคง ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาการประกอบอาชีพเพิ่มรายได้และปรับปรุงความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น และร้อยละ 76.7 มีความรู้ประเด็น ผู้สมัครจะต้องเข้าอบรมตามเวลาที่กำหนดและอาจจัดหาอุปกรณ์ในการฝึกหัดมาด้วยตนเอง เมื่อเข้ารับการอบรมวิชาการต่างๆ จากทางราชการ

5. บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 85.5 มีความรู้ประเด็น สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนและเพิ่มเงินทุนเพื่อพัฒนากิจกรรมของตนเอง ตลอดจนส่งเสริมด้านการตลาด และร้อยละ 78.0 มีความรู้ประเด็น เป็นแกนนำของกลุ่มในการนำเสนอปัญหาความต้องการของสมาชิก และประสานกับภาคราชการ หรือเอกชน ให้เข้ามาสนับสนุนการพัฒนา กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

6. บทบาทและหน้าที่ของสมาชิก พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 88.7 มีความรู้ ประเด็นเข้าใจบทบาทหน้าที่ของสมาชิกและคณะกรรมการ กฎระเบียบของกลุ่ม ตลอดจนวัตถุประสงค์ ในการจัดตั้งกลุ่ม ร้อยละ 81.8 มีความรู้ประเด็น กระตุ้นให้ผู้นำกลุ่มและสมาชิกปฏิบัติงานที่เกิด ประโยชน์แก่ตนเอง และร้อยละ 78.0 มีความรู้ประเด็น ร่วมรู้ปัญหา รู้แผน/กิจกรรม เข้าประชุม รับความรู้ ร่วมแก้ปัญหา แต่ไม่ต้องร่วมรับผิดชอบ

7. บทบาทของเจ้าหน้าที่ต่องานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ว่า สมาชิกส่วนใหญ่ร้อยละ 81.8 มีความรู้ประเด็น ส่งเสริม สนับสนุนให้มีกระบวนการกลุ่ม และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทุก กิจกรรม ร้อยละ 81.8 มีความรู้ประเด็น ประเมินสถานการณ์ตำบล อำเภอ รู้ปัญหาความต้องการของ สมาชิกและสภาพท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพื่อจัดทำแนวทางและกำหนดแผนงานโครงการของกลุ่มตาม ความต้องการของเจ้าหน้าที่และร้อยละ 77.4 มีความรู้ประเด็นเป็นผู้สนับสนุนด้านวิชาการ ข้อมูล ข่าวสารและเทคโนโลยีด้านการเกษตร เศรษฐกิจเกษตร กระบวนการกลุ่ม และเงินกู้ แก่สมาชิก

ตารางที่ 4.7 ความรู้ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

n = 159			
ช่วงคะแนน	ระดับความรู้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 – 4	มีความรู้น้อยที่สุด	-	-
5 – 8	มีความรู้น้อย	-	-
9 – 12	มีความรู้ปานกลาง	3	1.9
13 – 16	มีความรู้มาก	76	47.8
17 - 20	มีความรู้มากที่สุด	80	50.3
ค่าต่ำสุด = 12	ค่าเฉลี่ย = 16.42		
ค่าสูงสุด = 20	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.787		

จากตารางที่ 4.7 สรุปภาพรวมความรู้ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สูงวัย พบว่า สมาชิกส่วนมาก ร้อยละ 50.3 มีความรู้ระดับมากที่สุด โดยตอบถูกต้องอยู่ในช่วงคะแนน 17-20 รองลงมา ร้อยละ 47.8 มีความรู้ในระดับมาก โดยตอบถูกต้อง อยู่ในช่วงคะแนน 13-16 และ ร้อยละ 1.9 มีความรู้ระดับปานกลาง โดยตอบถูกต้อง อยู่ในช่วงคะแนน 9-12 โดยสมาชิกตอบถูกต้อง ต่ำสุด 12 คะแนน สูงสุด 20 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 16.42 คะแนน

3.2 แหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อกลุ่ม สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกระจายภาพและเสียง และสื่อออนไลน์ ปรากฏดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 แหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

n = 159

แหล่งความรู้	การได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
1. สื่อบุคคล						2.55	น้อย	5
						(0.374)		
1.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรลงพื้นที่เยี่ยม เยือนกลุ่ม	-	-	51 (32.1)	96 (60.4)	12 (7.5)	3.75 (0.581)	มาก	1
1.2 สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรสูงวัย เดินทาง มารับการส่งเสริมที่ สำนักงานเกษตรอำเภอ	63 (39.6)	82 (51.6)	14 (8.8)	-	-	1.69 (0.625)	น้อย ที่สุด	3
1.3 สมาชิกกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรสูงวัย ติดต่อ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรทางโทรศัพท์	22 (13.8)	81 (51.0)	56 (35.2)	-	-	2.21 (0.669)	น้อย	2
2. สื่อกลุ่ม						3.24	ปาน กลาง	2
						(0.259)		
2.1 การจัดประชุมกลุ่ม	-	30 (18.9)	97 (61.0)	32 (20.1)	-	3.01 (0.626)	ปาน กลาง	3
2.2 การจัดฝึกอบรม	-	-	55 (34.6)	104 (65.4)	-	3.65 (0.477)	มาก	1
2.3 การสัมมนา	-	24 (15.1)	122 (76.7)	13 (8.2)	-	2.93 (0.478)	ปาน กลาง	4
2.4 การสาธิต	-	-	73 (45.9)	86 (54.1)	-	3.54 (0.499)	มาก	2

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 159

แหล่งความรู้	การได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
3. สื่อสิ่งพิมพ์						2.94	ปาน	4
						(0.178)	กลาง	
3.1 เอกสารหรือ หนังสือพิมพ์	-	39 (24.5)	120 (75.5)	-	-	2.75 (0.431)	ปาน กลาง	5
3.2 ภาพโฆษณา	-	4 (2.5)	149 (93.7)	6 (3.8)	-	3.01 (0.251)	ปาน กลาง	1
3.3 ไปสเตอร์	-	18 (11.3)	131 (82.4)	10 (6.3)	-	2.94 (0.417)	ปาน กลาง	4
3.4 แผ่นพับ	-	-	156 (98.1)	3 (1.9)	-	3.01 (0.136)	ปาน กลาง	1
3.5 คู่มือการ ดำเนินงานของกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร	-	15 (9.4)	131 (82.4)	13 (8.2)	-	2.98 (0.420)	ปาน กลาง	2
4. สื่อกระจายภาพและเสียง						3.15	ปาน	3
						(0.354)	กลาง	
4.1 โทรทัศน์	-	7 (4.4)	86 (54.1)	66 (41.5)	-	3.37 (0.568)	ปาน กลาง	1
4.2 วิทยุกระจายเสียง /หอกระจายเสียง	-	25 (15.7)	120 (75.5)	14 (8.8)	-	2.93 (0.491)	ปาน กลาง	2
5. สื่อออนไลน์						3.37	ปาน	1
						(0.258)	กลาง	
5.1 เฟสบุ๊ก (Facebook)	-	-	37 (23.3)	104 (65.4)	18 (11.3)	3.88 (0.577)	มาก	2

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n = 159

แหล่งความรู้	การได้รับความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความ หมาย	อัน ดับ
	1	2	3	4	5			
5.2 ทวิตเตอร์ (Twitter)	5 (3.1)	83 (52.2)	66 (41.6)	5 (3.1)	-	2.44 (0.612)	น้อย	6
5.3 ยูทูบ (YouTube)	-	-	35 (22.0)	106 (66.7)	18 (11.3)	3.89 (0.569)	มาก	1
5.4 ไลน์ (Line)	-	-	89 (56.0)	70 (44.0)	-	3.44 (0.497)	มาก	3
5.5 ดิกต็อก (Tiktok)	-	16 (10.1)	72 (45.3)	71 (44.7)	-	3.34 (0.655)	ปาน กลาง	4
5.6 อินเทอร์เน็ต (Website)	-	14 (8.8)	94 (59.1)	51 (32.1)	-	3.23 (0.597)	ปาน กลาง	5

จากตารางที่ 4.8 สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยได้รับความรู้จากสื่อต่างๆ ดังนี้

1. สื่อบุคคล พบว่า สมาชิกได้รับความรู้จากสื่อบุคคลในภาพรวมระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.55) โดยเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ได้รับความรู้ระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรลงพื้นที่เยี่ยมเยียนกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.75) ระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ จากสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทางโทรศัพท์ (ค่าเฉลี่ย 2.21) และระดับน้อยที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ จากสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย เดินทางมารับการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ (ค่าเฉลี่ย 1.69)

2. สื่อกลุ่ม พบว่า สมาชิกได้รับความรู้จากสื่อกลุ่มในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.24) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ได้รับความรู้ระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ จากการจัดฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 3.65) และจากการสาธิต (ค่าเฉลี่ย 3.54) และระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ จากการจัดประชุมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.01) และจากการสัมมนา (ค่าเฉลี่ย 2.93)

3. สื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า สมาชิกได้รับความรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.94) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ได้รับความรู้ระดับปานกลางทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ จากภาพโฆษณา และจากแผ่นพับ (ค่าเฉลี่ย 3.01) จากคู่มือการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.98) จากโปสเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 2.94) และจากเอกสารหรือหนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.75)

4. สื่อกระจายภาพและเสียง พบว่า สมาชิกได้รับความรู้จากสื่อกระจายภาพและเสียงในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.15) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ได้รับความรู้ระดับปานกลางทั้ง 2 ประเด็น ได้แก่ จากโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 3.37) และจากวิทยุกระจายเสียง/ หอกระจายเสียง (ค่าเฉลี่ย 2.93)

5. สื่อออนไลน์ พบว่า สมาชิกได้รับความรู้จากสื่อออนไลน์ในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.37) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ได้รับความรู้ระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ จากยูทูป (YouTube) (ค่าเฉลี่ย 3.89) จากเฟซบุ๊ก (Facebook) (ค่าเฉลี่ย 3.88) และจากไลน์ (Line) (ค่าเฉลี่ย 3.44) ระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ จากติ๊กต็อก (Tiktok) (ค่าเฉลี่ย 3.34) และอินเทอร์เน็ต (Website) (ค่าเฉลี่ย 3.23) และระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ และจากทวิตเตอร์ (Twitter) (ค่าเฉลี่ย 2.44)

ตารางที่ 4.9 สรุปภาพรวมแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิก

n = 159				
แหล่งความรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
1. สื่อบุคคล	2.55	0.374	น้อย	5
2. สื่อกลุ่ม	3.24	0.259	ปานกลาง	2
3. สื่อสิ่งพิมพ์	2.94	0.178	ปานกลาง	4
4. สื่อกระจายภาพและเสียง	3.15	0.354	ปานกลาง	3
5. สื่อออนไลน์	3.37	0.258	ปานกลาง	1
เฉลี่ยรวม	3.05	0.129	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.9 สรุปภาพรวมแหล่งความรู้ พบว่า สมาชิกได้รับความรู้จากแหล่งต่างๆ ในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.05) โดยได้รับความรู้จากแหล่งต่างๆ ในระดับปานกลาง 4 แหล่ง ได้แก่ สื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.37) สื่อกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.24) สื่อกระจายภาพและเสียง (ค่าเฉลี่ย 3.15) และสื่อสิ่งพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.94) และระดับน้อย 1 แหล่ง ได้แก่ สื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 2.55)

ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ได้แก่ ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ และด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านวิธีการส่งเสริม ประกอบด้วย การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์ การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง และการส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์ ปรากฏดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ประเด็น	ระดับความต้องการการส่งเสริม					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปลผล	อันดับ
	(จำนวน / ร้อยละ)							
	1	2	3	4	5			
1. ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย						3.39	ปานกลาง	
						(0.260)		
1.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	-	19	46	94	-	3.47	มาก	2
	-	(12.0)	(28.9)	(59.1)	-	(0.700)		
1.2 ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร	-	-	114	45	-	3.88	มาก	1
	-	-	(71.7)	(28.3)	-	(0.555)		
1.3 ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก	-	-	114	45	-	3.28	ปานกลาง	4
	-	-	(71.7)	(28.3)	-	(0.451)		
1.4 ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ	-	30	115	14	-	2.89	ปานกลาง	5
	-	(18.9)	(72.3)	(8.8)	-	(0.517)		
1.5 ด้านสาธารณประโยชน์/	-	-	89	70	-	3.44	มาก	3
	-	-	(56)	(44)	-	(0.497)		

ตารางที่ 4.10 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

n=159

ประเด็น	ระดับความต้องการการส่งเสริม (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม							
2. ด้านวิธีการส่งเสริม						2.86 (0.135)	ปาน กลาง	
2.1 การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล						2.68 (0.347)	ปาน กลาง	
(1)เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรลงพื้นที่ เยี่ยมเยียนกลุ่ม	-	-	30 (18.9)	88 (5.3)	41 (25.8)	4.06 (0.666)	มาก	1
(2)สมาชิกกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกรสูง วัย เดินทางมารับการ ส่งเสริมที่สำนักงาน เกษตรอำเภอ	37 (23.3)	94 (59.1)	28 (17.6)	-	-	1.94 (0.638)	น้อย	3
(3)สมาชิกกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกรสูง วัย ติดต่อเจ้าหน้าที่ ส่งเสริมการเกษตร ทางโทรศัพท์	27 (17.0)	97 (61.0)	35 (22.0)	-	-	2.05 (0.624)	น้อย	2
2.2 การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม						3.01 (0.253)	ปาน กลาง	
(1)การจัดประชุมกลุ่ม	13 (8.1)	75 (47.2)	71 (44.7)	-	-	2.36 (0.630)	น้อย	5
(2)การจัดฝึกอบรม	-	18 (11.3)	95 (59.8)	46 (28.9)	-	3.17 (0.611)	ปาน กลาง	3

ตารางที่ 4.10 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

n=159

ประเด็น	ระดับความต้องการการส่งเสริม (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
(3)การสัมมนา	-	43	92	24	-	2.88	ปาน	4
	-	(27.0)	(57.9)	(15.1)	-	(0.640)	กลาง	
(4)การสาธิต	-	12	99	48	-	3.22	ปาน	2
	-	(7.5)	(62.3)	(30.2)	-	(0.572)	กลาง	
(5)การศึกษาดูงาน	-	12	68	79	-	3.42	มาก	1
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สูงวัย ที่มีการบริหาร จัดการดี	-	(7.5)	(42.8)	(49.7)	-	(0.630)		
2.3 การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์						2.52	น้อย	
						(0.288)		
(1)เอกสารหรือ หนังสือพิมพ์	47	107	5	-	-	1.73	น้อย	5
	(29.6)	(67.3)	(3.1)	-	-	(0.508)	ที่สุด	
(2)ภาพโฆษณา	-	58	101	-	-	2.63	ปาน	2
	-	(36.5)	(63.5)	-	-	(0.484)	กลาง	
(3)โปสเตอร์	-	61	98	-	-	2.61	ปาน	3
	-	(38.4)	(61.6)	-	-	(0.487)	กลาง	
(4)แผ่นพับ	-	22	102	35	-	3.08	ปาน	1
	-	(13.8)	(64.2)	(22.0)	-	(0.595)	กลาง	
(5)คู่มือการ ดำเนินงานของกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร	-	73	80	6	-	2.57	น้อย	4
	-	(45.9)	(50.3)	(3.8)	-	(0.566)		
2.4 การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง						3.25	ปาน	
						(0.341)	กลาง	
(1)โทรทัศน์	-	-	70	83	6	3.59	มาก	1
	-	-	(44.0)	(52.2)	(3.8)	(0.563)		

ตารางที่ 4.10 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

n=159

ประเด็น	ระดับความต้องการการส่งเสริม (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
(2)วิทย์กระจายเสียง/ หอกระจายเสียง	-	33 (20.8)	108 (67.9)	18 (11.3)	-	2.90 (0.560)	ปาน กลาง	2
2.5 การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์						2.98 (0.279)	ปาน กลาง	
เฟซบุ๊ก (Facebook)	-	3 (1.9)	70 (44.0)	79 (49.7)	7 (4.4)	3.56 (0.611)	มาก	2
ทวิตเตอร์ (Twitter)	52 (32.7)	93 (58.5)	14 (8.8)	-	-	1.76 (0.600)	น้อย ที่สุด	6
ยูทูบ (YouTube)	-	-	41 (25.8)	108 (67.9)	10 (6.3)	3.80 (0.533)	มาก	1
ไลน์ (Line)	-	13 (8.1)	99 (62.3)	47 (29.6)	-	3.21 (0.577)	ปาน กลาง	3
ติ๊กต็อก (Tiktok)	-	43 (27.0)	88 (55.4)	28 (17.6)	-	2.90 (0.663)	ปาน กลาง	4
อินเทอร์เน็ต (Website)	24 (15.1)	44 (27.7)	56 (35.2)	35 (22.0)	-	2.64 (0.989)	ปาน กลาง	5

จากตารางที่ 4.10 สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย มีความต้องการในการส่งเสริมดังนี้

1. ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า โดยรวมสมาชิกมีความต้องการในการส่งเสริมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ความต้องการด้านการบริหารทุนและทรัพยากร (ค่าเฉลี่ย 3.88) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.47) และด้านสาธารณสุขประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.44) และระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.28) และด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ (ค่าเฉลี่ย 2.89)

2.ด้านวิธีการส่งเสริม

2.1 การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล พบว่า โดยรวมสมาชิกต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.68) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ความต้องการการส่งเสริมจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรลงพื้นที่เยี่ยมเยียนกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.06) และระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทางโทรศัพท์ (ค่าเฉลี่ย 2.05) และสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย เดินทางมารับการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ (ค่าเฉลี่ย 1.94)

2.2 การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม พบว่าโดยรวมสมาชิกต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.01) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ต้องการการส่งเสริมจากการศึกษาดูงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ที่มีการบริหารจัดการดี (ค่าเฉลี่ย 3.42) ระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ การสาธิต (ค่าเฉลี่ย 3.22) การจัดฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 3.17) และการสัมมนา (ค่าเฉลี่ย 2.88) และระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ การจัดประชุมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.36)

2.3 การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่าโดยรวมสมาชิกต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.52) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ความต้องการการส่งเสริมจากแผ่นพับ (ค่าเฉลี่ย 3.08) ภาพโฆษณา (ค่าเฉลี่ย 2.63) และโปสเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 2.61) ระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ คู่มือการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.57) และระดับน้อยที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ เอกสารหรือหนังสือพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 1.73)

2.4 การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง พบว่าโดยรวมสมาชิกต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.25) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ความต้องการการส่งเสริมจากโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 3.59) และระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง/หอกระจายเสียง (ค่าเฉลี่ย 2.90)

2.5 การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์ พบว่าโดยรวมสมาชิกต้องการการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.98) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ความต้องการการส่งเสริมจากยูทูป (YouTube) (ค่าเฉลี่ย 3.80) เฟสบุ๊ก (Facebook) (ค่าเฉลี่ย 3.56) ระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ไลน์ (Line) (ค่าเฉลี่ย 3.21) ตี๊กตอก (Tiktok) (ค่าเฉลี่ย 2.90) อินเทอร์เน็ต (Website) (ค่าเฉลี่ย 2.64) และระดับน้อยที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ ทวิตเตอร์ (Twitter) (ค่าเฉลี่ย 1.76)

ตารางที่ 4.11 สรุปภาพรวมความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

n = 159

ประเด็นความต้องการ	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย	3.39	ปานกลาง	
1.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	3.47	มาก	2
1.2 ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร	3.88	มาก	1
1.3 ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก	3.28	ปานกลาง	4
1.4 ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ	2.89	ปานกลาง	5
1.5 ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.44	มาก	3
2. ด้านวิธีการส่งเสริม	2.86	ปานกลาง	
2.1 การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล	2.68	ปานกลาง	4
2.2 การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม	3.01	ปานกลาง	2
2.3 การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์	2.52	น้อย	5
2.4 การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง	3.25	ปานกลาง	1
2.5 การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์	2.98	ปานกลาง	3
รวม	3.12	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.11 สรุปภาพรวมความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ดังนี้

1. ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า สมาชิกมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า สมาชิกมีความต้องการในระดับมาก 3 ประเด็น และระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร (ค่าเฉลี่ย 3.88) รองลงมา คือด้านการบริหารจัดการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.47) ด้านสาธารณประโยชน์/

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.44) ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.28) และด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ (ค่าเฉลี่ย 2.89)

2. ด้านวิธีการส่งเสริม ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกมีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.86) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า สมาชิกมีความต้องการในระดับปานกลาง 4 ประเด็น และระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง (ค่าเฉลี่ย 3.25) การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.01) การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 2.98) การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 2.68) และการส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.52)

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

5.1 ระดับปัญหาในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ได้แก่ ปัญหาด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร และปัญหาด้านวิธีการส่งเสริม ดังปรากฏตามตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ระดับปัญหาในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ประเด็น	ระดับปัญหา					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	(จำนวน / ร้อยละ)							
	1	2	3	4	5			
n=159								
1. ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย						3.39	ปานกลาง	
						(0.260)		
1.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม						2.67	ปานกลาง	
							(0.188)	
(1)ขาดการจัดทำ	-	50	94	15	-	2.77	ปาน	5
แผนการดำเนินงาน	-	(31.5)	(59.1)	(9.4)	-	(0.602)	กลาง	
(2)ขาดการเลือกตั้ง	60	99	-	-	-	1.62	น้อย	9
คณะกรรมการ	(37.7)	(62.3)	-	-	-	(0.486)	ที่สุด	

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n=159

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
(3)ขาดการกำหนด โครงสร้างคณะกรรมการ	36 (22.7)	108 (67.9)	15 (9.4)	-	-	1.86 (0.552)	น้อย	8
(4)ขาดการกำหนด กฎระเบียบ/ข้อตกลง	15 (9.4)	116 (73.0)	28 (17.6)	-	-	2.08 (0.515)	น้อย	7
(5)ขาดการประชุม กลุ่ม	-	46 (28.9)	98 (61.7)	15 (9.4)	-	2.80 (0.589)	ปาน กลาง	4
(6)ขาดการจัดเก็บ ข้อมูลกลุ่ม	-	36 (22.6)	123 (77.4)	-	-	2.77 (0.419)	ปาน กลาง	5
(7)ขาดการ ประเมินผลการ ดำเนินงาน	-	53 (33.3)	106 (66.7)	-	-	3.66 (0.472)	มาก	1
(8)ขาดการจัดสรร ผลประโยชน์	-	16 (10.1)	88 (55.3)	55 (34.6)	-	3.24 (0.623)	ปาน กลาง	3
(9)ขาดการสนับสนุน จากหน่วยงาน เครือข่าย	-	14 (8.8)	89 (56.0)	56 (35.2)	-	3.26 (0.610)	ปาน กลาง	2
1.2 ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร						3.88 (0.315)	มาก	
(1)ขาดการระดมทุน/ จัดหาทุนและ ทรัพยากร	-	-	39 (24.5)	114 (71.7)	6 (3.8)	3.79 (0.491)	มาก	3
(2)ขาดเงินทุน หมุนเวียนของกลุ่ม	-	-	26 (16.3)	93 (58.5)	40 (25.2)	4.08 (0.640)	มาก	1

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n=159

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
(3)ขาดเงินออมของ กลุ่มจัดทำบัญชี ไม่ครบถ้วน ไม่เป็นปัจจุบัน	-	-	49 (30.8)	110 (69.2)	-	3.69 (0.463)	มาก	4
(4)จัดทำบัญชี ไม่ครบถ้วน ไม่เป็นปัจจุบัน	-	1 (0.6)	32 (20.1)	97 (19.0)	29 (18.3)	3.96 (0.640)	มาก	2
1.3 ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก						2.60 (0.246)	น้อย	
(1)ขาดการ จัดกระบวนการ การเรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้	-	47 (29.6)	112 (70.4)	-	-	2.70 (0.457)	ปาน กลาง	3
(2)ขาดการนำภูมิ ปัญญา/นวัตกรรม มาปรับใช้ในการ ดำเนินงานของกลุ่ม	65 (40.9)	94 (59.1)	-	-	-	1.59 (0.493)	น้อย ที่สุด	5
(3)ขาดการฝึกปฏิบัติ ทักษะทางการเกษตร	8 (5.0)	91 (57.2)	60 (37.8)	-	-	2.32 (0.568)	น้อย	4
(4)ไม่สามารถเป็น วิทยากรถ่ายทอด ความรู้	-	-	89 (56.0)	70 (44.0)	-	3.44 (0.497)	มาก	1

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n=159

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
(5)ขาดการเชื่อมโยง เครือข่ายความรู้กับ องค์กรภายนอก	-	35	97	27	-	2.94	ปาน กลาง	2
1.4 ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ						2.74	ปาน กลาง	
(1)ขาดการวาง แผนการผลิตที่ สอดคล้องกับตลาด	-	47	84	28	-	2.88	ปาน กลาง	2
(2)ขาดการนำ วัตถุดิบในท้องถิ่นมา ใช้ในการผลิต	79	65	15	-	-	1.59	น้อย ที่สุด	4
(3)ขาดการควบคุม คุณภาพการผลิตให้ ได้มาตรฐาน	-	4	66	69	20	3.66	มาก	1
(4)ขาดตลาดรองรับ ผลผลิตและสินค้า	-	40	102	17	-	2.85	ปาน กลาง	3
1.5 ด้านสาธารณสุขประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						2.71	ปาน กลาง	
(1)ขาดการปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึก สาธารณสุขประโยชน์ เพื่อชุมชน	32	82	45	-	-	2.08	น้อย	3
	(20.1)	(51.6)	(28.3)	-	-	(0.683)		

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 159

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
(2)ขาดกิจกรรมการ ผลิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมและเอื้อ ต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	3 (1.9)	70 (44.0)	79 (49.7)	7 (4.4)	-	2.56 (0.611)	น้อย	2
(3)ขาดการทำ กิจกรรมของกลุ่มที่ เอื้ออำนวยประโยชน์ ต่อชุมชนและสังคม	-	-	82 (51.6)	77 (48.4)	-	3.48 (0.501)	มาก	1
2. ด้านวิธีการส่งเสริม								
2.1 การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล						3.29 (0.264)	ปาน กลาง	
(1)เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรลงพื้นที่ เยี่ยมเยียนกลุ่มไม่ ต่อเนื่อง และเปลี่ยน ผู้รับผิดชอบงานบ่อย	37 (23.3)	52 (32.7)	70 (44.0)	-	-	2.20 (0.796)	น้อย	6
(2)สมาชิกกลุ่ม ไม่สะดวกเดินทางมา รับการส่งเสริมที่ สำนักงานเกษตร อำเภอ	-	-	76 (47.8)	83 (52.2)	-	3.52 (0.501)	มาก	2

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 159

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
(3)สมาชิกกลุ่ม ไม่สะดวกที่จะติดต่อ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรทาง โทรศัพท์	-	21	118	20	-	2.99	ปาน กลาง	5
(4)สมาชิกกลุ่ม ไม่สามารถเข้าร่วม ประชุม	-	2	91	66	-	3.40	ปาน กลาง	4
(5)สมาชิกกลุ่ม ไม่สามารถเข้ารับการ ฝึกอบรม/สัมมนา/ การสาธิต ตามวัน เวลาที่กำหนด ได้	-	-	76	83	-	3.52	มาก	2
(6)สมาชิกกลุ่ม ไม่สามารถร่วม ศึกษาดูงานในพื้นที่ ห่างไกลได้	-	-	31	82	46	4.09	มาก	1
2.2 การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์						2.82	ปาน กลาง	
(1)สมาชิกไม่สามารถ อ่านเอกสารหรือ หนังสือพิมพ์ได้	-	31	128	-	-	2.80	ปาน กลาง	2
(2)สมาชิกไม่สามารถ อ่านภาพโฆษณาได้	-	33	126	-	-	2.79	ปาน กลาง	3

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 159

ประเด็น	ระดับปัญหา (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
(3)สมาชิกไม่สามารถ อ่านโปสเตอร์ได้	-	39 (24.5)	120 (75.5)	-	-	2.75 (0.431)	ปาน กลาง	4
(4)สมาชิกไม่สามารถ อ่านแผ่นพับได้	-	4 (2.5)	140 (88.1)	15 (9.4)	-	3.06 (0.339)	ปาน กลาง	1
(5)สมาชิกไม่สามารถ อ่านคู่มือการ ดำเนินงานของกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร	-	54 (34.0)	102 (64.1)	3 (1.9)	-	2.67 (0.507)	ปาน กลาง	5
2.3 การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง						3.70 (0.414)	มาก	
(1)สมาชิกไม่สามารถ ดูโทรทัศน์ ได้ ตลอดเวลา	-	-	60 (37.8)	81 (50.9)	18 (11.3)	3.73 (0.650)	มาก	1
(2)สมาชิกไม่สามารถ ฟังวิทยุกระจายเสียง หอกระจายเสียง ได้ ตลอดเวลา	-	-	51 (32.1)	108 (67.9)	-	3.67 (0.468)	มาก	2
2.4 การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์						3.49 (0.514)	มาก	
(1)สมาชิกไม่สามารถ เข้าถึงระบบ สารสนเทศได้	-	1 (0.6)	78 (49.1)	80 (50.3)	-	3.49 (0.514)	มาก	1

จากตารางที่ 4.12 ปัญหาในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
สูงวัย พบว่า

1. ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

1.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม พบว่า โดยรวมสมาชิกมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.67) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาขาดการประเมินผลการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.66) ระดับปานกลาง 5 ประเด็น ได้แก่ ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานเครือข่าย (ค่าเฉลี่ย 3.26) ขาดการจัดสรรผลประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 3.24) ขาดการประชุมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.80) ขาดการจัดเก็บข้อมูลกลุ่ม และขาดการจัดทำแผนการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 2.77) ระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ ขาดการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อตกลง (ค่าเฉลี่ย 2.08) ขาดการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการ (ค่าเฉลี่ย 1.86) และระดับน้อยที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดการเลือกตั้งคณะกรรมการ (ค่าเฉลี่ย 1.62)

1.2 ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร พบว่า โดยรวมสมาชิกมีปัญหาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.88) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ประเด็น ได้แก่ ขาดเงินทุนหมุนเวียน (ค่าเฉลี่ย 4.08) จัดทำบัญชีไม่ครบถ้วน ไม่เป็นปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 3.96) ขาดการระดมทุน/จัดหาทุนและทรัพยากร (ค่าเฉลี่ย 3.79) และขาดเงินออมของกลุ่มจัดทำบัญชีไม่ครบถ้วน ไม่เป็นปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 3.69)

1.3 ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก พบว่า โดยรวมสมาชิกมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.60) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาไม่สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.44) ระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้กับองค์กรภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.94) ขาดการจัดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.70) ระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดการฝึกปฏิบัติทักษะทางการเกษตร (ค่าเฉลี่ย 2.32) และระดับน้อยที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรม มาปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 1.59)

1.4 ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ พบว่า โดยรวมสมาชิกมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.74) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาขาดการควบคุมคุณภาพการผลิตให้ได้มาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.66) ระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ขาดการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาด (ค่าเฉลี่ย 2.88) และขาดตลาดรองรับผลผลิตและสินค้า (ค่าเฉลี่ย 2.85) และระดับน้อยที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 1.59)

1.5 ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า โดยรวมสมาชิกมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.71) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า

อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาขาดการทำกิจกรรมของกลุ่มที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.48) และระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ ขาดกิจกรรมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย 2.56) และขาดการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกสาธารณประโยชน์เพื่อชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.08)

2. ด้านวิธีการส่งเสริม

2.1 การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล พบว่า โดยรวมสมาชิกมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.29) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาสมาชิกกลุ่มไม่สามารถร่วมศึกษาดูงาน ในพื้นที่ห่างไกลได้ (ค่าเฉลี่ย 4.09) สมาชิกกลุ่มไม่สะดวกเดินทางมารับการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ และสมาชิกกลุ่มไม่สามารถเข้ารับการฝึกอบรม/สัมมนา/การสาธิต ตามวัน เวลา ที่กำหนด ได้ (ค่าเฉลี่ย 3.52) ระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มไม่สามารถเข้าร่วมประชุม (ค่าเฉลี่ย 3.40) สมาชิกกลุ่มไม่สะดวกที่จะติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทางโทรศัพท์ (ค่าเฉลี่ย 2.99) และระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรลงพื้นที่เยี่ยมเยียนกลุ่มไม่ต่อเนื่อง และเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงานบ่อย (ค่าเฉลี่ย 2.20)

2.2 การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า โดยรวมสมาชิกมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.82) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาสมาชิกไม่สามารถอ่านแผ่นพับได้ (ค่าเฉลี่ย 3.06) สมาชิกไม่สามารถอ่านเอกสารหรือหนังสือพิมพ์ได้ (ค่าเฉลี่ย 2.80) สมาชิกไม่สามารถอ่านภาพโฆษณาได้ (ค่าเฉลี่ย 2.79) สมาชิกไม่สามารถอ่านโปสเตอร์ได้ (ค่าเฉลี่ย 2.75) และสมาชิกไม่สามารถอ่านคู่มือการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.67)

2.3 การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง พบว่า โดยรวมสมาชิกมีปัญหาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาสมาชิกไม่สามารถดูโทรทัศน์ ได้ตลอดเวลา (ค่าเฉลี่ย 3.73) และสมาชิกไม่สามารถฟังวิทยุกระจายเสียงหรือกระจายเสียง ได้ตลอดเวลา (ค่าเฉลี่ย 3.67)

2.4 การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์ พบว่า โดยรวมสมาชิกมีปัญหาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.49)) ได้แก่ ปัญหาสมาชิกไม่สามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศได้

ตารางที่ 4.13 สรุปภาพรวมปัญหาในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
สูงวัย

n=159

ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร สูงวัย	3.39	0.377	ปานกลาง	
1.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	2.68	0.188	ปานกลาง	4
1.2 ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร	3.88	0.315	มาก	1
1.3 ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของ สมาชิก	2.60	0.246	น้อย	5
1.4 ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ	2.74	0.387	ปานกลาง	2
1.5 ด้านสาธารณสุขประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2.71	0.378	ปานกลาง	3
2. ด้านวิธีการส่งเสริม	3.32	0.416	ปานกลาง	
2.1 การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล	3.29	0.264	ปานกลาง	3
2.2 การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์	2.82	0.232	ปานกลาง	4
2.3 การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง	3.70	0.414	มาก	1
2.4 การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์	3.49	0.514	มาก	2
เฉลี่ยรวม	3.10	0.103	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.12 สรุปภาพรวมปัญหาในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่ม
แม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า

1. ปัญหาในด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า สมาชิกมี
ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า สมาชิกมีปัญหาอยู่ใน
ระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร (ค่าเฉลี่ย 3.88) ระดับปานกลาง
3 ประเด็น ได้แก่ ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ (ค่าเฉลี่ย 2.74) ด้านสาธารณสุขประโยชน์/
การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 2.71) และด้านการบริหารจัดการกลุ่ม
(ค่าเฉลี่ย 2.68) และระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก
(ค่าเฉลี่ย 2.60)

2. ปัญหาในด้านวิธีการส่งเสริม พบว่า สมาชิกมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.32) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า สมาชิกมีปัญหาอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง (ค่าเฉลี่ย 3.70) และการส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.49) และระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 3.29) การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.82)

5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ได้แก่ แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และแนวทางการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ดังปรากฏตามตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	n=159							
1.แนวทางการส่งเสริมด้านการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย								
1.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม								
(1)ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม โดยกรรมการและสมาชิกกำหนดปัญหาตามต้องการ	-	40 (25.1)	93 (58.5)	26 (16.4)	-	2.91 (0.640)	ปาน กลาง	6
(2)ส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการจากสมาชิก	-	38 (23.9)	121 (76.1)	-	-	2.76 (0.427)	ปาน กลาง	7

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=159

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	(จำนวน / ร้อยละ)							
	1	2	3	4	5			
(3)ส่งเสริมให้มีการ กำหนดโครงสร้าง คณะกรรมการและ สมาชิกพร้อมแบ่ง หน้าที่	-	47 (29.6)	112 (70.4)	-	-	2.70 (0.457)	ปาน กลาง	8
(4)ส่งเสริมให้มีการ กำหนดกฎระเบียบ/ ข้อตกลงชัดเจน เป็น ที่ยอมรับและนำมา ปฏิบัติในการ ดำเนินงานของกลุ่ม	-	11 (6.9)	124 (78.0)	24 (15.1)	-	3.08 (0.463)	ปาน กลาง	2
(5)ส่งเสริมให้มีการ ประชุมกลุ่ม หรือประชุม คณะกรรมการ ไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง/ปี และมีการบันทึก	-	62 (39.0)	89 (56.0)	8 (5.0)	-	2.66 (0.571)	ปาน กลาง	9
(6)ส่งเสริมให้มีการ จัดเก็บข้อมูลกลุ่ม ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน	-	26 (16.3)	110 (69.2)	23 (14.5)	-	2.98 (0.556)	ปาน กลาง	5
(7)ส่งเสริมให้มีการ ประเมินผลการ ดำเนินงานโดย สมาชิกมีส่วนร่วม	-	33 (20.7)	92 (57.9)	34 (21.4)	-	3.00 (0.651)	ปาน กลาง	4

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=159

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	(จำนวน / ร้อยละ)							
	1	2	3	4	5			
ในการแสดงความ คิดเห็นและตัดสินใจ								
(8)ส่งเสริมให้มีการ จัดสรรผลประโยชน์ หรือสวัสดิการเป็นไป ตามข้อตกลงและ สมาชิกเห็นชอบ	-	-	31 (19.5)	84 (52.8)	44 (27.7)	4.08 (0.684)	มาก	1
(9)ส่งเสริมให้มีการ สนับสนุนจาก หน่วยงานภาคี เครือข่ายทั้งภาครัฐ/ เอกชน	-	28 (17.6)	99 (62.3)	32 (20.1)	-	3.02 (0.615)	ปาน กลาง	3
1.2 ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร						3.75 (0.277)	มาก	
(1)ส่งเสริมให้มีการ ระดมทุน/จัดหาทุน และทรัพยากรได้ ครอบคลุมตาม แผนการดำเนินงาน ของกลุ่ม	-	-	50 (31.5)	77 (48.4)	32 (20.1)	3.88 (0.711)	มาก	3
(2)ส่งเสริมให้มีเงินทุน หมุนเวียนของกลุ่ม	-	-	42 (26.4)	82 (51.6)	35 (22.0)	3.95 (0.696)	มาก	2
(3)ส่งเสริมให้มีเงิน ออมของกลุ่ม	-	-	41 (25.5)	79 (49.7)	39 (24.5)	3.98 (0.711)	มาก	1

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=159

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
(4)ส่งเสริมให้มีการ จัดทำบัญชีได้ ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน	-	-	82 (51.6)	77 (48.4)	-	3.48 (0.501)	มาก	4
(5)ส่งเสริมให้มีการ ตรวจสอบบัญชีและ รายงานให้สมาชิก รับทราบ	-	-	89 (56.0)	70 (44.0)	-	3.44 (0.497)	มาก	5
1.3 ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก						2.94 (0.288)	ปาน กลาง	
(1)ส่งเสริมให้มีการจัด กระบวนการเรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้ สอดคล้องกับ ความต้องการของสมาชิก	-	42 (26.4)	110 (69.2)	7 (4.4)	-	2.77 (0.511)	ปาน กลาง	4
(2)ส่งเสริมให้มีการนำ ภูมิปัญญานวัตกรรม มาปรับใช้ในการ ดำเนินงานกลุ่ม	-	-	42 (26.4)	103 (64.8)	14 (8.8)	3.82 (0.568)	มาก	1
(3)ส่งเสริมให้มีการฝึก ปฏิบัติทางการ เกษตร/เคหกิจ อย่าง ต่อเนื่อง	-	41 (25.8)	97 (61.0)	21 (13.2)	-	2.87 (0.613)	ปาน กลาง	3
(4)ส่งเสริมให้เป็น วิทยากรด้าน	4 (2.5)	99 (62.3)	56 (35.2)	-	-	2.32 (0.521)	น้อย	5

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=159

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	(จำนวน / ร้อยละ)							
	1	2	3	4	5			
การเกษตร แปรรูป และด้านเคหกิจ เกษตรไปถ่ายทอด ความรู้ให้กับผู้อื่นได้								
(5)ส่งเสริมให้มีการ เชื่อมโยงเครือข่าย	-	43 (27.0)	88 (55.4)	28 (17.6)	-	2.90 (0.663)	ปาน กลาง	2
ความรู้หรือกิจกรรม กลุ่มกับองค์กร ภายนอก								
1.4 ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ						3.38 (0.326)	ปาน กลาง	
(1)ส่งเสริมให้มีการ วางแผนการผลิตที่ สอดคล้องกับตลาด	-	49 (30.8)	74 (46.5)	36 (22.7)	-	2.91 (0.728)	ปาน กลาง	4
(2)ส่งเสริมให้มีการนำ วัตถุดิบในท้องถิ่น มากกว่าร้อยละ 70 มาใช้ในการผลิต	-	27 (17.0)	104 (65.4)	28 (17.6)	-	3.00 (0.589)	ปาน กลาง	3
(3)ส่งเสริมให้มีการ ควบคุมคุณภาพการ ผลิตสินค้าให้ได้ มาตรฐาน	-	-	82 (51.6)	77 (48.4)	-	3.48 (0.501)	มาก	2

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=159

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	(จำนวน / ร้อยละ)							
	1	2	3	4	5			
(4)ส่งเสริมช่องทาง การตลาดเพื่อรองรับ ผลผลิตและสินค้า	-	-	15 (9.4)	107 (67.3)	37 (23.3)	4.13 (0.556)	มาก	1
1.5 ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						3.51 (0.304)	มาก	
(1)ส่งเสริมและ ปลูกฝังสร้างจิตสำนึก สาธารณประโยชน์ เพื่อชุมชน	-	-	100 (62.9)	59 (37.1)	-	3.37 (0.484)	ปาน กลาง	3
(2)ส่งเสริมให้มี กิจกรรมการผลิตที่ เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมและเอื้อ ต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	-	-	76 (47.8)	77 (48.4)	6 (3.8)	3.55 (0.569)	มาก	2
(3)ส่งเสริมให้มีการทำ กิจกรรมของกลุ่มที่ เอื้อประโยชน์ต่อ ชุมชนและสังคม	-	-	77 (48.8)	68 (42.8)	14 (8.8)	3.60 (0.646)	มาก	1

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=159

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	2.แนวทางการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย							
2.1 การส่งเสริมแบบส่วนบุคคล								
						2.73	ปาน	
						(0.301)	กลาง	
(1)เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรลงพื้นที่ เยี่ยมเยียนกลุ่มอย่าง ต่อเนื่อง	-	-	53 (33.3)	106 (66.7)	-	3.66 (0.472)	มาก	1
(2)สมาชิกกลุ่ม เดินทางมารับการ ส่งเสริมที่สำนักงาน เกษตรอำเภอ ตามวัน และเวลานัดหมาย	58 (36.5)	91 (57.2)	10 (6.3)	-	-	1.69 (0.581)	น้อย ที่สุด	3
(3)สมาชิกกลุ่ม ติดต่อ สอบถามข้อมูลกับ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรทาง โทรศัพท์ที่ได้ตลอดเวลา	2 (1.3)	22 (13.8)	135 (84.9)	-	-	2.83 (0.403)	ปาน กลาง	2
2.2 การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม								
						3.70	มาก	
						(0.601)		
(1)เจ้าหน้าที่ส่งเสริม การเกษตรจัดศึกษา งานกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรสูงวัย ที่มี การบริหารจัดการ เป็นแบบอย่างที่ดีใน การปฏิบัติตาม	-	-	59 (37.1)	88 (55.4)	12 (7.5)	3.70 (0.601)	มาก	1

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=159

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
	2.3 การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์							
						(0.227)	กลาง	
(1)เผยแพร่อเอกสาร หรือหนังสือพิมพ์ ที่มี เนื้อหาไม่ซับซ้อนและ มีตัวอักษรขนาดใหญ่	-	-	70 (44.0)	89 (56.0)	-	3.55 (0.497)	มาก	1
(2)เผยแพร่ภาพ โฆษณา ไปสเตอร์ แผ่นพับ ที่อ่านเข้าใจ งานและมีตัวอักษร ขนาดใหญ่	-	-	97 (61.0)	62 (39.0)	-	3.38 (0.489)	ปาน กลาง	2
(3)จัดทำและเผยแพร่ คู่มือการดำเนินงาน ของกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร ให้มีเนื้อหา กระชับ และมี ตัวอักษรขนาดใหญ่	-	-	145 (91.2)	14 (8.8)	-	3.08 (0.284)	ปาน กลาง	3
2.4 การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง						2.46	น้อย	
						(0.392)		
(1)ใช้โทรทัศน์ ในการ ให้ความรู้และข่าวสาร ด้านการดำเนินงานกลุ่ม ของแม่บ้านเกษตรกร	-	59 (37.1)	86 (54.1)	14 (8.8)	-	2.71 (0.617)	ปาน กลาง	1

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=159

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน / ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	แปล ผล	อันดับ
	1	2	3	4	5			
(2)ใช้วิทยุกระจาย เสียง/หอกระจาย เสียงในการให้ความรู้ และข่าวสารด้านการ ดำเนินงานของกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร	26 (16.3)	72 (45.3)	61 (38.4)	-	-	2.22 (0.708)	น้อย	2
2.5 การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์						4.02 (0.406)	มาก	
(1)ให้ความรู้และ ข่าวสารด้านการ ดำเนินงานของกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร ผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ	-	-	20 (12.6)	95 (59.7)	44 (27.7)	4.15 (0.618)	มาก	1
(2)ให้ความรู้และ ข่าวสารเกี่ยวกับการ ใช้สื่อออนไลน์ทุก ประเภทในการ ดำเนินงานของกลุ่ม แม่บ้านเกษตรกร	-	-	37 (23.3)	100 (62.9)	22 (13.4)	3.90 (0.603)	มาก	2

จากตารางที่ 4.14 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย แบ่งเป็น 2 ด้าน เมื่อพิจารณาข้อมูลในแต่ละด้าน ปรากฏผลดังนี้

1. แนวทางการส่งเสริมด้านการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

1.1 ด้านการบริหารจัดการ สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.02) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เห็นด้วยระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการเป็นไปตามข้อตกลงและสมาชิกเห็นชอบ (ค่าเฉลี่ย 4.08) และระดับปานกลาง 8 ประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อตกลงชัดเจน เป็นที่ยอมรับและนำมาปฏิบัติในการดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.08) ส่งเสริมให้มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ/เอกชน (ค่าเฉลี่ย 3.02) ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการดำเนินงานโดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ (ค่าเฉลี่ย 3.00) ส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มครบถ้วนเป็นปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 2.98) ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มโดยกรรมการและสมาชิกกำหนดปัญหาตามต้องการ (ค่าเฉลี่ย 2.91) ส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการจากสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.76) ส่งเสริมให้มีการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการและสมาชิกร่วมแบ่งหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 2.70) และส่งเสริมให้มีการประชุมกลุ่ม หรือประชุมคณะกรรมการ ไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง/ปี และมีการบันทึก (ค่าเฉลี่ย 2.66)

1.2 ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.75) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เห็นด้วยระดับมากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมให้มีเงินออมของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.98) ส่งเสริมให้มีเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.95) ส่งเสริมให้มีการระดมทุน/จัดหาทุน และทรัพยากรได้ครอบคลุมตามแผนการดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.88) ส่งเสริมให้มีการจัดทำบัญชีได้ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 3.48) และส่งเสริมให้มีการตรวจสอบบัญชีและรายงานให้สมาชิกรับทราบ (ค่าเฉลี่ย 3.44)

1.3 ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.94) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เห็นด้วยระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรม มาปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.82) ระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้หรือกิจกรรมกลุ่มกับองค์กรภายนอก (ค่าเฉลี่ย 2.90) ส่งเสริมให้มีการฝึกปฏิบัติทางการเกษตร/เคหกิจ อย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 2.87) และส่งเสริมให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.78) และระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมให้เป็นวิทยากรด้านการเกษตรแปรรูป และด้านเคหกิจเกษตรไปถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้ (ค่าเฉลี่ย 2.32)

1.4 ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.38) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เห็นด้วยระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมช่องทางการตลาดเพื่อรองรับผลผลิตและสินค้า (ค่าเฉลี่ย 4.13) และส่งเสริมให้มีการควบคุมคุณภาพการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐานมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.48) และระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมากกว่าร้อยละ 70 มาใช้ในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.00) และส่งเสริมให้มีการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาด (ค่าเฉลี่ย 2.91)

1.5 ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.51) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เห็นด้วยระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมของกลุ่มที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.60) และส่งเสริมให้มีกิจกรรมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย 3.55) และระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ส่งเสริมและปลูกฝังสร้างจิตสำนึกสาธารณประโยชน์เพื่อชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.37)

2. แนวทางการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

2.1 การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.73) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เห็นด้วยระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรลงพื้นที่เยี่ยมเยียนกลุ่มอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.66) ระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกกลุ่ม ติดต่อสอบถามข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทางโทรศัพท์ได้ตลอดเวลา (ค่าเฉลี่ย 2.83) และระดับน้อยที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ สมาชิกกลุ่ม เดินทางมารับการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ตามวันและเวลานัดหมาย (ค่าเฉลี่ย 1.69)

2.2 การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.70) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจัดศึกษาดูงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยที่มีการบริหารจัดการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตาม

2.3 การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์ สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในภาพรวมระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.34) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เห็นด้วยระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ เผยแพร่เอกสารหรือหนังสือพิมพ์ ที่มีเนื้อหาไม่ซับซ้อน และมีตัวอักษรขนาดใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 3.55) และระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ เผยแพร่ภาพโฆษณา ไปสเตอร์ แผ่นพับ ที่อ่านเข้าใจงานและมีตัวอักษรขนาดใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 3.38) และจัดทำและเผยแพร่คู่มือการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรให้มีเนื้อหากระชับ และมีตัวอักษรขนาดใหญ่ (ค่าเฉลี่ย 3.08)

2.4 การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในภาพรวมระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.46) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เห็นด้วยระดับปานกลาง 1 ประเด็น

ได้แก่ ใช้โทรทัศน์ ในการให้ความรู้และข่าวสารด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.72) และระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ใช้วิทยุกระจายเสียง/หอกระจายเสียงในการให้ความรู้ และข่าวสารด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 2.22)

2.5 การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์ สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในภาพรวม ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.02) เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า เห็นด้วยระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ ให้ความรู้และข่าวสารด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 4.15) และให้ความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์ทุกประเภทในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ค่าเฉลี่ย 3.90)

ตารางที่ 4.15 สรุปภาพรวมข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิก

n = 159

ประเด็นข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม	ระดับความคิดเห็น			
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	3.22	0.289	ปานกลาง	
สูงวัย				
1.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม	3.02	0.213	ปานกลาง	4
1.2 ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร	3.75	0.277	มาก	1
1.3 ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก	2.94	0.288	ปานกลาง	5
1.4 ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ	3.38	0.326	ปานกลาง	3
1.5 ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.51	0.304	มาก	2
2. ด้านวิธีการส่งเสริม	3.38	0.351	ปานกลาง	
2.1 การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล	2.73	0.301	ปานกลาง	4
2.2 การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม	3.70	0.601	มาก	2
2.3 การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์	3.34	0.227	ปานกลาง	3
2.4 การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง	2.46	0.392	น้อย	5
2.5 การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์	4.02	0.406	มาก	1
เฉลี่ยรวม	3.28	0.113	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.15 สรุปภาพรวมข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า

1. ด้านการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.22) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่าสมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร (ค่าเฉลี่ย 3.75) และด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.51) ระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.38) ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.02) ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.94)

2. ด้านวิธีการส่งเสริม พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.38) เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.02) การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.70) ระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 3.34) การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 2.73) และระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง (ค่าเฉลี่ย 2.46)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษา (1)สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย (2)ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย (3)ความรู้ และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย (4)ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย (5)ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย อำเภอบางบาล จังหวัดลพบุรี จำนวน 263 ราย (ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง, 2566) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 159 คน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับฉลาก

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างทั้งชนิดปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ตอนที่ 3 ความรู้ และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน

เกษตรกรสูงวัย

ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เสร็จแล้วได้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา และได้แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

การทดสอบหาความเที่ยงของเนื้อหา (Pilot study) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย จากนั้นจึงนำผลที่ได้มาทดสอบหาค่าความเที่ยง (Reliability Consistency) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในประเด็นการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย และข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha of coefficient) เท่ากับ 0.820, 0.899 และ 0.901 ตามลำดับ

1.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ ได้จากการสัมภาษณ์ มาตรวจให้คะแนน จัดทำรหัสการบันทึกข้อมูล แล้วทำการวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ พร้อมก็นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการบรรยายประกอบตาราง

1.3 ผลการวิจัย สรุปได้ ดังนี้

1.3.1 ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

1) *สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล* ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ มีอายุเฉลี่ย 67.32 ปี มีสถานภาพสมรส เป็นครอบครัวขยาย มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.53 คน และระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบประถมศึกษา .

2) *สภาพทางสังคม* ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน รองลงมา คือ กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร สาเหตุที่เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่วนใหญ่ต้องการมีรายได้เพิ่ม รองลงมา คือ ได้รับการขอร้องจากผู้นำหมู่บ้าน, ชุมชน และได้รับการชักชวนจากคนในชุมชน

2) *สภาพทางเศรษฐกิจ* ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีรายได้หลักจากอาชีพเกษตรกร เฉลี่ย 7,283.02 บาท/เดือน และมีการออมเงินด้วยวิธีฝากธนาคาร สมาชิกเกินครึ่งมีภาระหนี้สิน ส่วนมากมีโรคประจำตัวมากที่สุด ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ ระยะเวลาเฉลี่ยการเป็นสมาชิก 23.66 ปี โดยสถานภาพในกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นสมาชิก

1.3.2 ตอนที่ 2 การดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมการดำเนินงานของกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการดำเนินงานด้านสาธารณสุขประโยชน์/ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก ด้านการบริหารจัดการ และด้านการบริหารทุนและทรัพยากร

1.3.3 ตอนที่ 3 ความรู้ และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

(1) ความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย
 ผลการศึกษาพบว่าภาพรวมความรู้ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า สมาชิกส่วนมาก ร้อยละ 50.3 มีความรู้ระดับมากที่สุด ร้อยละ 47.8 มีความรู้ในระดับมาก และร้อยละ 1.9 มีความรู้ระดับปานกลาง โดยตอบถูก โดยสมาชิกตอบถูกต่ำสุด 12 คะแนน สูงสุด 20 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 16.42 คะแนน

(2) แหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย
 ผลการศึกษาพบว่าภาพรวมแหล่งความรู้ที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยได้รับความรู้จากแหล่งสื่อออนไลน์ รองลงมา คือ สื่อกลุ่ม สื่อกระจายภาพและเสียง สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อบุคคล

1.3.4 ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

(1) ความต้องการด้านการดำเนินงานในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมความต้องการของสมาชิกอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการด้านการบริหารทุนและทรัพยากร รองลงมา คือด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านสาธารณสุขประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก และด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ

(2) ความต้องการด้านวิธีการส่งเสริมในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมความต้องการของสมาชิกอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการการส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์ การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล และการส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์

1.3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

(1) ระดับปัญหาในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมระดับปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย อยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับปัญหาด้านการบริหารทุนและทรัพยากร รองลงมา คือ การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์ การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล การส่งเสริมแบบสื่อ

สิ่งพิมพ์ ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ ด้านสาธารณสุขประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม และด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก

(2) ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน

เกษตรกรสูงวัย ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้แก่ การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์ รองลงมา คือ ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม ด้านสาธารณสุขประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล และการส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจ การดำเนินงานของกลุ่ม ความรู้ และแหล่งความรู้ในการดำเนินงาน ความต้องการในการส่งเสริม ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่าสมาชิกมีความคิดเห็นต่อการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากที่สุด และสมาชิกมีความคิดเห็นต่อการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ/เอกชน น้อยที่สุด ขณะที่มัทนา คุณเอนก (2562) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการบริหารทุนและทรัพยากรมากที่สุด รองลงมา คือด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิก ด้านการให้ความสำคัญกับชุมชนด้านการพัฒนาความรู้ความสามารถของสมาชิกและองค์กร และด้านการจัดการสินค้าหรือบริการ ขณะที่ ปัญหาการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ด้านการดำเนินงาน พบว่า สมาชิกมีปัญหาในระดับน้อยที่สุด คือ สมาชิกขาดการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรมมาปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม เมื่อพิจารณาพบว่า สมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยเน้นการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรมมาปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม และควรมีการบริหารทุนและทรัพยากรควบคู่ไปด้วย

2.2 ความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า สมาชิกมีระดับความรู้น้อยที่สุดในประเด็นขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร คือ คณะกรรมการ

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กรอกข้อมูลสมาชิกในทะเบียนสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อเสนอขอจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจากสำนักงานเกษตรอำเภอ จากผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่สถานภาพในกลุ่มเป็นสมาชิก และมีการเข้าร่วมกลุ่มมาเป็นระยะเวลาานาน เมื่อพิจารณาพบว่า ควรมีการทบทวนขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอย่างต่อเนื่องในโอกาสต่างๆ ตามความเหมาะสม

2.3 แหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า สมาชิกได้รับความรู้จากสื่อออนไลน์ คือ ยูทูบ (YouTube) มากที่สุด และสมาชิกได้รับความรู้จากการเดินทางมารับการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอน้อยที่สุด ขณะที่ พรเพ็ญ จักรพงศ์ (2562) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรได้รับความรู้จากสื่อกลุ่มมากที่สุด รองลงมาคือ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน และสื่อออนไลน์ ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกมีสถานภาพสมรส อาศัยอยู่ในครอบครัวขยาย มีสมาชิกเฉลี่ย 4.53 คน เมื่อพิจารณาพบว่า สมาชิกได้รับความรู้ ผ่านยูทูบ (YouTube) อาจสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศจากบุคคลในครอบครัว

2.4 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า

ความต้องการในการส่งเสริมด้านการดำเนินงาน พบว่า สมาชิกมีความต้องการในการส่งเสริมด้านการบริหารทุนและทรัพยากรมากที่สุด และสมาชิกมีความต้องการในการส่งเสริมด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการน้อยที่สุด สอดคล้องกับ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่ม ด้านการบริหารทุนและทรัพยากรน้อยที่สุด ผลการศึกษา พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ที่เข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพราะต้องการมีรายได้เพิ่ม เมื่อพิจารณาพบว่า สมาชิกควรได้รับการส่งเสริมด้านการบริหารทุนและทรัพยากรในประเด็นต่างๆ ได้แก่ การระดมทุน/จัดหาทุนและทรัพยากร เงินทุนหมุนเวียน เงินออม จัดทำบัญชี และการตรวจสอบบัญชี

ความต้องการในการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริม พบว่า สมาชิกมีความต้องการในการส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียงมากที่สุด คือ โทรทัศน์ และสมาชิกมีความต้องการในการส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์น้อยที่สุด ขณะที่ อรพรรณ ชูติวสิน (2562) พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรส่วนมากมีความต้องการวิธีการส่งเสริมแบบสื่อกิจกรรม รองลงมา คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อออนไลน์ และสื่อบุคคล ขณะที่ ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ในการดำเนินงานมากที่สุดจากสื่อออนไลน์ ได้แก่ ยูทูบ (YouTube) เฟสบุ๊ก (Facebook) และไลน์ (Line) เมื่อพิจารณาพบว่า สมาชิกต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ผ่านการดูโทรทัศน์ จากผลการศึกษาพบว่า สมาชิกมีอายุมาก เฉลี่ย 67.32 ปี และมีโรคประจำตัว ได้แก่ โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคกระดูก และโรคสายตา ส่งผลให้บางครั้งไม่สามารถนั่งดูโทรทัศน์ได้ตลอดเวลา จึงควรมีการส่งเสริมการใช้สื่อออนไลน์ แก่สมาชิกตามความต้องการและความสามารถในการเข้าถึงสื่อออนไลน์ประเภทต่างๆ อย่างเหมาะสม

5. ปัญหาการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า

ปัญหาในด้านการดำเนินงาน พบว่า สมาชิกมีปัญหาในด้านการดำเนินงาน ประเด็นการบริหารทุนและทรัพยากรมากที่สุด คือ ขาดเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม สอดคล้องกับ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการส่งเสริมด้านบริหารทุนและทรัพยากรมากที่สุด เมื่อพิจารณาพบว่า สมาชิกขาดการบริหารเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร และมีรายได้หลักจากอาชีพเกษตรกร บางครั้งจึงไม่สะดวกในการร่วมบริหารเงินทุนและทรัพยากร ของกลุ่ม จากผลการศึกษา พบว่า สมาชิกมากกว่าครึ่ง มีภาระหนี้สิน การบริหารจัดการของตนเองยังไม่ดีเท่าที่ควร เจ้าหน้าที่จึงควรส่งเสริมด้านการบริหารทุนและทรัพยากรของกลุ่ม

ปัญหาในด้านวิธีการส่งเสริม พบว่า สมาชิกมีปัญหาในด้านวิธีการส่งเสริม ประเด็นสื่อกระจายภาพและเสียงมากที่สุด ซึ่งสมาชิกไม่สามารถนั่งดูโทรทัศน์ได้ตลอดเวลาจากผลการศึกษา พบว่า สมาชิกมีอายุมาก และมีโรคประจำตัว เมื่อพิจารณาพบว่า ด้วยข้อจำกัดของอายุและโรคประจำตัว ทำให้สมาชิกบางส่วนไม่สามารถรับข้อมูลข่าวสารผ่านการดูโทรทัศน์อย่างต่อเนื่องได้ เนื่องจากรายการโทรทัศน์บางรายการ สามารถดูย้อนหลังได้ เจ้าหน้าที่ควรมีการส่งเสริมสื่อออนไลน์ ให้สมาชิกสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศได้ ตามความต้องการและเหมาะสมของกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มได้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

6. ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย พบว่า

ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมด้านการดำเนินงาน พบว่า สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะประเด็น ส่งเสริมช่องทางการตลาดเพื่อรองรับผลผลิตและสินค้า ส่งเสริมให้มีการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการเป็นไปตามข้อตกลงและสมาชิกเห็นชอบ ส่งเสริมให้มีเงินออมของกลุ่ม ส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรม มาปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม ส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมของกลุ่มที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม ตามลำดับ เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มต้องการมีรายได้ที่เพิ่ม ดังนั้นช่องทางการตลาดเพื่อรองรับผลผลิตและสินค้าของกลุ่ม จึงมีความต้องการมากที่สุด

ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมในด้านวิธีการส่งเสริม คือ สมาชิกเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมในประเด็น ได้รับความรู้และข่าวสารด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เจ้าหน้าที่จัดศึกษาดูงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยที่มีการบริหารจัดการที่ดี เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เยี่ยมเยียนกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เผยแพร่เอกสารหรือหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาไม่ซับซ้อน และมีตัวอักษรขนาดใหญ่ ได้รับความรู้และข่าวสารด้านการดำเนินงานกลุ่มของแม่บ้านเกษตรกรผ่านการดูโทรทัศน์ ตามลำดับ เนื่องจาก สื่อออนไลน์เป็นช่องทางที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็วในทุกที่และทุกเวลา จึงเป็นที่นิยมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยในปัจจุบัน

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 สมาชิกของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

1) **ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม** สมาชิกควรมีบทบาทในการร่วมกันบริหารกลุ่ม และให้ความร่วมมือช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มเพื่อความยั่งยืนในการดำเนินงานของกลุ่ม จากการศึกษาพบว่า ปัญหาของสมาชิก คือ ขาดการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ในการประเมินผลการดำเนินงาน

2) **ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร** สมาชิกควรมีการบริหารเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและต่อยอดกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มในอนาคตได้ จากการศึกษาพบว่า ปัญหาของสมาชิก คือ ขาดเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม

3) **ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก** สมาชิกควรเรียนรู้ และพัฒนาความสามารถของตนเอง ให้สามารถเป็นวิทยากรเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ และภูมิปัญญาของตนเอง แก่เยาวชนรุ่นหลังได้ จากการศึกษาพบว่า ปัญหาของสมาชิก คือ ไม่สามารถเป็นวิทยากรด้านการเกษตรแปรรูป และด้านเคหกิจเกษตรไปถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้

4) **ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ** สมาชิกร่วมกันพัฒนาสินค้า และบริการของกลุ่มให้ได้มาตรฐาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค จากการศึกษาพบว่า ปัญหาของสมาชิก คือ ขาดการควบคุมคุณภาพการผลิตให้ได้มาตรฐาน

5) **ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** สมาชิกร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน เพื่อประโยชน์ต่อชุมชน และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อเป็นแหล่งวัตถุดิบในการผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มต่อไป จากการศึกษาพบว่า ปัญหาของสมาชิก คือ ขาดการทำกิจกรรมของกลุ่มที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อชุมชน และสังคม

ด้านวิธีการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

1) **สื่อบุคคล** สมาชิกร่วมศึกษาดูงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยในพื้นที่ใกล้เคียง ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่ม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มจากการศึกษาพบว่า ปัญหาของสมาชิก คือ ไม่สามารถเดินทางไปศึกษาดูงานในพื้นที่ห่างไกลได้

2) **สื่อสิ่งพิมพ์** สมาชิกควรใช้สื่อสิ่งพิมพ์ที่มีเนื้อหาไม่ซับซ้อน และมีตัวอักษรขนาดใหญ่ ในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และสามารถแนะนำสื่อสิ่งพิมพ์แก่สมาชิกหรือบุคคลอื่นที่สนใจ ในองค์ความรู้ได้ทราบกันอย่างทั่วถึง จากการศึกษา พบว่า ปัญหาของสมาชิก คือ ไม่สามารถอ่านแผ่นพับ ที่มีตัวหนังสือขนาดเล็กได้

3) **สื่อกระจายภาพและเสียง** สมาชิกควรดูโทรทัศน์ออนไลน์ เพื่อการเข้าถึง ข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว จากการศึกษา พบว่า ปัญหาของสมาชิก คือ ไม่สามารถดูโทรทัศน์ได้ตลอดเวลา

4) **สื่อออนไลน์** สมาชิกควรเข้าถึงสื่อออนไลน์อย่างถูกวิธี เลือกรับสาร จากแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถือได้ และไม่ตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพทางออนไลน์ มีการคิด วิเคราะห์ แยกแยะ ก่อนนำข่าวสารนั้นไปเผยแพร่หรือปฏิบัติ จากการศึกษา พบว่า ปัญหาของสมาชิก คือ ไม่สามารถเข้าสู่ระบบสารสนเทศได้

3.1.2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของตนเอง และการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อที่จะปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง จากการศึกษา พบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นต่อแนวทางส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ผ่านสื่อออนไลน์ เพื่อให้ความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์ทุกประเภทในการดำเนินงานของกลุ่ม

2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรลงพื้นที่เยี่ยมเยียน รับฟังปัญหา พร้อมทั้ง หาแนวทางป้องกันและแก้ไข ให้รวดเร็วและแม่นยำ จากผลการศึกษา พบว่า สมาชิกมีความต้องการ ให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ลงพื้นที่เยี่ยมเยียนกลุ่ม

3.1.3 หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

1) ควรมีการบูรณาการและสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการส่งเสริมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

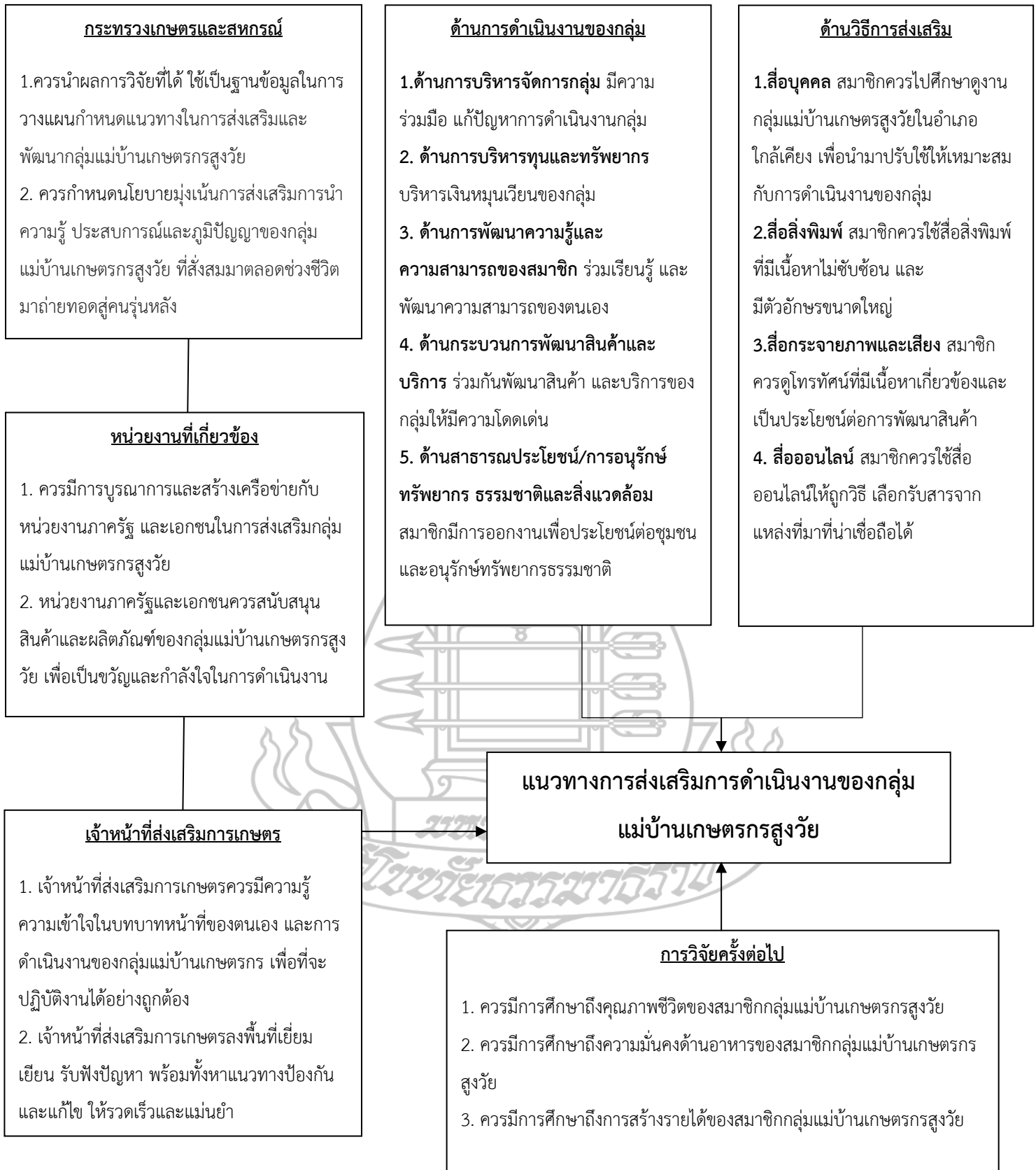
2) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรสนับสนุนสินค้าและผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้าน เกษตรกรสูงวัย เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการดำเนินงาน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาถึงคุณภาพชีวิตของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

3.2.2 ควรมีการศึกษาถึงความมั่นคงด้านอาหารของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

3.2.3 ควรมีการศึกษาถึงการสร้างรายได้ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ภาพที่ 5.1 สรุปข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

บรรณานุกรม

กลุ่มพัฒนาแม่บ้านเกษตรกรและเคหกิจเกษตรกร กองพัฒนาเกษตรกร (2566) *การส่งเสริมเคหกิจ*

เกษตรกรในครัวเรือนเกษตรกรสูงวัย กรุงเทพมหานคร นิเวศธรรมดาการพิมพ์

กรมการปกครอง (2566) *ข้อมูลประชากรและครัวเรือนอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ปี 2566*

สำนักทะเบียน กรมการปกครอง (อัตสำเนา)

กลุ่มพัฒนาแม่บ้านเกษตรกรและเคหกิจเกษตรกร กองพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร (2563)

การดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กรุงเทพมหานคร ไม่ปรากฏสำนักพิมพ์

กรมกิจการผู้สูงอายุ (2560) *ยุทธศาสตร์กรมกิจการผู้สูงอายุ 20 ปี ประจำปี พ.ศ. 2561 - 2580*

กรุงเทพมหานคร พิมพ์สามลดา

_____ . (2564) 10 โรคที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ. สืบค้น 15 ธันวาคม 2566

จาก <https://www.dop.go.th/th/know/15/419>

_____ . (2566) สถิติผู้สูงอายุ. สืบค้น 20 ธันวาคม 2566

จาก https://www.dop.go.th/th/statistics_page?cat=1&id=2

กรมส่งเสริมการเกษตร (2562) *คู่มือการส่งเสริมการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่ม*

กรุงเทพมหานคร ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

_____ . (2561) *แนวทางการศึกษาวิชาการส่งเสริมความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและ*

ชุมชน กรุงเทพมหานคร กรมส่งเสริมการเกษตร

_____ . (2560). *คู่มือการจัดตั้งและดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กระทรวงเกษตรและ*

สหกรณ์

จำเรียง จันทรประภา. (2561). Body of knowledge-knowledge management (km).

สืบค้น 13 ธันวาคม 2566 จาก <http://www.royin.go.th/?>

เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (2564) "วิจัยและพัฒนาเพื่อการบริหารการสื่อสารในการส่งเสริมและ

พัฒนาการเกษตร" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารและการสื่อสารเพื่อการส่งเสริม*

และพัฒนาการเกษตร 91727 หน้าที่ 15 หน้า 1-45 นนทบุรี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

_____ . (2564) "เทคนิค วิธีการ และการสื่อสารในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร" ใน

ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา 91720 หน้าที่ 5 หน้า

18-21 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2559). องค์การแห่งความรู้ : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์รัตนไตร.

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2563) "การพัฒนา กลุ่มและเครือข่ายในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร"

ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา 91720* หน่วยที่ 11

หน้า 1-68 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

_____. (2563) "การจัดการความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร" ใน *ประมวลสาระ*

ชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา 91720 หน่วยที่ 14 หน้า 1-52 นนทบุรี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ (2564). แนวคิดเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร ใน *ประมวลสาระชุด*

วิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา (หน่วยที่ 4, น 4 – 40) นนทบุรี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์.

พลสรานู สรานุกรมย์ (2564) "รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร"

ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อการพัฒนา 91720* หน่วยที่ 7

หน้า 1-64 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พรเพ็ญ จักรพงศ์.(2563).*การพัฒนาสื่อการเรียนรู้การเพาะผักของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร*

ในอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.

พรธิดา วิเชียรปัญญา. (2547). การจัดการความรู้. กรุงเทพมหานคร : ธรรมกมลการพิมพ์.

มัทนา คุณเอนก.(2563).*แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอโป่งน้ำ*

ร้อน จังหวัดจันทบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.

รัตนภรณ์ เรพล.(2563).*แนวทางการพัฒนาเครือข่ายของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรแปรรูปผลผลิตด้าน*

การเกษตรของจังหวัดสระบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.

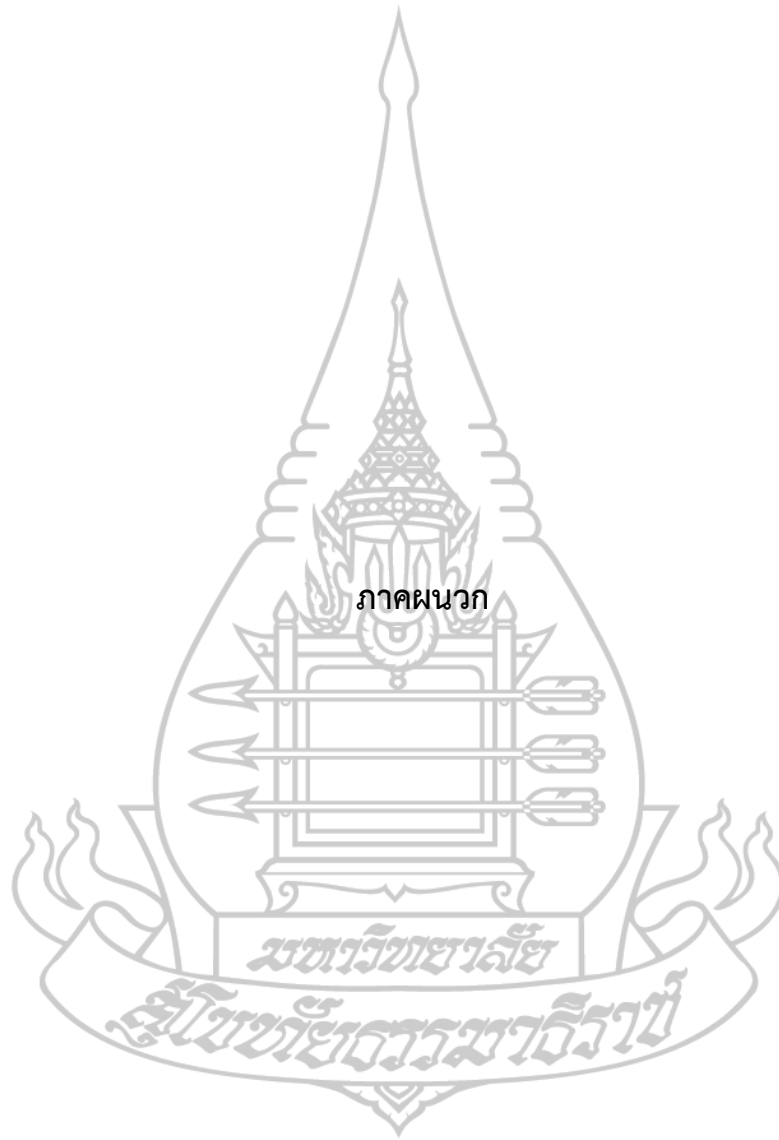
ระบบสารสนเทศเกษตรกรปราดเปรื่อง . (2566). *จำนวนสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอพานทอง*

จังหวัดชลบุรี. สืบค้น 8 มิถุนายน 2566 จาก <https://ffgdev.doae.go.th/admin/site/login>

ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*. สืบค้น 2 ธันวาคม 2566

จาก <https://dictionary.orst.go.th/>

- ศุภชัย ไนยอด.(2555).การมีส่วนร่วมและบทบาทของสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร อำเภอมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- สินีนุช ทรัพย์เมือง แสนเสริม (2564) "การจัดการทรัพยากรการผลิตทางการเกษตรเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร" ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร 91724* หน่วยที่ 4 หน้า 32-44 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุพัฒนา บุญแก้ว.(2562).แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จังหวัดระนอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ,นนทบุรี.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี. (2566). *แผนพัฒนาการเกษตรระดับจังหวัด 5 ปี พ.ศ. 2566 - 2570.* ชลบุรี: สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี.
- สำนักงานเกษตรอำเภอพานทอง. (2566). *แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ 5 ปี พ.ศ. 2566 - 2570.* ชลบุรี: สำนักงานเกษตรอำเภอพานทอง.
- อรพรรณ ชุติวสิน.(2562).แนวทางการส่งเสริมด้านเคหกิจเกษตรสำหรับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอสยามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- อรุณี เสือเหลือง.(2550).ทัศนคติที่มีต่องานส่งเสริมเคหกิจเกษตรของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรอำเภอสยามเงา จังหวัดตาก (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,นนทบุรี.
- อำเภอพานทอง. (2566). *แผนพัฒนาระดับอำเภอ 5 ปี พ.ศ. 2566 - 2570.* ชลบุรี: อำเภอพานทอง.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมราชา

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

แบบสัมภาษณ์เลขที่.....

วันที่สัมภาษณ์.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง
จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง:

1. แบบสัมภาษณ์ชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช คำตอบในแบบสัมภาษณ์นี้จะนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ซึ่งข้อมูลที่ได้จะไม่นำมาเปิดเผยเป็นรายบุคคล และจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด
2. ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน ข้อมูลที่ได้จากท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อส่วนรวม
3. เลขที่แบบสัมภาษณ์มีไว้เพื่อการติดตามแบบสัมภาษณ์เท่านั้น
4. แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่
 - ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย
 - ตอนที่ 3 ความรู้และแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย
 - ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย
 - ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย
5. ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบฟัง แล้วผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ต้องการ และ/หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง (.....) ของแต่ละคำถาม เพื่อให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

คำชี้แจง : ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบฟัง แล้วทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ผู้ตอบต้องการ และเติมข้อความหรือตัวเลขลงในช่องว่าง (.....) ของแต่ละคำถามเพื่อให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

1. ปัจจุบันท่านมีอายุ.....ปี (เกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี)

2. สถานภาพ

1. โสด 2. สมรส 3. หม้าย
 4. หย่าร้าง 5. อื่นๆ (ระบุ).....

3. ลักษณะของครอบครัวในปัจจุบันที่ท่านอาศัยอยู่

1. ครอบครัวเดี่ยว 2. ครอบครัวขยาย

4. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน.....คน (รวมผู้ตอบแบบสัมภาษณ์)

5. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่านคือ

1. ไม่ได้รับการศึกษา 2. ประถมศึกษา
 3. มัธยมศึกษาตอนต้น 4. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

(ปวช.)

5. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.) 6. ปริญญาตรี
 7. อื่นๆ (ระบุ).....

1.2 สภาพทางสังคมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

1. นอกจากกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ปัจจุบันท่านเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร หรือกลุ่มต่างๆ ในชุมชนหรือไม่

1. ไม่ได้เป็น 2. เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 2.1 กลุ่ม/สถาบันเกษตรกร 2.2 วิสาหกิจชุมชน
 2.3 กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 2.4 กลุ่มผู้นำชุมชน/อกม.
 2.5 สหกรณ์การเกษตร 2.6 สมาคม
 2.7 อื่นๆ (ระบุ).....

2. สาเหตุที่ทำให้ท่านเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. ต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน 2. ต้องการมีรายได้เพิ่ม

3. ได้รับการชักชวนจากคนในชุมชน 4. ได้รับการขอร้องจากผู้นำหมู่บ้าน, ชุมชน
5. ได้รับการขอร้องจากเจ้าหน้าที่ 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

1.3 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

1. ท่านประกอบอาชีพ (ตอบเพียง 1 ข้อ)

1. เกษตรกร 2. ข้าราชการบำนาญ
3. พนักงานประจำ 4. รับจ้างทั่วไป
5. ค้าขาย 6. อื่นๆ (ระบุ).....

2. ท่านมีแหล่งรายได้หลัก (ตอบเพียง 1 ข้อ)

1. การประกอบอาชีพหลัก 2. สวัสดิการจากรัฐ
3. การประกอบอาชีพเสริม 4. บุคคลในครอบครัว
5. อื่นๆ (ระบุ).....

3. ท่านมีรายได้ต่อเดือน.....บาท

4. ท่านมีการออมเงินหรือไม่

1. ไม่มี
2. มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 2.1 ฝากธนาคาร 2.2 ซื้อสลาก
- 2.3 ออมทรัพย์หมู่บ้าน 2.4 อื่นๆ (ระบุ).....

5. ท่านมีภาระหนี้สินหรือไม่

1. ไม่มี 2. มี

6. ท่านมีโรคประจำตัวหรือไม่

1. ไม่มี
2. มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 2.1 โรคความดันโลหิตสูง 2.2 โรคเบาหวาน
- 2.3 โรคสายตา 2.4 โรคกระดูก
- 2.5 โรคหัวใจ 2.6 โรคเก๊าต์
- 2.7 โรคไต 2.8 อื่นๆ (ระบุ).....

7. ปัจจุบันท่านเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรมาแล้ว.....ปี (เกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี)

8. สถานภาพในกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร (ตอบเพียง 1 ข้อ)

1. คณะกรรมการ ตำแหน่ง ประธาน 2. คณะกรรมการ ตำแหน่ง รองประธาน
3. คณะกรรมการ ตำแหน่ง เลขานุการ 4. คณะกรรมการ ตำแหน่ง เกรียงไกร
5. คณะกรรมการ ตำแหน่ง ประชาสัมพันธ์ 6. สมาชิก

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

คำชี้แจง: กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัยของท่าน มีการดำเนินงานในประเด็นดังต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ 1=น้อยที่สุด 2=น้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5=มากที่สุด

ข้อ	ประเด็นการดำเนินงาน	ระดับการดำเนินงาน				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม						
1.1	มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม โดยกรรมการและสมาชิกกำหนดปัญหา ความต้องการ					
1.2	มีการเลือกตั้งคณะกรรมการจากสมาชิก					
1.3	มีการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการ และสมาชิกพร้อมแบ่งหน้าที่					
1.4	มีการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อตกลงชัดเจน เป็นที่ยอมรับและนำมาปฏิบัติ ในการดำเนินงานของกลุ่ม					
1.5	มีการประชุมกลุ่มไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง/ปี และมีการบันทึก					
1.6	มีการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มครบถ้วน เป็นปัจจุบัน					
1.7	มีการประเมินผลการดำเนินงาน โดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดง					

ข้อ	ประเด็นการดำเนินงาน	ระดับการดำเนินงาน				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	ความคิดเห็นและตัดสินใจ					
1.8	มีการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการเป็นไปตามข้อตกลงและสมาชิกเห็นชอบ					
1.9	มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ/เอกชน					
2. ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร						
2.1	มีการระดมทุน/จัดหาทุน และทรัพยากร ได้ครอบคลุมตามแผนการดำเนินงานของกลุ่ม					
2.2	มีเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม					
2.3	มีเงินออมของกลุ่ม					
2.4	มีการจัดทำบัญชีได้ครบถ้วนเป็นปัจจุบัน					
2.5	มีการตรวจสอบบัญชีและรายงานให้สมาชิกรับทราบ					
3. ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก						
3.1	มีการจัดกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก					
3.2	มีการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรม มาปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม					
3.3	มีการฝึกปฏิบัติทางการเกษตร/เคหกิจอย่างต่อเนื่อง					
3.4	เป็นวิทยากรด้านการเกษตร แปรรูป					

ข้อ	ประเด็นการดำเนินงาน	ระดับการดำเนินงาน				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
	และด้านเคหกิจเกษตรไปถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นได้					
3.5	มีการเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้หรือกิจกรรมกลุ่มกับองค์กรภายนอก					
4. ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ						
4.1	มีการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาด					
4.2	มีการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมากกว่าร้อยละ 70 มาใช้ในการผลิต					
4.3	มีการควบคุมคุณภาพการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน					
4.4	มีตลาดรองรับผลผลิตและสินค้า					
5. ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
5.1	มีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกสาธารณประโยชน์เพื่อชุมชน					
5.2	มีกิจกรรมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ					
5.3	มีการทำกิจกรรมของกลุ่มที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม					

ตอนที่ 3 ความรู้ แหล่งความรู้ ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

3.1 ความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

คำชี้แจง: ท่านมีความรู้ในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ในประเด็นดังต่อไปนี้หรือไม่

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบ ถูก หรือ ผิด

ข้อ	ประเด็น	ถูก	ผิด
1. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร			
1.1	เพื่อรวมตัวกันดำเนินกิจกรรม สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ครัวเรือนและพัฒนาคุณภาพชีวิตครัวเรือนเกษตรกร		
1.2	เพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารในครัวเรือนและชุมชน		
1.3	เพื่อแยกกันแก้ไขปัญหาด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในชุมชน		
2. ประโยชน์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร			
2.1	มีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้น ลดค่าใช้จ่าย มีการออมเพิ่มขึ้นและสามารถจัดตั้งกองทุนในกลุ่มของตนเองได้		
2.2	มีความมั่นคงทางอาชีพ เศรษฐกิจครัวเรือน และมีคุณภาพชีวิตที่ดี ตลอดจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ทั้งในระดับครัวเรือนและชุมชน		
2.3	เป็นแหล่งรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น		
3. ขั้นตอนและวิธีการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร			
3.1	รวบรวมใบสมัคร และเรียกประชุมผู้ส่งใบสมัครและผู้สนใจ ทั้งนี้ การจัดตั้งกลุ่มควรมีสมาชิก จำนวนไม่น้อยกว่า 7 คน		
3.2	คณะกรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กรอกข้อมูลสมาชิกในทะเบียนสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เพื่อเสนอขอจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจากสำนักงานเกษตรอำเภอ		
3.3	สำนักงานเกษตรอำเภอรายงานการจัดตั้งกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไปยังจังหวัด เพื่อรายงานกรมส่งเสริมการเกษตร ตามระบบจัดเก็บและบันทึกข้อมูลสถาบันเกษตรกร ภายในวันที่ 31 มกราคม ของทุกปี		
4. ระเบียบการสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร			
4.1	เป็นสตรีในภาคเกษตร ภรรยาหรือบุตรหลานของเกษตรกร ถ้าเป็นโสดจะต้องมีอายุ 18 ปี ขึ้นไป และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร		
4.2	ผู้สมัครจะต้องเข้าอบรมตามเวลาที่กำหนดและอาจจัดหาอุปกรณ์ในการฝึกหัดมาด้วยตนเอง เมื่อเข้ารับการอบรมวิชาการต่างๆ จากทางราชการ		

ข้อ	ประเด็น	ถูก	ผิด
4.3	ผู้สมัครจะต้องร่วมมือร่วมใจ ทำให้กลุ่มมั่นคง ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาการประกอบอาชีพเพิ่มรายได้และปรับปรุงความเป็นอยู่ของครอบครัวให้ดีขึ้น		
5. บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการ			
5.1	เป็นแกนนำของกลุ่มในการนำเสนอปัญหา ความต้องการของสมาชิก และประสานกับภาคราชการ หรือเอกชน ให้เข้ามาสนับสนุนการพัฒนากลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		
5.2	สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนและเพิ่มเงินทุนเพื่อพัฒนากิจกรรมของตนเอง ตลอดจนส่งเสริมด้านการตลาด		
6. บทบาทและหน้าที่ของสมาชิก			
6.1	ร่วมรู้ปัญหา รู้แผน/กิจกรรม เข้าประชุม ได้รับความรู้ ร่วมแก้ปัญหา แต่ไม่ต้องร่วมรับผิดชอบ		
6.2	เข้าใจบทบาทหน้าที่ของสมาชิกและคณะกรรมการ กฎระเบียบของกลุ่ม ตลอดจนวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่ม		
6.3	กระตุ้นให้ผู้นำกลุ่มและสมาชิกปฏิบัติงานที่เกิดประโยชน์แก่ตนเอง		
7. บทบาทของเจ้าหน้าที่ต่องานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร			
7.1	ประเมินสถานการณ์ตำบล อำเภอ รู้ปัญหาความต้องการของสมาชิกและสภาพท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพื่อจัดทำแนวทางและกำหนดแผนงานโครงการของกลุ่มตามความต้องการของเจ้าหน้าที่		
7.2	เป็นผู้สนับสนุนด้านวิชาการ ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีด้านการเกษตร เศรษฐกิจ เกษตร กระบวนการกลุ่ม และเงินกู้ แก่สมาชิก		
7.3	ส่งเสริม สนับสนุนให้มีกระบวนการกลุ่ม และการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทุกกิจกรรม		

3.2 แหล่งความรู้ในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งความรู้ในการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ 1=น้อยที่สุด 2=น้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5= มากที่สุด

ข้อ	ประเด็นแหล่งความรู้	ระดับความรู้ที่ได้รับ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. สื่อบุคคล						
1.1	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรลงพื้นที่เยี่ยมเยียนกลุ่ม					
1.2	สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย เดินทางมารับการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ					
1.3	สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทางโทรศัพท์					
2. สื่อกลุ่ม						
2.1	การจัดประชุมกลุ่ม					
2.2	การจัดฝึกอบรม					
2.3	การสัมมนา					
2.4	การสาธิต					
2.5	การศึกษาดูงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ที่มีการบริหารจัดการดี					
3. สื่อสิ่งพิมพ์						
3.1	เอกสารหรือหนังสือพิมพ์					
3.2	ภาพโฆษณา					
3.3	โปสเตอร์					
3.4	แผ่นพับ					
3.5	คู่มือการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร					
4. สื่อกระจายภาพและเสียง						
4.1	โทรทัศน์					
4.2	วิทยุกระจายเสียง/หอกระจายเสียง					

ข้อ	ประเด็นแหล่งความรู้	ระดับความรู้ที่ได้รับ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
5. สื่อออนไลน์						
5.1	เฟซบุ๊ก (Facebook)					
5.2	ทวิตเตอร์ (Twitter)					
5.3	ยูทูบ (YouTube)					
5.4	ไลน์ (Line)					
5.5	ติ๊กต็อก (Tiktok)					
5.6	อินเทอร์เน็ต (Website)					

ตอนที่ 4 ความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความต้องการในการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ 1=น้อยที่สุด 2=น้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5=มากที่สุด

ข้อ	ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย						
1.1	ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม					
1.2	ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร					
1.3	ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก					
1.4	ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ					
1.5	ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					

ข้อ	ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.6	อื่นๆ (ระบุ).....					
2. ด้านวิธีการส่งเสริม						
2.1 การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล						
(1)	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรลงพื้นที่เยี่ยมเยียนกลุ่ม					
(2)	สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย เดินทางมารับการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ					
(3)	สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทางโทรศัพท์					
(4)	อื่นๆ (ระบุ).....					
2.2 การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม						
(1)	การจัดประชุมกลุ่ม					
(2)	การจัดฝึกอบรม					
(3)	การสัมมนา					
(4)	การสาธิต					
(5)	การศึกษาดูงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ที่มีการบริหารจัดการดี					
(6)	อื่นๆ (ระบุ).....					
2.3 การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์						
(1)	เอกสารหรือหนังสือพิมพ์					
(2)	ภาพโฆษณา					
(3)	โปสเตอร์					
(4)	แผ่นพับ					

ข้อ	ประเด็นความต้องการ	ระดับความต้องการ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
(5)	คู่มือการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร					
(6)	อื่นๆ (ระบุ).....					
2.4 การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง						
(1)	โทรทัศน์					
(2)	วิทยุกระจายเสียง/หอกระจายเสียง					
(3)	อื่นๆ (ระบุ).....					
2.5 การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์						
(1)	เฟซบุ๊ก (Facebook)					
(2)	ทวิตเตอร์ (Twitter)					
(3)	ยูทูบ (YouTube)					
(4)	ไลน์ (Line)					
(5)	ติ๊กต็อก (Tiktok)					
(6)	อินเทอร์เน็ต (Website)					
(7)	อื่นๆ (ระบุ).....					

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย 5.1 ปัญหาในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย
คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับปัญหาในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ 1=น้อยที่สุด 2=น้อย 3=ปานกลาง 4=มาก 5=มากที่สุด

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ด้านการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย						
1.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม						
(1)	ขาดการจัดทำแผนการดำเนินงาน					
(2)	ขาดการเลือกตั้งคณะกรรมการ					
(3)	ขาดการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการ					
(4)	ขาดการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อตกลง					
(5)	ขาดการประชุมกลุ่ม					
(6)	ขาดการจัดเก็บข้อมูลกลุ่ม					
(7)	ขาดการประเมินผลการดำเนินงาน					
(8)	ขาดการจัดสรรผลประโยชน์					
(9)	ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานเครือข่าย					
(10)	อื่นๆ (ระบุ).....					
1.2 ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร						
(1)	ขาดการระดมทุน/จัดหาทุนและทรัพยากร					
(2)	ขาดเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม					
(3)	ขาดเงินออมของกลุ่ม					
(4)	จัดทำบัญชีไม่ครบถ้วน ไม่เป็นปัจจุบัน					
(5)	อื่นๆ (ระบุ).....					
1.3 ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก						
(1)	ขาดการจัดกระบวนการเรียนรู้ และถ่ายทอดความรู้					
(2)	ขาดการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรม มาปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม					

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
(3)	ขาดการฝึกปฏิบัติทักษะทางการเกษตร					
(4)	ไม่สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้					
(5)	ขาดการเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้กับองค์กรภายนอก					
(6)	อื่นๆ (ระบุ).....					
1.4 ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ						
(1)	ขาดการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาด					
(2)	ขาดการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมาใช้ในการผลิต					
(3)	ขาดการควบคุมคุณภาพการผลิตให้ได้มาตรฐาน					
(4)	ขาดตลาดรองรับผลผลิตและสินค้า					
(5)	อื่นๆ (ระบุ).....					
1.5 ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
(1)	ขาดการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกสาธารณประโยชน์เพื่อชุมชน					
(2)	ขาดกิจกรรมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ					
(3)	ขาดการทำกิจกรรมของกลุ่มที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม					
(4)	อื่นๆ (ระบุ).....					
2. ด้านวิธีการส่งเสริม						

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
2.1 การส่งเสริมแบบสื่อบุคคล						
(1)	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรลงพื้นที่เยี่ยมเยียนกลุ่มไม่ต่อเนื่อง และเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงานบ่อย					
(2)	สมาชิกกลุ่มไม่สะดวกเดินทางมารับการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ					
(3)	สมาชิกกลุ่มไม่สะดวกที่จะติดต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทางโทรศัพท์					
(4)	สมาชิกกลุ่มไม่สามารถเข้าร่วมประชุม					
(5)	สมาชิกกลุ่มไม่สามารถเข้ารับการฝึกอบรม/สัมมนา/การสาธิต ตามวัน เวลา ที่กำหนด ได้					
(6)	สมาชิกกลุ่มไม่สามารถร่วมศึกษาดูงาน ในพื้นที่ห่างไกลได้					
(7)	อื่นๆ (ระบุ).....					
2.2 การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์						
(1)	สมาชิกไม่สามารถอ่านเอกสารหรือหนังสือพิมพ์ได้					
(2)	สมาชิกไม่สามารถอ่านภาพโฆษณาได้					
(3)	สมาชิกไม่สามารถอ่านโปสเตอร์ได้					
(4)	สมาชิกไม่สามารถอ่านแผ่นพับได้					
(5)	สมาชิกไม่สามารถอ่านคู่มือการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร					
(6)	อื่นๆ (ระบุ).....					

ข้อ	ประเด็นปัญหา	ระดับปัญหา				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
2.3 การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง						
(1)	สมาชิกไม่สามารถดูโทรทัศน์ ได้ตลอดเวลา					
(2)	สมาชิกไม่สามารถฟังวิทยุกระจายเสียงหรือกระจายเสียง ได้ตลอดเวลา					
(3)	อื่นๆ (ระบุ).....					
2.4 การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์						
(1)	สมาชิกไม่สามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศได้					
(2)	อื่นๆ (ระบุ).....					

5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย

คำชี้แจง โปรดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามระดับความคิดเห็นของท่าน

โดยกำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก 5 = มากที่สุด

ข้อ	ประเด็นการส่งเสริม	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1.แนวทางการส่งเสริมด้านการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย						
1.1 ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม						
(1)	ส่งเสริมให้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มโดยกรรมการและสมาชิกกำหนดปัญหาตามต้องการ					

ข้อ	ประเด็นการส่งเสริม	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
(2)	ส่งเสริมให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการจากสมาชิก					
(3)	ส่งเสริมให้มีการกำหนดโครงสร้างคณะกรรมการและสมาชิกพร้อมแบ่งหน้าที่					
(4)	ส่งเสริมให้มีการกำหนดกฎระเบียบ/ข้อตกลงชัดเจน เป็นที่ยอมรับและนำมาปฏิบัติในการดำเนินงานของกลุ่ม					
(5)	ส่งเสริมให้มีการประชุมกลุ่มหรือประชุมคณะกรรมการไม่น้อยกว่า 6 ครั้ง/ปีและมีการบันทึก					
(6)	ส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูลกลุ่มครบถ้วนเป็นปัจจุบัน					
(7)	ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการดำเนินงานโดยสมาชิกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ					
(8)	ส่งเสริมให้มีการจัดสรรผลประโยชน์หรือสวัสดิการเป็นไปตามข้อตกลงและสมาชิกเห็นชอบ					
(9)	ส่งเสริมให้มีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ/เอกชน					
(10)	อื่นๆ (ระบุ).....					
1.2 ด้านการบริหารทุนและทรัพยากร						

ข้อ	ประเด็นการส่งเสริม	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
(1)	ส่งเสริมให้มีการระดมทุน/จัดหาทุน และ ทรัพยากรได้ครอบคลุมตามแผนการ ดำเนินงานของกลุ่ม					
(2)	ส่งเสริมให้มีเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม					
(3)	ส่งเสริมให้มีเงินออมของกลุ่ม					
(4)	ส่งเสริมให้มีการจัดทำบัญชีได้ครบถ้วนเป็น ปัจจุบัน					
(5)	ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบบัญชีและรายงาน ให้สมาชิกรับทราบ					
(6)	อื่นๆ (ระบุ).....					
1.3 ด้านการพัฒนาความรู้และความสามารถของสมาชิก						
(1)	ส่งเสริมให้มีการจัดกระบวนการเรียนรู้และ ถ่ายทอดความรู้สอดคล้องกับความต้องการ ของสมาชิก					
(2)	ส่งเสริมให้มีการนำภูมิปัญญา/นวัตกรรม มา ปรับใช้ในการดำเนินงานของกลุ่ม					
(3)	ส่งเสริมให้มีการฝึกปฏิบัติทางการเกษตร/เคห กิจ อย่างต่อเนื่อง					
(4)	ส่งเสริมให้เป็นวิทยากรด้านการเกษตร แปร รูป และด้านเคหกิจเกษตรไปถ่ายทอดความรู้ ให้กับผู้อื่นได้					
(5)	ส่งเสริมให้มีการเชื่อมโยงเครือข่ายความรู้หรือ กิจกรรมกลุ่มกับองค์กรภายนอก					

ข้อ	ประเด็นการส่งเสริม	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
(6)	อื่นๆ (ระบุ).....					
1.4 ด้านกระบวนการพัฒนาสินค้าและบริการ						
(1)	ส่งเสริมให้มีการวางแผนการผลิตที่สอดคล้องกับตลาด					
(2)	ส่งเสริมให้มีการนำวัตถุดิบในท้องถิ่นมากกว่าร้อยละ 70 มาใช้ในการผลิต					
(3)	ส่งเสริมให้มีการควบคุมคุณภาพการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน					
(4)	ส่งเสริมช่องทางการตลาดเพื่อรองรับผลผลิตและสินค้า					
(5)	อื่นๆ (ระบุ).....					
1.5 ด้านสาธารณประโยชน์/การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม						
(1)	ส่งเสริมและปลูกฝังสร้างจิตสำนึกสาธารณประโยชน์เพื่อชุมชน					
(2)	ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเอื้อต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ					
(3)	ส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมของกลุ่มที่เอื้อประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม					
(4)	อื่นๆ (ระบุ).....					
2.แนวทางการส่งเสริมด้านวิธีการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย						
2.1 การส่งเสริมแบบส่วนบุคคล						

ข้อ	ประเด็นการส่งเสริม	ระดับความคิดเห็น				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
(1)	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรลงพื้นที่เยี่ยมเยียนกลุ่มอย่างต่อเนื่อง					
(2)	สมาชิกกลุ่ม เดินทางมารับการส่งเสริมที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ตามวันและเวลาดังหมาย					
(3)	สมาชิกกลุ่ม ติดต่อสอบถามข้อมูลกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรทางโทรศัพท์ที่ได้ตลอดเวลา					
(4)	อื่นๆ (ระบุ).....					
2.2 การส่งเสริมแบบสื่อกลุ่ม						
(1)	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจัดศึกษาดูงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรสูงวัย ที่มีการบริหารจัดการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตาม					
(2)	อื่นๆ (ระบุ).....					
2.3 การส่งเสริมแบบสื่อสิ่งพิมพ์						
(1)	เผยแพร่เอกสารหรือหนังสือพิมพ์ ที่มีเนื้อหาไม่ซับซ้อน และมีตัวอักษรขนาดใหญ่					
(2)	เผยแพร่ภาพโฆษณา โปสเตอร์ แผ่นพับ ที่อ่านเข้าใจงานและมีตัวอักษรขนาดใหญ่					
(3)	จัดทำและเผยแพร่คู่มือการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ให้มีเนื้อหากระชับ และมีตัวอักษรขนาดใหญ่					
(4)	อื่นๆ (ระบุ).....					

ข้อ	ประเด็นการส่งเสริม	ระดับความคิดเห็น				
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
2.4 การส่งเสริมแบบสื่อกระจายภาพและเสียง						
(1)	ใช้โทรทัศน์ ในการให้ความรู้และข่าวสารด้าน การดำเนินงานกลุ่มของแม่บ้านเกษตรกร					
(2)	ใช้วิทยุกระจายเสียง/หอกระจายเสียง ใน การให้ความรู้และข่าวสารด้านการดำเนินงาน ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร					
(3)	อื่นๆ (ระบุ).....					
2.5 การส่งเสริมแบบสื่อออนไลน์						
(1)	ให้ความรู้และข่าวสารด้านการดำเนินงานของ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ					
(2)	ให้ความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับการใช้สื่อ ออนไลน์ทุกประเภทในการดำเนินงานของ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร					
(3)	อื่นๆ (ระบุ).....					

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์เป็นอย่างดี

นางสาวพันธิตา สุตสงวน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวพันธิดา สุตสงวน
วัน เดือน ปี เกิด	4 กันยายน 2530
สถานที่เกิด	ตำบลเกาะจันทร์ อำเภอกะฉันทร์
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีชีวภาพทางการเกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พ.ศ. 2552
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

